



# မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံမှုများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ  
လက်ရှိလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အနာဂတ်ဦးစားပေး လျာထားမှုများ

ဂျိုင်းလ်စ်ဒ်ကန်ဆန်ဂျူးစီ၊ လော်ရန်ဒန်၊ စင်ဒီဂျီလင်းန့်၊ အက်စ်ကနေဒီနှင့် မိုင်ဘက်တီ

ဇူလိုင် ၊ ၂၀၁၆

အတိုကောက်အဓိပ္ပါယ်..... ၄

ကျေးဇူးတင်လွှာ..... ၅

သုတေသနဦးတည်ချက်နှင့်ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်း..... ၆

အနှစ်ချုပ်..... ၇

**အခန်း(၁) - နိဒါန်း..... ၁၀**

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်မှုလျှော့ချပေးခြင်း၏အရေးပါမှု..... ၁၀

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး၏ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာရှုထောင့်များ..... ၁၂

ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်..... ၁၄

မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလည်ပတ်မှုစက်ဝန်း..... ၁၇

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ..... ၂၁

**အခန်း(၂) - ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ..... ၂၃**

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ..... ၂၃

မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရဘဏ္ဍာများအပေါ်ခြုံငုံသုံးသပ်မှု..... ၂၈

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာရငွေ..... ၂၉

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်စီမံကိန်းဖော်ထုတ်ခြင်း..... ၃၃

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အောက်ခြေမှအထက်သို့စီမံကိန်းရေးဆွဲ တင်ပြခြင်း..... ၃၈

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့်အစီရင်ခံခြင်း..... ၃၉

စီမံကိန်းစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်ကြီးကြပ်ခြင်း..... ၄၀

**အခန်း(၃) - ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာဆက်ဆံမှုများ..... ၄၁**

လုပ်ပိုင်ခွင့်များထပ်နေခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းပိုင်းဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများ..... ၄၁

မြန်မာနိုင်ငံ၏ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအခြေခံမူဘောင်နှင့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းပိုင်းစိန်ခေါ်မှုများ..... ၄၃

စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုနှင့်အကောင်အထည်ဖော်မှုအပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်..... ၄၅

ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာန အဆိုပြုလွှာနှင့်စီမံကိန်း စီမံခန့်ခွဲရေး..... ၄၇

ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမသေချာမှုနှင့်စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းစိန်ခေါ်မှုများ..... ၄၈

**အခန်း(၄) - သုံးသပ်ချက်၊ အကြံပြုချက်များနှင့်ရှေ့ဆက်ပြုလုပ်နိုင်သောသုတေသန..... ၅၁**

အကြံပြုချက်များ..... ၅၃

ရှေ့ဆက်ပြုလုပ်နိုင်သောသုတေသန..... ၆၀

အခန်း (၅) - အကိုးအကား ..... ၆၂

အခန်း (၆) - နောက်ဆက်တွဲများ ..... ၆၅

နောက်ဆက်တွဲ - ၁ ။ ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ  
ဖြည့်စွက်မှုများအပါအဝင် - ဇယား ၁ နှင့် ၂ - ဥပဒေပြုစာရင်းများနှိုင်းယှဉ်ခြင်း..... ၆၅

နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ။ ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၅) - တိုင်းဒေသကြီး  
သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များကကောက်ခံရမည့်အခွန်အခများ..... ၇၄

နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ။ ။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုကဏ္ဍအဖြစ် ဇယား ၅  
အတွင်းဖြည့်စွက်မှုများ ..... ၇၅

နောက်ဆက်တွဲ - ၄ ။ ။ ပြည်ထောင်စု ရည်ညွှန်းအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်း အချိန်ပြဇယား.....၇၇

နောက်ဆက်တွဲ - ၅ ။ ။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ရည်ညွှန်းအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းအချိန်ပြဇယား..... ၈၁

## အတိုကောက်အဓိပ္ပါယ်

---

DAO	စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့
GAD	အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန
MCDC	မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ
MOF	ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
MNPED	အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာန
NCDP	အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း
PFM	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု
SOE	နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း
TA	မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး
TDAC	မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီ
TDSC	မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ
TMC	မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီ
VERP	ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖနှင့်ဂုဏ်သရေရှိပုဂ္ဂိုလ်
VTA	ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး
VTDSC	ကျေးရွာအုပ်စုဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီ
YCDC	ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ

## ကျေးဇူးတင်လွှာ

ကျွန်ုပ်တို့သုတေသနအဖွဲ့သည် မိမိတို့အား အချိန်ပေးကာ တွေ့ဆုံခွင့်ပေးခဲ့သောသူများ၊ ဤလေ့လာမှုအတွက် သုတေသန တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏အတွေ့အကြုံများအား မျှဝေပေးခဲ့သူများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်လိုပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း နေပြည်တော်တွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပဟိုချုပ် ကိုင်မှုလျှော့ချပေးခြင်းအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲဥက္ကဋ္ဌဆိုင်ရာများမှ ၎င်းတို့၏အမြင်များအားစိတ်အားထက်သန်မှုများနှင့် ပါဝင်ဆွေးနွေး ပေးခြင်းတို့အတွက် တက်ရောက်ခဲ့ကြသူများအားလုံးကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့သုတေသနအဖွဲ့မှ အထူးပင် ကျေးဇူးတင်လိုပါသည်။

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (JICA) အား ဤသုတေသနအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးမှုနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ပေးခြင်းတို့အတွက်လည်း အသိအမှတ်ပြု ကျေးဇူးတင်လိုပါသည်။ ဤ ရေးသားမှုအတွင်း သို့မဟုတ် ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုအတွင်း တစ်စုံတစ်ရာ မှားယွင်းချွတ်ချော်မှုရှိပါက စာတမ်းရေးသားသူများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။

### အမည်များနှင့်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေများဆိုင်ရာမှတ်ချက်

၁၉၈၉ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့အစိုးရ (SLORC) သည် နိုင်ငံ၏ အမည်အပါအဝင် အဓိကကျသည့် နေရာအမည်များတွင် အက္ခရာဖလှယ်မှုအသစ်များနှင့် အသံထွက်အသစ်များအား အစားထိုးသုံးနှုန်းခဲ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိသုံးနှုန်း ပြောဆိုနေမှုများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ကနဦး၌ အခြားအသုံးအနှုန်းအား ရည်ညွှန်းနေစဉ် မျက်မှောက်ခေတ်နေရာများအား ရည်ညွှန်းပြောဆိုသည့်အခါ အဆိုပါ အခေါ်အဝေါ်အသစ်များကို ထည့်သွင်း သုံးနှုန်းထားပါသည်။ အစီရင်ခံစာ အနေဖြင့် ယခင်သမိုင်းနောက်ခံ ခေတ်များအား ရည်ညွှန်းပြောဆိုရာတွင် အသုံးများသည့် သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများကိုသာ သုံးစွဲပါသည်။ မြန်မာအမည်များအား “သင့်လျော်သလို” အင်္ဂလိပ်မူပြုခြင်း အပေါ်တွင် မည်သည့်သဘောထား ရပ်တည်ချက်မျှ သွယ်ဝိုက် ညွှန်းဆိုထားခြင်းမရှိပါ။

ရှုပ်ထွေးမှုများအား ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အလို့ငှာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၊ လုပ်ဆောင်သူတစ်ဦး၊ အုပ်ချုပ်ရေးဧရိယာ တစ်ခု၊ သို့မဟုတ် တရားဝင်အမည် တစ်ခုအား ဆိုလိုသော အခါမှသာလျှင် အစိုးရနှင့်သက်ဆိုင်သည့်အရာများကို စာလုံးကြီးဖြင့် ရေးသားထားပါ သည်။

ဤသုတေသနအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများအပေါ်သုံးသပ်ဆန်းစစ်ခြင်းမပြုခဲ့ပါ။

## သုတေသနဦးတည်ချက်နှင့်ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်း

မြန်မာစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဗဟိုဌာန (CESD) သည် ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (JICA)နှင့်အတူ ပူးပေါင်းကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုအဆင့် (Union)နှင့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် (သို့မဟုတ်) ဒေသန္တရ (Subnational) အစိုးရများအကြား ထိရောက်သည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု (PFM)နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုကို တွန်းအားပေးမြှင့်တင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ဤသုတေသနအားလုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ထိုရည်မှန်းချက်ပြည့်မီစေရေး အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အလို့ငှာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ယင်း၏ လက်အောက်ခံ အစိုးရများ အကြား ဆက်ဆံမှုများအပေါ် အခြေပြုလျက် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု၏ လက်ရှိ အခြေအနေအား သုံးသပ်နိုင်ရန် ဤလေ့လာမှုအား စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုမှ မျှော်မှန်းထားသည့် အဓိက အကျိုးရလဒ်မှာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ယင်း၏ လက်အောက်ခံ အစိုးရများအကြားရှိ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု ဆက်ဆံရေး လက်ရှိအခြေအနေအထားအပေါ် ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်စေရန်ဖြစ်ရာ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိရသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ သည် အနာဂတ်ကာလ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် စေ့ဆော်နှိုးဆွနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မကြာသေးမီက လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအရ အောင်မြင်မှုများကို မည်သို့ ထူထောင်သွားနိုင်မည်နှင့် စိန်ခေါ်မှု များအား မည်သို့ကျော်လွှားသွားနိုင်မည်တို့ကို ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်ရေးအလို့ငှာ ဤလေ့လာမှုမှ ရရှိသော အသိအမြင်များနှင့် ယခင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သော သုတေသနတို့အား ဆွေးနွေးရန် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးမှ သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများအား နေပြည်တော်သို့ ဖိတ်ကြားကာ ကျင်းပခဲ့သည့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခဲ့သော အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲမှာ ဤသုတေ သန၏ အဓိက အပိုင်းတစ်ပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်မှုအား ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးသွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ် (budget process) တွင် ပါဝင်သည့် တာဝန်ရှိသူများ၊ သက်ဆိုင်သူများနှင့် ရည်မှန်းထားသည့် အင်တာဗျူးများ၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းသည် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်နှင့် အထက်သက်ဆိုင်သူများ၏ အမြင်သုံးသပ်ချက်များမှတစ်ဆင့် ဤလေ့လာမှုအား အကျိုးကျေးဇူးရရှိစေခဲ့ပါသည်။

ပြန်လည်ဖြေကြားသူများနှင့် လွတ်လပ်ပွင့်လင်းသည့် ဆွေးနွေးမှုဖြစ်စေရေးအလို့ငှာ တက်ရောက်လာသူများအနေဖြင့် အမည် မဖော်ပြလိုကြောင်း နားလည်ပေးမှုနှင့်အတူ အင်တာဗျူးများကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာအတွင်း ရည်ညွှန်း ထားသော အင်တာဗျူးများတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်စေမည့် အချက်အလက်များကို ဖယ်ထုတ်ထားပါသည်။

### ဝန်ကြီးဌာနများပေါင်းစည်းခြင်းဆိုင်ရာမှတ်ချက်

အစီရင်ခံစာရေးသားနေစဉ်အတွင်း တက်ရောက်လာသည့်အစိုးရသစ်က ဝန်ကြီးဌာနများစွာကို ပေါင်းစည်းသွားမည်ဟု ကြေညာ ခဲ့ရာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုကို ပေါင်းစည်းမှု အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာအား ရေးသားနေစဉ်အတွင်း ဝန်ကြီးဌာနများ ပေါင်းစည်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် အချက်အလက် များအား မရရှိနိုင်သေးသည့်အတွက် ဝန်ကြီးဌာန အမည်များကို ယင်းဌာနများအား ပေါင်းစည်းခြင်းမတိုင်ခင် သုတေသန လုပ်ဆောင်ခဲ့စဉ်က အသုံးပြုနေသည့်အတိုင်း ဤသုတေသနက ဆက်လက်သုံးနှုန်းထားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ပေါင်းစည်းမှုများသည် အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆက်ဆံမှုများ၏ တာဝန်ဝတ္တရား လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေမှု အပေါ် မည်မျှအတိုင်းအတာအထိ သက်ရောက်မှုရှိနိုင်မည်ဟု ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိသေးသော်ငြား ဤအစီရင်ခံစာတွင်ပါရှိသည့် လက်ရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များစွာတို့သည် ထိုသို့ ပေါင်းစည်း မှုများအောက်တွင် အတော်အတန် ခြေရာလက်ရာမပျက် ကျန်ရှိနေဦးမည်ဟု မျှော်လင့်ရပါသည်။

### ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးအချက်အလက်များဆိုင်ရာမှတ်ချက်

အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖော်ညွှန်းထားခြင်းမရှိပါက ဤအစီရင်ခံစာတွင် အသုံးပြုထားသော အချက်အလက်များအားလုံးသည် အများပြည်သူ ရယူသိရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သော အချက်အလက်များဖြစ်ကြပါသည်။

# အနစ်ချုပ်

မြန်မာစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဗဟိုဌာန (CESD) သည် ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (JICA)နှင့် အတူပူးပေါင်းကာ ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအစိုးရအဆင့် (သို့မဟုတ်) ဒေသန္တရ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် အစိုးရ အချင်းချင်းအကြားရှိ ဆက်ဆံမှုများ၏ လက်ရှိအခြေအနေကို လေ့လာသိရှိနိုင်ရန် ဤသုတေသနအား လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်ပြီးစီးခဲ့စဉ်အတွင်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း၏ လတ်တလော အခြေအနေအပေါ် ပိုမိုဆွဲထွင် နားလည်နိုင်စေရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ယင်း၏ လက်အောက်ခံအဆင့် အစိုးရများအား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းက ပေးအပ်နေသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများအပေါ် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနိုင်ရေး တွန်းအားပေးမြှင့်တင်ရာတွင် ဤသုတေသနက အသုံးဝင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

အစဉ်အဆက်အားဖြင့် များစွာသော မြန်မာ့အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ဗဟိုက ချုပ်ကိုင်စီမံခြင်းကို ခံခဲ့ကြရသည်။ သို့သော် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများအား တရားဝင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများက စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များအား ချဲ့ထွင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နိုင်ခဲ့ရာ ယင်းအစိုးရများထံတွင် အခွန်ကောက်ခံခွင့်၊ အသုံးစရိတ် စီမံခွင့်နှင့် ဥပဒေပြုခွင့်များ ရရှိနေပြီဖြစ်သည်။ **အချို့သော တိုင်းတာချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးနေမှု နှုန်းထားအား သိသိသာသာ မြင်တွေ့နေရသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများက မျှော်မှန်းထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဗဟိုအစိုးရက ဆက်လက်စီမံခန့်ခွဲနေမှုနှင့် မရေရာမသေရာများက ယင်း အစိုးရတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အာဏာသည် လက်တွေ့တွင် နေရာများစွာ၌ အကန့်အသတ် ရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြနေပါ သည်။**

ဥပမာအားဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသော ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းများအရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် ယင်းတို့အတွက် တာဝန်လွှဲပေးထားသည့် ဌာနအများအပြားရှိသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ယင်းဌာနတို့က တာဝန်ခံရမည့် အစိုးရအဆင့်သည် ရှင်းလင်းမှုမရှိဘဲ ဖြစ်နေရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဝေးဝေးနေသည့် တာဝန်ပေးအပ်မှုများနှင့် ထုံးစံအတိုင်း နောက်ဆုံးတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်တွင်ရှိနေတတ်သည့် ပြည်ထောင်စု၏ လက်အောက်ခံအဆင့် အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ကိုင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများကြောင့်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ပြည်ထောင်စု၏လက်အောက်ခံအဆင့် အစိုးရများအနေဖြင့် အမျိုးမျိုးသော အခွန်အခများနှင့် အခကြေးငွေများကို ကောက်ခံခွင့်ရရှိထားသော်လည်း အချို့သော စီမံပိုင် ခွင့်ရှိသည့် အခွန်အခများနှင့် အခကြေးငွေများအတွက် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေပြုခွင့်နှင့် မူဝါဒချမှတ်ခွင့်တို့မှာ အကန့်အသတ်ရှိနေပုံ ပေါ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ထိန်းချုပ်ထားသော အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံက ကောက်ခံနေသည့် အခွန်အခများ၊ အခကြေးငွေအများစုတို့နှင့်အတူ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အခွန်အခများအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လက်တွေ့စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

**ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား မူကြမ်းပြုစုရန်၊ နားလည်ရန်နှင့် လိုက်နာကျင့်သုံးရန် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ နည်းပါးနေသည့် စွမ်းဆောင်ရည်မှာလည်း ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် ဘဏ္ဍာရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် အတားအဆီးတစ်ရပ်အဖြစ် အင်တာဗျူး မေးမြန်းခဲ့သော အရာရှိများ၏ အထောက်အပြုဆုံး ကြောင်းအရာဖြစ်နေပါသည်။** ထိုသို့စွမ်းဆောင်ရည်နည်းပါးခြင်း၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း အကြောင်းပြချက်အချို့မှာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် ဒေသ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိဟူသော အချက်ကို ထင်ဟပ်နေသောကြောင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး၏ အချို့သော နယ်ပယ်များ၌ ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံ အဆင့်အစိုးရများ၏ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာပါဝင် ပတ်သက်နိုင်မှုကလည်း ယင်းနယ်ပယ်အတွင်း ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအပေါ် ဘောင်ခတ်ထားဖွယ်ရာရှိပါသည်။ ဤစိန်ခေါ်မှုများသည် ဒေသ၏လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်သော နည်းလမ်းဖြင့် မိမိတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးအား အပြည့်အဝစီမံခန့်ခွဲလိုသည့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် အစိုးရများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေရုံသာမက ပိုမိုပီပြင်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရရှိရန် ထိရောက်စွာ စည်းရုံးတောင်းဆိုရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကိုလည်း အဟန့်အတား ဖြစ်စေပါသည်။

ရရှိထားသော သက်သေအချက်အလက်များက ဖော်ပြသည်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းမှ ရလာဖွယ်ရှိသော အကျိုးကျေးဇူးများစွာသည် အကန့်အသတ်ဖြစ်နေသော ဒေသအဆင့် စွမ်းဆောင်ရည်အပြင် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင်များအတွင်းရှိ အနက်အဓိပ္ပါယ် ဝေဝါးနေမှုများ ကဲ့သို့အကြောင်းရင်းများက ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကြံပြုတိုက်တွန်းလိုသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသော တာဝန်ဝတ္တရားများအပေါ် ပိုမိုအသေးစိတ်ကျကျ အကဲဖြတ်ခြင်းကို ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများမှ သက်ဆိုင်သူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ လုပ်ဆောင်သွားရန်အပြင် ကာလရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကို အားပေးရန်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် ဝေဝါးနေမှုများ ပြေပျောက်သွားစေရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုအောက်အဆင့်၌ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရေးအားထုတ်မှုများ ကောင်းမွန်စွာ အစီအစဉ်တကျဖြစ်စေရေးနှင့် ဦးတည်ချက်ထားရှိနိုင်စေရေး အလို့ငှာ ကျယ်ပြန့်ပြည့်စုံသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးမှု လမ်းကြောင်းတစ်ရပ် ထူထောင်ရေးဆွဲသွားရန် ဖြစ်သည်။

လက်တွေ့လုပ်ဆောင်သောအဆင့်၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအပြားကို အသုံးစရိတ်များအား “ငွေလုံးငွေရင်း” (capital) သို့မဟုတ် “ထပ်တလဲလဲ/သာမန်” (recurrent) အသုံးစရိတ်များဟူ၍ ပိုင်းခြားထားပါသည်။ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အခြေခံအဆောက်အအုံသစ်များ တည်ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များကို စီမံခန့်ခွဲရန် ဦးတည်နေစဉ် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ ဝန်ထမ်းလစာများကဲ့သို့ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လစဉ်ပုံမှန်စာရင်းရှင် အသုံးစရိတ်များကို စီမံခန့်ခွဲနေပါသည်။ တာဝန်ဝတ္တရားများအား ဤသို့ခွဲဝေမှုသည် စီမံခန့်ခွဲမှု သဘောတရားအား ထင်ဟပ်နေခြင်းဖြစ်နိုင်ရာ ငွေလုံးငွေရင်းသုံး စီမံကိန်းများ အနေဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်၌ စတင်ခြင်းမှသည် အပြီးသတ်ရွေးချယ်မှုကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်၌ ပြုလုပ်ခြင်းအဆင့်အထိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၏ စီမံကိန်း ကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်စိစစ် သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များမှတစ်ဆင့် စီမံခန့်ခွဲခံနေရခြင်းဖြစ်သည်။

အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် တစ်ခါတစ်ရံ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲခြင်း၏ အနှစ်သာရများ သို့မဟုတ် နှိုင်းယှဉ်ဦးစားပေးမှုများအား ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိဘဲ ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲလိုက်သော စီမံကိန်းအဆိုပြုလွှာများ အပေါ်ဦးစားပေးမှုနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ဦးဆောင်၍ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်လိုက်ပုံတွေ့ရသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ပြည်သူလူထု၏ အကြံဉာဏ်သဘောထားများ ရယူသော ကြိုးပမ်းချက်များသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းနှင့် စီမံကိန်း အဆိုပြုလွှာများအား အောက်ခြေဒေသအဆင့်၌ ပိုမိုအစပြုရယူခြင်းမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံသားများ၏ သဘောထားများကို နားထောင်၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်မည်ဟူသော ပြည်သူလူထု၏ မျှော်လင့်ချက်များလည်း မြှင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ သို့သော် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများမှ မြောက်မြားစွာသော ဖြေကြားသူများမှတ်ချက်ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း ဒေသ၏ ဦးစားပေးမှုများနှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများအကြား အချိတ်အဆက်ဖြစ်မှုသည် တစ်ခါတစ်ရံကင်းမဲ့ နေတတ်ပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာန နှစ်ခုစလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် မြို့နယ်အဆင့်နှင့်အထက် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြပါသည်။ ထို့ပြင် မကြာသေးမီက ကြေညာခဲ့သည့် အဆိုပါ ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခု ပေါင်းစည်းရေးမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို အားပေးတိုက်တွန်းရေးအလို့ငှာ ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုစလုံး၏ စွမ်းရည်တည်ဆောက်မြှင့်တင်ပေးခြင်းအတွက် အရေးပါသည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းလည်ပတ်မှုစက်ဝန်းနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရအဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ တဖြည်းဖြည်းချင်း ပေါင်းစည်းမှုသည် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းများနှင့် နှစ်လတ်စီမံကိန်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်မှုတသော ဘဏ္ဍာအရင်းအမြစ် ခွဲဝေမှုကို တိုက်တွန်းအားပေးနိုင်ပါသည်။

ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များက ဖော်ပြသည်မှာ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ နားလည်သဘောပေါက်မှု နည်းပါးခြင်းက ပြည်သူများစွာတို့ကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စများအတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမှ ဟန့်တားသလို ဖြစ်နေနိုင်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဤလေ့လာမှုအတွင်း မေးမြန်းခဲ့သည့် အရာရှိများစွာတို့က ၎င်းတို့အနေဖြင့် အများပြည်သူ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးနိုင်ရေး လမ်းဖွင့်ထားပြီး ယင်း၏ အရေးပါမှုအပေါ် သိရှိသော်လည်း ယခင်ထိုက်စွာကို ဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ်က စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ခက်ခဲမှုများရှိခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံပြောကြားပါသည်။ ထိုမျှသာမက



အဆိုပြုလွှာတစ်စောင် သို့မဟုတ် မကျေနပ်မှု တရားဝင်တိုင်ကြားစာတစ်စောင် ရေးသားရန်နှင့် အစိုးရဌာနများထံ အောင်မြင်စွာ တင်ပြနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့် အစိုးရ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကျွမ်းဝင်မှု သို့မဟုတ် ဒေသခံအရာရှိများထံ လွယ်ကူစွာသွားနိုင်မှုစသော လူထုဘက်မှ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ် အဟန့်အတားများ ရှိနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ တစ်ဖန်လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အတိုင်းအတာအား လျှော့ချလိုက်ခြင်းက ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးခွဲဝေပေးမှုများအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုး သက်ရောက်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ အစိုးရနှင့်ပြည်သူလူထုအကြား ကွာဟနေမှု ပေါင်းကူးပေးခြင်းကို ရေရှည်ကြိုးပမ်းအားထုတ် သွားရန် လိုအပ်နိုင်သော်ငြားလည်း ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှု လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း လူထုနှင့် ပိုမိုတက်ကြွစွာ ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုကို အားပေးခြင်းအပြင် ပြည်သူလူထုကို ပိုမိုတာဝန်ခံနိုင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာသည့်စနစ်များ ဖန်တီးခြင်းကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများအား အဆိုပါ ကွာဟမှုအတွက် ပေါင်းကူးချိတ်ဆက်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်၌ “နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်” (Citizen’s Budget) အား မကြာသေးခင်က စတင်မိတ်ဆက်ဖြန့်ချိခြင်းကို လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအား တိုက်တွန်းနိုင်ရေး အလို့ငှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များ၌လည်း ထပ်ဆင့် မိတ်ဆက် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အောက်ခြေမှအထက်သို့ လူထုအခြေပြု စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြမှုများ ပြုလုပ်ရန် အားပေးနေသော်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များနှင့် ဦးစားပေးမှုအများစုသည် အစိုးရ၏ အထက်ပိုင်းအဆင့်များ၌ ပေါ်ထွက်လာပုံရသည်။ ယင်းသည် ကိစ္စရပ်အတော်များများ၌ ကိုက်ညီနေရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အဆင့်စီမံကိန်းများမှာ မကြာခဏ ဆိုသလို ပြည်သူလူထုနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများနှင့် အမည်မဖော်ထားသည့် အခွန် (သို့မဟုတ်) ပြင်ပမှထည့်ဝင်သည့်/ ကောက်ခံသည့်ငွေ (no-name taxes) များမှတစ်ဆင့် ငွေကြေးပံ့ပိုးပေး နေရပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ဒေသတွင်းမှ ကောက်ခံကာ အသုံးပြုတတ်သော အဆိုပါ ထည့်ဝင်မှုများသည် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ပေးနိုင်သော်လည်း စိုးရိမ်ရမည့် အန္တရာယ်များကိုလည်း ပေးအပ်နေရာ အထူးသဖြင့် ယင်းထည့်ဝင်မှုအများစုမှာ စာရင်းစစ်ရုံးကဲ့သို့ ပြင်ပမှစစ်ဆေး ကြီးကြပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ကင်းလွတ်လည်ပတ်နေ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ အခြေအနေများကို ထောက်ဆလျှင် ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများနှင့် မိမိသဘောအရ ထည့်ဝင်မှုများအား အကောင်းဆုံး အသုံးချရန် အားပေးနေသည့် နည်းလမ်းများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းသို့ လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးသည့် လမ်းကြောင်းတစ်ရပ်အဖြစ်နှင့် ဒေသမှ ထည့်ဝင်မှုများကို အကျိုးအရှိဆုံး အသုံးချမှုဖြစ်စေရေး၊ ဒေသ တွင်းမှ အိမ်ထောင်စုများအပေါ် အလွန်အမင်း ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမရှိစေရန် အလို့ငှာ စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်သင့်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ ချုပ်ကိုင်ခွင့်ရသည့် အရင်းအမြစ်များတိုးပွားလာစဉ် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ အပြင် ဗဟိုက ချုပ်ကိုင်မှုသမိုင်းကြောင်းအပေါ် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံ အစိုးရများက အားထားမှီခိုနေရမှုသည် ယင်းလက်အောက်ခံ အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း မတိုင်ခင်က လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်သွယ်ရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် အခြေခံကာ မြောက်များစွာသော ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့်အရာရှိများကို မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာစေပါသည်။ စီမံ ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ် အစောပိုင်းအဆင့်များ၌ ယင်းသို့ မွေးဖွားပေါ်ပေါက် လာမှုများအား မျှော်လင့်ရသော်လည်း အဆိုပါပြဿနာများကို အမြဲတစေ ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် အချို့သောအဆင့်တွင် ထိရောက်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ရေးဆွဲထားခြင်း မရှိပါက နိုင်ငံရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းမှရနိုင်ခြေရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများအား အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

## အခန်း(၁) - နိဒါန်း

### ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်း၏အရေးပါမှု

အုပ်ချုပ်သူအစိုးရများသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံသားများ၏ဘဝ ငြိမ်းချမ်းမှု၊ တည်ငြိမ်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ ရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် အများပြည်သူသုံးကုန်စည်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးပေးခြင်းကဲ့သို့ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍပေါင်းများစွာမှ ပါဝင်နေကြသည်။ အစဉ်အလာအားဖြင့် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များဆိုသည်မှာ နိုင်ငံသားများ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍက ပံ့ပိုးနိုင်ခြင်းမရှိသည့် ဆေးရုံများ၊ ကျောင်းများနှင့် လမ်းများကဲ့သို့ ထိတွေ့ ကိုင်တွယ်နိုင်သည့် ကုန်စည်များဟု စဉ်းစားမိလေ့ရှိကြပါသည်။ သို့သော် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် စားသုံးသူဆိုင်ရာ ထိရောက်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ခံမှုရှိသော ပြည်သူ့ရေးရာဝန်ဆောင်မှုနှင့် တည်ငြိမ်သော စီးပွားရေးပတ်ဝန်းကျင်ကဲ့သို့ ထိတွေ့ကိုင်တွယ်၍ မရနိုင်သော အရာများလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပြည်သူ့ရေးရာဝန်ဆောင်မှုများအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးရာတွင် အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍမှာ ယေဘုယျ အားဖြင့် လက်ခံနိုင်စရာဖြစ်သော်လည်း မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများကို ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်နှင့် အကောင်အထည် ဆောင်ရွက်ပေးမည့်နည်းလမ်း စသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော မေးခွန်းများမှာမူ ပို၍အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ဖြစ်နေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အစိုးရမှ နောက်ထပ်ဆေးရုံတစ်ရုံ ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်ပုံမရသော်လည်း ယင်းကို မည်သည့်နေရာတွင် ဆောက်လုပ်မည်၊ လူနာဦးရေမည်မျှတူသပေးနိုင်မည်၊ ဆေးရုံကို မည်သူက ဆောက်လုပ် သွားမည်နှင့် ငွေကြေးအား မည်သို့ရှာဖွေသွားမည် ကဲ့သို့သော မေးခွန်းများကို ပြည်သူလူထုက ပြန်လည်မေးခွန်း ထုတ်နိုင်ပါသည်။ အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် စီမံကိန်း၏ ရည်မှန်းချက်များ၊ လူထု၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အရင်းအမြစ် များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ အထက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် ထိရောက်သော ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲရေး ယန္တရားများ လိုအပ်နေပါသည်။

ယင်းကဲ့သို့ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း၏ အရေးပါမှုကို ထောက်ခံကြည့်လျှင် အစိုးရ၏ ထိရောက်သော ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ၎င်းအစိုးရ၏ ဖွဲ့စည်းမှုအပေါ်တွင် အရေးကြီးသော သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသည်မှာ အံ့ဩ စရာမဟုတ်ပေ။ ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံအများစုတွင် အမျိုးမျိုးသော တာဝန်ဝတ္တရား နယ်ပယ်များကို ပေးအပ်ထားသော အစိုးရအဖွဲ့များရှိပြီး ၎င်းအဖွဲ့များသည် တာဝန်ဝတ္တရားများအလိုက် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုအား ပြုလုပ်နေကြရ ပါသည်။ သာကေအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်ထောင်စု သို့မဟုတ် ဗဟိုအစိုးရနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအစိုးရများတွင် ကွဲပြားခြားနားသည့် တာဝန်ဝတ္တရားနယ်ပယ်များ ရှိကြသည်။ အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် နောက်ထပ်မေးခွန်းတစ်ရပ်မှာ မည်သည့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို အစိုးရအတွင်းမှ မည်သည့် အဆင့်နှင့် မည်သူထံသို့ ပေးအပ်သင့်သနည်းပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ လုံလောက်သည့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ရှိစေ ရေးအတွက် အစိုးရ၏ အဆင့်တစ်ရပ်တွင် တာဝန်ရှိသင့်သလား သို့မဟုတ် အစိုးရ၏အဆင့်များ အားလုံးအကြား တာဝန်ခွဲဝေ ပေးသင့်သလားဟူ၍ဖြစ်သည်။

တာဝန်ဝတ္တရားများအား မည်သို့ပိုင်းခြားထားသင့်ကြောင်း ကွဲပြားသည့်သီအိုရီများစွာရှိသော်လည်း ဗဟိုအစိုးရက ထိန်းချုပ်ရန် ပိုမိုလျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် အချို့သော တာဝန်ဝတ္တရားများ ရှိနေသကဲ့သို့ အချို့တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့်သာ သင့်လျော်သော တာဝန်ဝတ္တရားများအဖြစ် လက်ခံထားကြပါသည်။ တာဝန်ဝတ္တရားများအား အသင့်လျော်ဆုံး ခွဲဝေပေးအပ်မှုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အကြောင်းအချက်များစွာအပေါ် မူတည်နေစဉ် လက်ခွဲ (branch)အဖြစ်ထားရှိ ခွဲဝေရေးမူအား အကြံပြုကြပါသည်။ အနစ်သာရအားဖြင့် ယင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အကျိုးအမြတ်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အစိုးရ၏ အောက်ခြေအဆင့်ထိရောက်အောင် တာဝန်ဝတ္တရားများ ပေးအပ်သင့်ကြောင်းဖြစ်သည်။ [၁]

ထိုသို့ပေးအပ်မှုအတွက် အရေးကြီးသည့် အကြောင်းပြချက်တစ်ခုမှာ အစိုးရ၏ အောက်ခြေအဆင့်များအနေဖြင့် ပြည်သူ့လူထုအကြောင်းကို ပိုမိုသိရှိကာ ၎င်းတို့၏ ဖြစ်စဉ်များအား ပိုမိုမှတ်သားထားနိုင်သဖြင့် လူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်စေသော နည်းလမ်းဖြင့် အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေမှုကို အားပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆကြ၍ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဆုံးဖြတ်ချက် ပြုလုပ်သူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အကျိုးအပြစ် အလုံးစုံအား ပိုမို၍ တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် ပိုမိုကောင်းမွန် သင့်လျော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအား ချမှတ်သွားဖွယ်ရှိသည်ဟု ယူဆထား၍ဖြစ်ပါသည် [၁] ။

အထက်ပါအချက်မှာ အဘယ်ကြောင့်အရေးကြီးနိုင်ကြောင်း ရိုးရှင်းသည့် ဥပမာတစ်ခုမှာ မြစ်တစ်စင်းမှ ရေများအား ရေကာတာ တစ်ခုအတွင်းသို့ လွှဲထည့်ပေးရေး အစိုးရအဆိုပြုလွှာပင်ဖြစ်သည်။ ရေကာတာ အနီးမှကျေးရွာအနေဖြင့် ရေပိုမိုရရှိနိုင်ခြင်းမှ အကျိုးကျေးဇူးခံစားရဖွယ်ရှိသော်လည်း အောက်ဘက်ပိုင်းရှိ ကျေးရွာသည် ငါးဖမ်းဆီးရရှိမှု ကျဆင်းလာခြင်းဟူသော မလိုလားအပ်သည့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာနှစ်ရွာ ခံစားရမည့် အကျိုးအပြစ်နှစ်ရပ်ကြား ခြားနားချက်မှ ကွာဟမှုများကြောင့် အလုံးစုံခြုံကြည့်ပါက အကျိုးကျေးဇူးရှိမည် ဆိုလျှင်တောင် စီမံကိန်း ဆက်လက်လုပ်သင့်မလုပ်သင့်အပေါ် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူများအကြား သဘောကွဲလွဲမှု ရှိလာနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းရင်း တစ်ခုမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်၏ အကျိုးနှင့်အပြစ်များအားလုံးအပေါ် နှလုံးသွင်းခံယူမှု မပြုနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ငါးဖမ်းဆီးရရှိမှု ကျဆင်းခြင်းသည် အထက်ဘက်ပိုင်းမှကျေးရွာအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်ခြေ နည်းပါးသောကြောင့် ရေကာတာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရသည့်အခါ ယင်းဆိုးကျိုးများအား အထက်ပိုင်းကျေးရွာလူထုက ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်ခြေနည်းပါးစဉ် အောက်ဘက်ပိုင်းမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများအနေဖြင့်လည်း ရေကာတာ၏ ကောင်းကျိုးများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ခြေနည်းပါးနေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အမှန်ပင် ဤဥပမာက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပေးရမည့် သူသည် အကျိုးအပြစ်နှစ်ရပ်စလုံးအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် အာဏာပေးအပ်ရန် တိုက်တွန်းထားသော်လည်း ထိုသို့ဆုံးဖြတ် ချက်ချခြင်းကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမည့်သူများသည် ရပ်ရွာဒေသ၏ လူမှုကွန်ယက်များနှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမီ ရယူအသုံးပြုနိုင်သည့် အတိုင်းအတာ လျော့နည်းသွားနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရ၏ အဆင့်တစ်ဆင့်စီအတွက် သင့်လျော်မှန်ကန်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ရွေးချယ်ပေးခြင်းမှာ အစိုးရတစ်ရပ် သွက်လက်မြန်ဆန်ထိရောက်မှုအပေါ် လွှမ်းမိုးနေသည့် အချက်ပေါင်းများစွာအကြား ဟန်ချက်ညီစေရေး ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါသည်။

(ပုံ - ၁) ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ယင်း၏လက်အောက်ခံအဆင့် တာဝန်ဝတ္တရားများအပေါ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း

တာဝန်ဝတ္တရား		အစိုးရအဆင့်
မက်ခရိုစီးပွားရေးတည်ငြိမ်ရေး		နိုင်ငံတော်အဆင့်
ရငွေခွဲဝေဖြန့်ဖြူးရေး		
အများပြည်သူသုံးကုန်စည်များ	နိုင်ငံတော်အဆင့်အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များ	နိုင်ငံတော်လက်အောက်ခံအဆင့် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များ
	နိုင်ငံတော်လက်အောက်ခံအဆင့် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များ	

ရင်းမြစ် [၂]

အရေးကြီးသည်မှာ အစိုးရ၏အဆင့်အသီးသီးသို့ တာဝန်ဝတ္တရားများအား ခွဲဝေသတ်မှတ်ပုံ သိသိသာသာ ကွဲပြားနိုင် သည့်အလျောက် နိုင်ငံတော်/ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ယင်း၏ လက်အောက်ခံအဆင့် နှစ်ရပ်စလုံး၌ အဆိုပါ လုပ်ငန်းရပ်

များအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းကို အခွန်ငွေများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှအမြတ်ငွေများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားအကူအညီများကဲ့သို့ ငွေကြေးရင်းမြစ်ပေါင်းများစွာမှတစ်ဆင့် ပြုလုပ်နေရပါသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် အစိုးရဟူသည် ခွဲဝေသုံးစွဲရသည့် ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များအား ရယူခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ အပေါ်၌ အလေးထား အာရုံစိုက်လေ့ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များအား ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အသုံးချခြင်းတို့သည် အစိုးရ၏ နိစ္စဓူဝ လည်ပတ်လှုပ်ရှားမှုများအတွက် သာမက နိုင်ငံသားများ၏ ဘဝအပေါ် အမှန် တကယ် ကွဲပြားခြားနားမှုကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့် ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များအား ရယူခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခွန်အခများနှင့်အခကြေးငွေများကို လက်ရှိတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ယမကာရောင်းချခြင်းကဲ့သို့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကိစ္စရပ်များအပေါ် သို့မဟုတ် ရငွေရရှိသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်းမှ ရရှိပါသည်။ ရလဒ်တစ်ခုအနေဖြင့် နိုင်ငံသားများသည် ၎င်းတို့မည်သည့်အရာများ ဝယ်ယူသည်၊ ရငွေများအား မည်သို့ရရှိသည် အစရှိသော အကြောင်းအချက်များစွာအပေါ် မူတည်ကာ အခွန်ငွေပမာဏအမျိုးမျိုးကို ပေးဆောင်ကြရသည်။ အလားတူပင် နိုင်ငံသားများအဖို့ အစိုးရ၏ အသုံး စရိတ်များမှ အကျိုးအမြတ် ညီတူမျှတူ မခံစားနိုင်ကြရာ ဥပမာအားဖြင့် လမ်းနှင့်ပတ်သက်သော အခြေခံအဆောက် အအုံတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများသည် လမ်းနှင့် ဝေးကွာသူများထက်စာလျှင် လမ်း၏အနီးအပါးတွင် နေထိုင်သော ပြည်သူ များအပေါ် ပို၍ တိုက်ရိုက်အကျိုး ရှိစေမည်ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသည်မှာ အစိုးရတစ်ရပ်က ၎င်း၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် နိုင်ငံသားများ၏ နိစ္စဓူဝ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုအပေါ် နည်းလမ်းများစွာဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်ရာ ယင်းသည် နိုင်ငံသားများ ပေးဆောင်သည့် အခွန်ပမာဏထက် ကျော်လွန်မှုရှိနိုင်သလို နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် အစိုးရ၏ ငွေကြေးသုံးစွဲမှု အစီအစဉ်များမှ အကျိုးရရှိမှု ရှိမရှိဆိုခြင်းထက်လည်း ကျော်လွန် ဆက်နွယ်မှု ရှိနိုင်ပါသည်။

“ကောင်းမွန်သည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်တစ်ရပ်ဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်သူအစိုးရအား ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွင်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိစေပြီး အဂတိလိုက်စားမှုအား ကိုင်တွယ် အရေးယူ နိုင်စေသည့်အပြင် အရေးပါသည့် ဝန်ဆောင်မှုများအား အများပြည်သူထံသို့ ပိုမို ထိရောက်မြန်ဆန်စွာ ဖြန့်ဝေ ပေးစေနိုင်သည်။ ယင်းအချက်မှာ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် မညီမျှမှု လျော့ချရေးအတွက် သာမက လူမှုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ယူမှု ပိုမိုကြီးမားလာစေရေးအတွက်လည်း အရေးပါသည့် လုပ်ငန်းစဉ် ယန္တရားတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။” [၃]

**ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာရှုထောင့်များ**

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများအား ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးကာ ယင်းတို့ကို တာဝန်ဝတ္တရား အမျိုးမျိုးနှင့် ဥပဒေပြုအာဏာများအား<sup>၁</sup> တရားဝင်ပေးအပ်ခဲ့စဉ်ကတည်းက အစိုးရ၏ မတူညီသည့် အဆင့်များအကြား တာဝန်ဝတ္တရား ခွဲဝေမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိလာပါသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် ဗဟိုအစိုးရထံမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများထံသို့ အာဏာခွဲဝေပေးမှုသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများကို ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက်နှင့် နောက်ဆက်တွဲ ထပ်တိုးဘတ်ဂျက်များ အဆိုပြုတောင်းခံခွင့်၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းလက်ခံခွင့်၊ အခွန်ကောက်ခံခွင့်အပြင် အချို့သောနယ်ပယ်များအတွင်း၌ အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲခွင့်တို့ကိုလည်း ရရှိစေခဲ့ပါသည်။

<sup>၁</sup> တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် တစ်မြို့နယ်လျှင် ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးကျစီနှင့် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်းသုံးပုံတစ်ပုံနှင့်ညီမျှသည့် တပ်မတော်သား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော လွှတ်တော်ဟုခေါ်သည့် ဥပဒေပြုပါလီမန်တစ်ခုရှိသည်။ အချို့သောအခြေအနေများတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၌ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထားရှိခွင့်ရှိသည်။ [၅]

(ပုံ - ၂) မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ



ရင်းမြစ် - မြန်မာ့သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့ (MIMU) ၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် နယ်နိမိတ်များအပေါ် အခြေခံသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရအောက်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာများစွာသော စုစည်းထားမှုများရှိပါသည်။ (ပုံ - ၃) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များကို ခရိုင်များအဖြစ်သို့ ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာထားပြီး တစ်ဖန် ခရိုင် များကို မြို့နယ်များအဖြစ်သို့ ထပ်မံပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ မြို့နယ်များအား တစ်ဖန် ကျေးရွာအုပ်စု များ၊ ရပ်ကွက်များ (ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် တူညီသောမြို့ပြ) အဖြစ်သို့ ထပ်မံ ပိုင်းခြားထားပြီး ကျေးရွာအုပ်စုများ၏ အောက်တွင်ကျေးရွာများရှိပါသည် [၄] ။ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး ရှုထောင့်မှ ကြည့်မည်ဆိုပါက အဆိုပါစုစည်းမှုများသည် များစွာသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်ကိုက်ညီနေခြင်းကြောင့် အထူးတလည် အရေးပါ နေကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် ပါဝင်နေသော ပြည်ထောင်စုအစိုးရဌာနဆိုင်ရာများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များ၌ ရုံးများ ရှိနေတတ်မြဲ ဖြစ်သည်[၄] [၅] ။

(ပုံ - ၃) မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်စုစည်းထားမှုများ (ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများမပါ) <sup>၂</sup>

တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ၁၄ခု ၊ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ</li> </ul>
ခရိုင်များ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ခရိုင် ၇၄ ခု</li> </ul>
မြို့နယ်များနှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• မြို့နယ် ၃၃၀</li> <li>• စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ပေါင်း ၄၀၀ နီးပါး</li> </ul>
ကျေးရွာအုပ်စုများနှင့် ရပ်ကွက်များ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ကျေးရွာအုပ်စုပေါင်း ၁၃,၆၁၈ အုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက်ပေါင်း ၃,၀၆၃ ရပ်ကွက်</li> </ul>
ကျေးရွာများ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ကျေးရွာပေါင်း ၇၀,၀၀၀ နီးပါး</li> </ul>
အိမ်ထောင်စုများ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၁၀,၉ သန်း</li> </ul>

ရှင်းမြစ် - မြန်မာ့သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့ (MIMU) ၏ အခြေခံစာရင်းဇယား အချက်အလက်များနှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မြန်မာ့လူဦးရေနှင့် အိမ်ထောင်စုသန်းခေါင်စာရင်း -ပြည်ထောင်စုအစီရင်ခံစာ [၆] ။

သမိုင်းကြောင်းအရ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေး အဆုံးသတ်သွားကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အရမ်းကြီးမားခဲ့ရာ ပုံမှန်အားဖြင့် အထက်မှအောက်သို့ အမိန့်ပေးသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအား ခေတ်အဆက်ဆက်သော အစိုးရများက ဆက်လက်ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါသည်။ [၇] [၈] ။ ဤသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ကြီးမားမှုသမိုင်းကြောင်းနှင့် များမကြာသေးမီကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအဆင့်များ၏ အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် ကိုလိုနီခေတ်ကာလများနောက်ပိုင်း လက်ရှိအသုံးပြု လျက်ရှိသည့် များစွာသော ညွှန်ကြားချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဥပဒေများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ အနည်းငယ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ [၉] ။ လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာတွင် ဗဟိုအစိုးရသည်လည်း အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန (GAD) က လုပ်ဆောင်နေသော တာဝန်များကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များစွာတို့အား တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များ၌ ဆက်လက်ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့ဖြစ်ပါသည်။ [၅] [၉] ။

သို့သော်လည်း ဤရှည်ကြာလှသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်ခြင်းအားအဆုံးသတ်ရန် မကြာသေးမီက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်မိတ်ဆက်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ယင်းတို့အား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ အသုံးစရိတ်စီမံခွင့်နှင့် အခွန်ကောက်ခံခွင့်များ ပေးအပ်ကာ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အခွင့်အာဏာများအား ဖြေလျှော့ခွဲဝေပေးသည့် အခြေခံစနစ်ကို ချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ [၄] ။ ထို့ပြင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနနည်းတူ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့ အဓိကကျသည့် ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ရာဌာနများတွင်လည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်သွင်းအားစုများ ပိုမိုလက်ခံမှုရှိလာခြင်းနှင့်အတူ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပိုမို လျော့ချခြင်းဆီ ဦးတည်သော ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိလာပြီဖြစ်သည်။ [၁၀] ။

**ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်**

ပုံမှန်အားဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း (ဘတ်ဂျက်) လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုသည်မှာ တာဝန်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းက ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်နှစ်ရပ်လုံး၌ ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲသော နည်းလမ်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဥပမာ

<sup>၂</sup> ဤသုတေသနလေ့လာမှုအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများအပေါ် သုံးသပ်ဆန်းစစ်ထားခြင်းမရှိပါ။

စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခု၏ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကုန်ကြမ်းများမှာယူခြင်း၊ အရောင်းမှတ်တမ်းပြုစုခြင်းနှင့် အခွန်ပေးဆောင်ခြင်း အစရှိသောအဆင့်များ ပါဝင်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့အတူပင် အစိုးရ အာဏာပိုင်တစ်ရပ်၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် စီမံကိန်းဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အသုံးစရိတ်များ၊ ရငွေများ အပေါ်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းများ ပါဝင်လေ့ရှိပါသည်။ အဆိုပါ အခရာကျသည့် လုပ်ငန်းများကို မည်သို့ပင်ကွဲပြားစွာ လုပ်ဆောင်ကြ သော်ငြားလည်း ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုသည်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စာရင်းထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အစီရင်ခံခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းများပါဝင်ပါမည် [၁၁] ။

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဆိုသည်မှာ အစိုးရ၏ ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များနှင့် ယင်းတို့အား အသုံးချမှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းအတွက် လက်တွေ့စီမံကိန်းရေးဆွဲသော လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်သည်။ ဥပမာ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရာတွင် နှစ်တစ်နှစ်ကဲ့သို့ တိကျသည့် အတိုင်းအတာကာလတစ်ခုရှိ ရရှိသော အခွန်အကောက်များနှင့် ပြုလုပ်မည့် အသုံးစရိတ်များ၏ ပမာဏနှင့်အမျိုးအစားတို့အား ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် နိုင်ငံ၏ ခွဲဝေသုံးစွဲသည့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များအား အသုံးချမှုနှင့် အဆိုပါ အရင်းအမြစ်များအား မည်သို့ ကောက်ခံမည်ဆိုသည့်အပေါ် ဆုံးဖြတ်ရခြင်းများ ပါဝင်နေခြင်းကြောင့် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း နိုင်ငံသားများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်လှသည့် သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်နေသည့် သဘောရှိပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲသည့်အပိုင်းတွင် အမြင်ပေါင်းစုံအား အတူတကွ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရမည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား တရားဝင်အဆိုပြုခြင်း၊ လက်ခံခြင်း မတိုင်ခင် သဘောတူညီချက်ရရှိထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

**(ဇယားကွက် - ၁) အင်ဒိုနီးရှား -အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်သည့်ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း**

နိုင်ငံရေးနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များအား ဗဟိုကချုပ်ကိုင်ခဲ့သည့်သမိုင်းကြောင်းနောက်ပိုင်း ၂၀၀၀ ခုနှစ်အစောပိုင်း မှစတင်၍ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ဘဏ္ဍာရေးနှင့်နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးအစီအစဉ်တစ်ရပ်အား စတင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ တိတိကျကျသတ်မှတ်မှတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့်သာမန် ဘတ်ဂျက်များအတွက်တာဝန်ရှိသည့် ဌာနဆိုင်ရာများအားပေါင်းစည်းခြင်း၊ ဒေသန္တရအစိုးရရွေးချယ်တင်မြှောက်ခွင့်ပေးခြင်းနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအတွက်အရင်းအမြစ်များတိုးမြှင့်ပေးခြင်းတို့ပါဝင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအားလုပ်ဆောင်ရာတွင် အဓိကအလေးထားအာရုံစိုက်မှုမှာ ဗဟိုကချုပ်ကိုင်ထားသောဘဏ္ဍာရေးစနစ်မှ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့်ဒေသတွင်းဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုမှတစ်ဆင့် ဦးစားပေးမှုများချမှတ်သောဘဏ္ဍာရေးစနစ်သို့ကူးပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းပြုလုပ်ရန် ဦးတည်ချက်၏ ကြားဖြတ်ခြေလှမ်းတစ်ရပ်မှာ “မတ်စရမ်ဘန်လုပ်ငန်းစဉ်” (Musrenbang process) ဖြစ်သည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဒေသန္တရအစိုးရများအတွက် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် ဘတ်ဂျက်တို့အပေါ် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရန်နှင့် သဘောတူညီမှုရယူရန်အတွက် ခရိုင်အဆင့်၌ အသုံးပြုကြပါသည်။ ယင်းအစီအစဉ်ကို လူထုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်မှုအား တိုက်တွန်းရန်၊ ကာလရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအား ဦးစားပေးမှုပြုလုပ်ရန်အတွက်လည်း ဒီဇိုင်းစီစဉ်ပြုလုပ်ထားသည်။ မတ်စရမ်ဘန်လုပ်ငန်းစဉ်အား လူထုအသိုင်းအဝိုင်းအမျိုးမျိုးနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းကြောင့် စီမံကိန်းများသည် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ပက်သတ်နှိုးဆွယ်လျက်ရှိသော လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး လိုအပ်ချက်များအပေါ် အခြေခံကာ ဦးစားပေးခြင်းခံကြရသည်။

ရှင်းမြစ် - USAID, 2009, Good Governance Brief: Musrenbang as a Key Driver in Effective Participatory Budgeting – Key Issues and Perspectives for Improvements.

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား အတည်ပြုပြီးသောအခါ ယင်းအားအကောင်အထည်ဖော်မှုသည် အတည်ပြုထားသော အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်း ဖော်ပြထားသည့် စီမံကိန်းများအား ပြီးပြတ်အောင်လုပ်ကိုင်ရမည့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေး တာဝန်ရှိသူများနှင့် စတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအချိန်တွင် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်းရှိ သဘောတူညီထားသော ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု၏ သတ်မှတ်အစိတ်အပိုင်းများသည် ထုံးစံအတိုင်း ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဦးစီးဌာနများကဲ့သို့ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းခံရရာ စီမံကိန်း ချထားသည့် လုပ်ငန်းများအား စတင်လုပ်ဆောင်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူပင် အခွန်ပေးဆောင်သူများအား ကောက်ခံနေသည့် အခွန်ဆိုင်ရာပြောင်းလဲချက်များအလိုက် အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအား စတင်နိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။

အသုံးစရိတ်များ သုံးစွဲကြသည့်အခါ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများ စီမံခန့်ခွဲရန် တာဝန်ရှိသည့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများ နှစ်ရပ်စလုံးသည် အသုံးစရိတ်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း၊ စာရင်းထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုထားသော အသုံးစရိတ်များအား ရည်မှန်းထားသည့်ရလဒ်များအတိုင်း ရရှိစေရန် ယင်းတို့အား မည်သို့သုံးစွဲခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံရာ၌ ပုံမှန်အတိုင်းပါဝင်ကြသည်။ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အသုံးစရိတ်များကို အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်း စီမံကိန်းချထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်နေစေရန် မကြာမကြာ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးကာ စာရင်းထိန်းသိမ်းခြင်း ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း အစိုးရအသိအမှတ်ပြု စာရင်းစစ်များကဲ့သို့ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများက ထပ်မံ၍ မွေမီဋ္ဌာန်ကျကျ တာဝန်ယူမှု ယန္တရားစနစ်တစ်ခုအနေဖြင့် ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်များအား ရည်ရွယ်ထားသည့်အတိုင်း သုံးစွဲခြင်းရှိမရှိ စစ်ဆေးနေကျဖြစ်သည်။

**မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလည်ပတ်မှုစက်ဝန်း**

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်သည်ဧပြီလ ၁ ရက်မှစတင်ကာ မတ်လ ၃၁ ရက်တွင် ကုန်ဆုံးပါသည်။ လာမည့်နှစ်အရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွက် ရေးဆွဲမှုမှာ စက်တင်ဘာလတွင်စတင်ပြီး ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုနှင့်အတူ တစ်ခါတစ်ရံ ဇန်နဝါရီလနှင့်မတ်လအကြားတွင် ပြီးဆုံးပါသည်။ အကယ်၍ မူလအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်း ရေးဆွဲထားသည်ထက် ကျော်လွန်၍ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များ ထပ်မံလိုအပ်နေပါက နောက်ထပ် ထပ်တိုးအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအားဘဏ္ဍာရေးနှစ်၏နှစ်ဝက်ခန့်တွင်ထပ်မံတင်ပြတောင်းခံနိုင်ရာယင်းသို့တောင်းခံခြင်းမှာ အရေးပေါ် ငွေကြေးလိုအပ်မှုများနှင့် မူလ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်း ခွင့်ပြုပေးထားသည့် စီမံကိန်းများအတွက် နောက်ထပ်ငွေကြေးလိုအပ်မှုများကိုသာ တောင်းခံနိုင်ပါသည် [၄] [၁၂] ။

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းကို ပုံမှန်အားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (MOF) နှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာန (MNPED) တို့က အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အချိန်ဇယားနှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အမြင့်ဆုံးသုံးစွဲနိုင်သည့် သတ်မှတ်ချက်များကို ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် အခြားသော ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများသို့ ဖြန့်ဝေထုတ်ပြန်ပေးခြင်းအားဖြင့် စတင်လေ့ရှိသည်။ ထို့နောက် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် အခြားအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသည် လာမည့်ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက်<sup>၃</sup> ၎င်းတို့ရေးဆွဲထားသည့် အသုံးစရိတ်များနှင့် ဝင်ငွေကောက်ခံမှုများအား ထည့်သွင်းဖော်ပြလျက် အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများရေးဆွဲကြရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအသစ်ကဲ့သို့ ငွေလုံးငွေရင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော အသုံးစရိတ်အား ပုံမှန်အားဖြင့် MNPED က သုံးသပ်စစ်ဆေးပါသည်။ ဝန်ထမ်းလစာစရိတ်များကဲ့သို့ သာမန်အသုံးစရိတ်များ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှု အသုံးစရိတ်များကို MOF က သုံးသပ် စစ်ဆေးပေးလေ့ရှိသည်။ အလားတူပင်

<sup>၃</sup> အင်တာဗျူးပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်အာဏာပိုင်များက တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများထံသို့ မျှော်မှန်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုမှ လွှဲပြောင်းပေးမှုများ၏ပမာဏအတည်ပြုချက်အား ကနဦးအားဖြင့် ပေးအပ်ထားပြီးဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကြသော်ငြား အချို့သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်အာဏာပိုင်များက ၎င်းတို့သည် ပုံမှန်အားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမှပံ့ပိုးပေးမှုပမာဏအား အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အတော်ကလေးနောက်ကျသည်အထိမသိရှိကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။



တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်၌ ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်များကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးဌာနတို့က အသီးသီးရေးဆွဲပေးကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု လက်အောက်ခံအဆင့်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းနှစ်ရပ်စလုံးတို့ကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်က<sup>၄</sup> သုံးသပ်ခြင်းမပြုမီနှင့် သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်က သဘောတူအတည်ပြုပေးခြင်း မတိုင်ခင် MNPEDနှင့် MOFတို့၏ အကူအညီဖြင့် (သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၌ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနတို့၏ အကူ အညီဖြင့်) အစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ ဆောင်မူဖြင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြရသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ်အကျဉ်းချုံးညွှန်ပြမှု တစ်ရပ်ကို (ဇယား - ၁) တွင်ပေးအပ်ထားပါသည်။

---

<sup>၄</sup> ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ ဟန်ချက်ညီမျှတမှု ရှိစေရန်နှင့် နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲမှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ဘဏ္ဍာငွေထပ်မံဖြည့်တင်းပေးမှုအပေါ် သဘောတူအတည်ပြုပေးခြင်းကဲ့သို့ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း၌ အရေးပါသည့်နေရာများစွာမှပါဝင်လျက်ရှိသည်။

(ဇယား - ၁) ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ် ဖော်ညွှန်းမှု<sup>၅</sup>

	ပြည်ထောင်စု	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်
စက်တင်ဘာ	ကနဦး အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အစီအစဉ်ဇယားအား အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်နေသော ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးထံသို့ထုတ်ပြန်ပေးထားပါသည်။ ထို့ပြင် MOF က ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် အသုံးစရိတ်အမြင့်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်အား ချမှတ်ပေးပါသည်။	
စက်တင်ဘာ - နိုဝင်ဘာ	သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများထံမှ ပြည်ထောင်စု အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများအား ကောက်ယူပြီး MNPED နှင့် MOF တို့မှ တစ်ဆင့် တင်ပြရပါသည်။	<p>တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများသည် အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများ ကြိုတင်ပြင်ဆင် ပြီးနောက် ယင်းတို့ကို စစ်ဆေးရန်နှင့် တစ်ခု တည်း ပေါင်းစည်းရန်အတွက် ရသုံးမှန်းခြေငွေ စာရင်း ဦးစီးဌာနနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီး ဌာနများထံသို့ ပေးပို့ရပါသည်။</p> <p>တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့၏ သဘောတူ အတည်ပြုမှုနှင့်အတူ တစ်ခုတည်း ပေါင်းစည်းထားသော အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပြည်ထောင်စု ရသုံး မှန်းခြေငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနရုံးချုပ်၊ ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ်ထံသို့ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းနိုင်ရေး အလို့ ဌာ ပေးပို့ရမည်။ ထို့နောက် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မ ရှင်ထံသို့ ပေးပို့ခြင်း မတိုင်ခင် စစ်ဆေးရန်နှင့် အတည်ပြုပေးရန် အလို့ငှာ ဒုတိယသမ္မတ (၂) ဖြစ်သူထံသို့ MOF မှ တစ်ဆင့် ပေးပို့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။</p>
နိုဝင်ဘာ - ဒီဇင်ဘာ	MNPED နှင့် MOF တို့သည် ပြည်ထောင် စုအဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း တင်ပြ မှုများအတွက် ကြားခံဝန်ကြီးဌာနများ ဖြစ်ကြ သည်။ ဒုတိယသမ္မတ (၁) သည် ပြည်ထောင်စု အဆင့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ အစည်း များ၏ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်ထံသို့ တင်ပြခြင်း မရှိမီ စိစစ်ရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်။	တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်ရှိ ရသုံးမှန်း ခြေငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနတို့သည် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အသုံးစရိတ် အဆိုပြုလွှာများအတွက်ကြားခံဝန်ကြီးဌာနများ ဖြစ်ကြသည်။ ဒုတိယသမ္မတ (၂) သည် တိုင်း ဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မ ရှင်ထံသို့ တင်ပြခြင်းမရှိမီ စိစစ်ရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်။
ဇန်နဝါရီ - မတ်	ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံမှ အတည်ပြု သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးနောက် အဆိုပြုထားသည့် ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား သမ္မတမှ အပြီးသတ် ထပ်ဆင့်လက်မှတ်ရေး ထိုးခြင်းမပြုမီ စစ်ဆေးရန်နှင့် အတည်ပြုပေးရန် အလို့ငှာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထံသို့ ပေးပို့တင်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဘတ်ဂျက်များကို အတည်ပြုပေးရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များထံသို့ ပေးပို့တင်ပြ ရမည်ဖြစ်သည်။	

<sup>၅</sup> လက်ရှိဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာအချိန်ဇယားများအား ပိုမိုအသေးစိတ်ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်းအတွက် နောက်ဆက်တွဲ - ၄ နှင့် ၅ တို့ကို စာဖတ်သူ များအား ညွှန်းဆိုလိုပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် အမြင့်ဆုံးဘဏ္ဍာငွေ အသုံးစရိတ်သတ်မှတ်ချက်များကဲ့သို့ အချို့သောလက်ရှိ လုပ်ငန်းစဉ် များမှာ မကြာသေးမီကမှတင်ကျင့်သုံးနေခြင်းဖြစ်ကြောင်းသိမှတ်ထားရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၌ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အစီအစဉ်ဇယားထုတ်ပြန်ပြီးသည့်အခါ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်ဦးစီးဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာ များအား ပြုစုရေးသားကာ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ရသုံးမှန်းခြေရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ကြပါသည်။ ထို့နောက် အဆိုပါ ဦးစီးဌာနသည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများအား ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သူထံ တင်ပြခြင်းမပြုမီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ယင်းတို့အား စိစစ်သုံးသပ်ပြီးနောက် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သို့ ပေါင်းစည်းပေးပါသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သူသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့နှင့်ဆွေးနွေး တိုင်ပင်မှုပြုလုပ်ပြီးနောက် (လိုအပ်ပါက) အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား ပြင်ဆင်ခြင်းပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပဏာမဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ထပ်ဆင့် အတည်ပြုပေးရန် အလို့ငှာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

အကယ်၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အာဏာပိုင်များက ထပ်ဆင့်အတည်ပြုပြီးပါက တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရ အသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်းများကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနထံသို့ပေးပို့ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ ဒုတိယသမ္မတ(၂)မှတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင် အဖွဲ့ဝင်များ က သဘောတူညီကြသည့်အခါ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအတွက် အဆိုပြုထားသည့် ဘဏ္ဍာရေး လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများကို ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာအတွင်းသို့ ထည့်သွင်းပေါင်းစပ် ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတက ယင်းပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား အပြီးသတ် လက်မှတ်ရေး ထိုးပေးခြင်းမပြုမီ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထံသို့ အတည်ပြုပေးရန် ပေးပို့ရမည်ဖြစ်သည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုအပေါ် အလွန်အမင်း အားထားနေခြင်းကြောင့် ပုံမှန်အားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်း ခြေငွေစာရင်းအားအတည်ပြုချိန်နှင့် အနီးစပ်ဆုံး အချိန်မှာပင် အတည်ပြုပေးကြသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအတွက် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများအား ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ထားသည့် ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကအတည်ပြုပြီး သမ္မတက လက်မှတ်ရေး ထိုးပြီးသည့်အခါ ဘဏ္ဍာငွေများကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှတစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ပါသည်။ စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်နေမှုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများအတွင်းရှိ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်များက ကြီးကြပ်စစ်ဆေးပေးလေ့ရှိသော်လည်း ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှစ်ခုစလုံးတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုအား စစ်ဆေးရန် အခွင့်အာဏာရှိကြသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် အင်တာဗျူးမေးမြန်းမှုများ ထောက်ပြချက်အရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အဆင့်၌ စီမံကိန်းတစ်ခုချင်းစီနှင့် ပတ်သက်၍ စာရင်းစစ်ရုံးသို့ တိုင်ကြားမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း ယင်းစာရင်းစစ် ရုံးများအနေဖြင့် အစိုးရအသုံးစရိတ်များကိုသာ သုံးသပ်စစ်ဆေးခွင့်ရှိပြီး များစွာသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရ စီမံကိန်းများအတွက် ပြည်သူလူထုထည့်ဝင်မှုများအား မည်သို့မည်ပုံ စီမံခန့်ခွဲ သုံးစွဲသည်အပေါ်ကို သုံးသပ်စစ်ဆေး နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်းဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

(ဇယားကွက် - ၂) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏တာဝန်များနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၂၃၀ တွင် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ တာဝန်များအားဖော်ပြထားရာ အောက်ပါတို့ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

"(က) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက တာဝန်ပေးအပ်သော ဒုတိယ သမ္မတတစ်ဦးကဦးဆောင်စိစစ်၍ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများအပါအဝင်ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရအသုံးငွေစာရင်းလျာထားချက်ကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ တင်ပြရမည်။

(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အရအသုံးငွေစာရင်းများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက တာဝန်ပေးအပ်သော ကျန်ဒုတိယသမ္မတတစ်ဦးက ဦးဆောင်စိစစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အရအသုံးငွေစာရင်း လျာ ထားချက်ကို ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်သို့တင်ပြရမည်။

(ဂ) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် -

(၁) ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ အသုံးစရိတ်များပါရှိသော ပြည်ထောင်စု၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအတွက် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ဘဏ္ဍာငွေများကို သင့်လျော်သလိုဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ၊ အထူးကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း ၊ ချေးငွေများခွင့်ပြုခြင်း အပါအဝင် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်း သို့မဟုတ် နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေးဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ထောက်ခံတင်ပြရမည်။

(၂) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဆောင်ရွက်သင့်သည့်ကိစ္စများကို အကြံပြုနိုင်ရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၃) ခိုင်မာသောဘဏ္ဍာရေးစနစ်ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ တာဝန် ပေးအပ်သည့် ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဃ) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် ပြည်ထောင်စု၏အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအား ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေမှဘဏ္ဍာငွေများကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ အထူးကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း ၊ လိုအပ်မည့် ချေးငွေများထုတ်ချေးခြင်းတို့ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော် သမ္မတသို့ ထောက်ခံတင်ပြရမည်။"

ရှင်းမြစ် - ၂၀၀၈ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ [၁၃]

ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာရေးလိုအပ်ချက်များ ဟန်ချက်ညီမှုရှိစေရေးအတွက် အဓိကကျသည့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ထမ်းဆောင်ရန်ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်အနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန် အခွင့်အာဏာရှိနေစဉ် MOF ၏ အရာရှိဖြစ်သူများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများအရ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမျိုးမှာ အလွန်ပင်ရှားပါးကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အသေးစိတ်လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဤလေ့လာမှု ပြုသည့်အချိန်၌ မရရှိသော်လည်း ယခင်က အဆိုပါတိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေ စာရင်းများအတွက် လိုအပ်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှု မတိုင်ခင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုရှိနေခြင်းကြောင့် ပြင်ဆင် မှုများ မလိုအပ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ နှစ်စဉ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ခြင်းမှ MOF နှင့် MNPED တို့၏ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးသည့် အခန်းကဏ္ဍများအထိ

ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။<sup>၆</sup>

**အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ**

အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးကြီးသည့် ရှုထောင့်တစ်ရပ်မှာ အစိုးရမူဝါဒအပေါ် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုကို အားပေးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များကို အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်များအပြင်၊ နိုင်ငံသားများ၏ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်စေမည့် နည်းလမ်းမူဘောင်တစ်ခုအဖြစ် အကူအညီပေးနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုမျှသာမက စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးမှု ကဲ့သို့သော ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေးအတွက် မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများကို လမ်းကြောင်းအမျိုးမျိုးနှင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံတို့မှတစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သည့်အပြင် ထိရောက်မှုရှိသော အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်သည် ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ် သူများကို ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအကျိုးရလဒ်များရရှိရေးအတွက် အစိုးရဘဏ္ဍာငွေများနှင့် အသုံး စရိတ်များအား မည်သို့အကောင်းဆုံး တွဲစပ်အသုံးချနိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

ထို့ပြင် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေများနှင့် ဦးစားပေးမှုများအပေါ် ကာလရှည် အတိုင်းအတာဖြင့် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုအတွက် အရေးပါသည့်လုပ်ငန်းစဉ် ယန္တရားတစ်ရပ်ကိုလည်း ပေးအပ်နိုင်ရာ ဥပမာ လမ်းများကဲ့သို့ အများပြည်သူသုံး အခြေခံအဆောက်အအုံတည်ဆောက်ခြင်း ကိစ္စရပ်မျိုးတွင်ဖြစ်သည်။ အများ ပြည်သူသုံး အခြေခံအဆောက်အအုံအား မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့တည်ဆောက်မည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်နှစ်ရပ်စလုံးတွင် နိုင်ငံသားများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်နေခြင်းကြောင့် ကာလရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုသည် အဆိုပါ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းတို့အတွက် အရေးပါသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ သို့မှသာ စီမံကိန်းအစီအစဉ်များအနေဖြင့် လက်ရှိ လိုအပ်ချက်များကိုသာမက အနာဂတ် လိုအပ်ချက်များကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်ဖြစ်ပါသည် [၁၄] ။

လတ်တလော ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အစိုးရအသုံးစရိတ် ကတိကဝတ်များနှင့် ရငွေစီးကြောင်းများအပေါ် ကာ လရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ တစ်ပြေးညီဖြစ်စေရန် သေချာအောင် သုံးသပ်ပေးခြင်းဖြင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုသည် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်လည်း အသုံးဝင်စေပါသည်။ ဥပမာ ကျောင်းအဆောက် အအုံတစ်လုံးသည် ယင်း၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက် အသုံးဝင်နေစေရန် ဆရာများအားခန့်အပ်ခြင်း၊ လိုအပ်သည့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် အဆောက်အအုံပြုပြင် ထိန်းသိမ်းခြင်းစသည့် စရိတ်များအပါအဝင် ငွေကြေး ဆက်လက်သုံးစွဲမှု လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာကျောင်းတစ်ကျောင်းအတွက် အဆိုပြုသောအခါ ထိုကဲ့သို့ ရေရှည်ကုန်ကျစရိတ်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် ကျောင်း၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး ပြည်သူလူထု အကျိုးကျေးဇူးခံစားရစေရေးအတွက် အကူအညီဖြစ်စေနိုင်သလို ကျောင်းဆောက်လုပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အနာဂတ် ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ကြိုတင်မျှော်မှန်းပြင်ဆင်နိုင်ရန်လည်း အစိုးရအား အကူအညီပေးနေပါသည်။

အစိုးရ၏ ရငွေအများစုသည် သဘာဝသယံဇာတများ ဖွံ့ဖြိုးမှုမှ အရင်းခံရယူထားပြီး ထိုရငွေသည် ကမ္ဘာ့ဈေးနှုန်းများ အပြောင်းအလဲဖြစ်မှုဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်မရှိခြင်းကြောင့် ရငွေနှင့်အသုံးစရိတ် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများနိုင်ဖွယ်ရာရှိပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော အနာဂတ်သယံဇာတ ဈေးနှုန်းမှန်းဆချက်ခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာ ငွေအရင်းအမြစ် လိုအပ်ချက်များအရ အနာဂတ်အသုံးစရိတ်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အားပေးခြင်းစသည့် အကြောင်းအရင်းနှစ်ခုကြောင့် ကာလရှည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းသည် အစိုးရအသုံးစရိတ် ရေရှည်ခိုင်မာမှုရှိစေရန် အထောက်အကူပြုနေပါသည် [၁၀] ။

<sup>၆</sup> ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်စာရင်းကို ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂၉ ၌ဖော်ပြထားရာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ ဒုတိယသမ္မတများ၊ ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်၊ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် နေပြည် တော်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌတို့ပါဝင်ကြသည်။

ကာလရှည်ရငွေနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုသည် မူဝါဒများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အချိတ်အဆက်မိမိ အစီအစဉ်ချခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းတို့အတွက်လည်း အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများ အား နှစ်စဉ်လည်ပတ်နေကျ စက်ဝန်းများထက်ကျော်လွန်ကာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် မျှော်မှန်းထားသော ရလဒ် များ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာရရှိစေရေးအတွက် မူဝါဒများကို အချိတ်အဆက်မိမိ သင့်လျော်စွာ အစီအစဉ်ချ ထားနိုင်ပါသည်။ သာဓကအနေဖြင့် ကဏ္ဍမျိုးစုံအကြား အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းညှိနှိုင်းခြင်းကြောင့် ကာလတို အခြေခံအဆောက် အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒမှ ကာလရှည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး မူဝါဒအထိ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေနိုင်ပါသည်။ လမ်းတစ်လမ်း ဖောက်လုပ်ခြင်း၏ လက်ငင်းကုန်ကျစရိတ်များကို ထိုလမ်းသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်လာပါက အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အားဖြည့်ပေးသော ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်း အဖြစ် ရေရှည်အကျိုးကျေးဇူးနှင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံကြားညှိနှိုင်းစဉ်းစားရပါမည် [၁၅] ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဆိုပါ အကျိုးကျေးဇူးများစွာအပေါ် နားလည်သဘောပေါက်ရဦးမည်ဖြစ်သော်လည်း ယင်းအတွက် ယခင်အစိုးရလက်ထက်မှပထမဆုံးအကြိမ်နိုင်ငံသားများဘတ်ဂျက် (Citizens' Budget) ကို ထုတ်ပြန်ပေးခြင်းမှတစ်ဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ် နိုင်ငံသားပါဝင်နိုင်မှု ပိုမိုအားကောင်းစေသည့် ကြိုပမ်းအားထုတ်ခဲ့မှုဖြင့်၊ နှစ်လတ်ကာလ အချိန်သတ်မှတ်ချက်အတွင်း အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်အား တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် သတ်မှတ်အသုံးစရိတ် ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များအား [၇] ကောင်းမွန်စွာစီမံနိုင်ရေး ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှု အကန့်အသတ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေး ဦးတည်ဆောင်ရွက်မှုများဖြင့် သိသာထင်ရှားသည့် ခြေလှမ်းများ စတင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အတော်အသင့်ရှိသေးပုံ ရသော် ငြားလည်း လွှဲမှားစွာစီမံမိသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်သည် အချည်းနှီး ဖြစ်စေရန် အားပေးနိုင်ကြောင်း၊ မညီမျှမှုအား ပိုမိုဆိုးဝါးစေနိုင်ကြောင်း၊ မက်ခရို စီးပွားရေးနှင့်နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ တည်ငြိမ်မှုအား ခြိမ်းခြောက်နိုင်ကြောင်းစသည်ကိုလည်း သိမှတ်ထားရန် အရေးကြီးပါသည် [၁] [၁၆] ။

# အခန်း(၂) - ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများ

## ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု လက်အောက်ခံ အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥပဒေပြုခွင့်၊ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် အုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အာဏာတို့နှင့် အတူပေါ်ပေါက်လာစေခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း<sup>၇</sup> ပထမဦးဆုံး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများအား လက်ခံအတည်ပြုခြင်းနှင့်အတူ ပထမဆုံးအကြိမ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် လွှတ်တော်များအား ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့အတွက် ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာနယ်ပယ်များကို ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး /ပြည်နယ်အစိုးရအသီးသီးအတွက် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား - ၁ နှင့် ၂ တွင်ပြဋ္ဌာန်း ထားသော ဥပဒေပြုစာရင်းများဖြင့် သတ်မှတ်ပေးထားပါသည် (နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ၌ ဖော်ပြထားသည်)။ အလားတူပင် အစိုးရ၏ နေ့စဉ်လုပ်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရအပ်နှင်း ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် အုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အာဏာများအရ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရများ၌ ဥပဒေပြုအာဏာရှိနေသော အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စရပ်များနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆက်စပ်နေပါသည်။<sup>၈</sup>

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ဘဏ္ဍာငွေအသုံးစရိတ်အတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ပေးအပ်ထားခြင်း မရှိသော်လည်း လက်တွေ့သတ်မှတ်ချက်များအားဖြင့် ယင်းတို့ကို အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာများအရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုရမည်ဟု နားလည်ထားရာ ယင်းလုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များအား ဇယား - ၁ နှင့် ၂ အတွင်း ပါရှိသော ဥပဒေပြုရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြထားပါသည်[၄]။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပေးအပ်ထားသည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များကို သာမန် 'ကဏ္ဍများ' အောက်၌သာ ဖော်ပြထားပုံရပြီး ယင်းကဏ္ဍများ၏ အောက်တွင်မူ တိကျသည့် အမျိုးအမည်များအား ထည့်သွင်းထားသည်။ ဥပမာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား - ၁ နှင့် ၂ နှစ်ခုစလုံးသည် "ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီမံကိန်းကဏ္ဍ" ကို ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့်ယှဉ်၍ စာရင်းပြုထားစဉ် "နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ" ၊ "နိုင်ငံခြားရေးကဏ္ဍ" နှင့် "တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ" ကဲ့သို့သော အခွင့်အာဏာများကိုမူ ဇယား - ၁ အောက်ရှိ ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြု စာရင်းအောက်တွင်သာ ထည့်သွင်းထားသည် [၄] [၁၇] ။

ယေဘုယျအားဖြင့်ပြောရမည်ဆိုလျှင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများထံ ပေးအပ်ထားသည့် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား - ၂ အောက်၌ ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း အောက်ပါတို့ပါဝင်ကြသည်။<sup>၉</sup>

(၁) **ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီမံကိန်းကဏ္ဍ** - တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်း အပါအဝင် ဒေသန္တရ စီမံကိန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း ။

(၂) **စီးပွားရေးကဏ္ဍ** - စီးပွားရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သမဝါယမကိစ္စရပ်များ အပါအဝင် (၎င်းတို့သည် ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်သည်)။

<sup>၇</sup> ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပြည်ထောင်စုနောက်ထပ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းက ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ ပထမအကြိမ်ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများအားမှတ်တမ်းတင်ထားသော်လည်း ဤအစီရင်ခံစာရေးသားသည့်အချိန်တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများအား ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နှင့် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်များအတွက်သာလျှင်ရရှိခဲ့ပါသည်။  
<sup>၈</sup> ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပုဒ်မ ၂၁၆ မှ ၂၂၈ အထိအောက်တွင် ပြည်ထောင်စု၏အုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အာဏာများအားဖော်ပြထားရာ စင်စစ်တွင် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်မှုအခွင့်အာဏာများအား ပုဒ်မ ၂၄၀ မှ ၂၅၃ အထိတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။  
<sup>၉</sup> ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား - ၅ သို့ ထပ်မံဖြည့်စွက်မှုများစွာရှိခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ယခုအခါ နယ်ပယ်သစ်များစွာတွင် (ယင်းတို့သည် ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေများ နှင့်အညီဖြစ်သည့်) အခွင့်အာဏာများ ပိုမိုကျင့်သုံးနိုင်ကြပါသည်။ အဆိုပါနယ်ပယ်များ၏အကျဉ်းချုပ်ကို နောက်ဆက်တွဲ-၁ တွင် ထည့်သွင်းထား ပါသည်။

(၃) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ - စိုက်ပျိုးရေးတွင် ပိုးမွှားရောဂါကာကွယ်ရေးနှင့် နှိမ်နင်းရေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲရေး၊ တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ရေချိုငါးလုပ်ငန်းကဲ့သို့ ။

(၄) စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍ - အသေးစားနှင့် အလတ်စား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး၊ ဆားနှင့်ဆားထွက်ပစ္စည်းများ၊ ကျောက်မျက်ရတနာဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ကျေးရွာထင်း စိုက်ခင်းများနှင့် အပန်းဖြေစခန်းများအပါအဝင် ။

(၅) စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍ - ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏တာဝန်ဟု ဥပဒေအရ သတ်မှတ်မထားသော စက်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် အိမ်တွင်း စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများပါဝင်သည် ။

(၆) ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ - ဆိပ်ကမ်းများ၊ သင်္ဘောဆိပ်များ၊ ဆိပ်ခံများ၊ လမ်းများ ၊ တံတားများ (တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့်) နှင့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းသာသွားလာသည့် ပုဂ္ဂလိကယာဉ်များပြေးဆွဲမှု ။

(၇) လူမှုရေးကဏ္ဍ - တိုင်းရင်းဆေးများ၊ လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကုန်တင်ကုန်ချလုပ်ငန်း၊ ဇာတိရုံးများ၊ ရုပ်ရှင်ရုံများ၊ ပြတိုက်များ နှင့်စာကြည့် တိုက်စသည်များအပါအဝင်။

(၈) စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ - မြို့ရွာ၊ အိုးအိမ်နှင့်အခြားစည်ပင်သာယာရေးကိစ္စများကဲ့သို့။

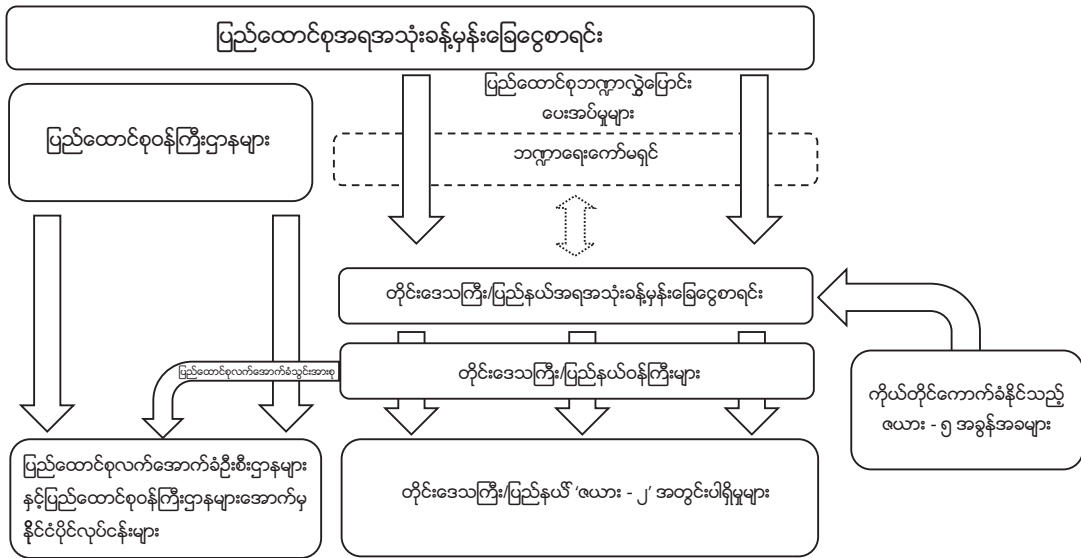
၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား - ၅ တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ လွှဲအပ်ထားသည့် အခွန်အခများပါရှိရာ ယစ်မျိုးခွန်၊ လမ်းတံတားဖြတ်သန်းခများ၊ မှတ်ပုံတင်ကြေးများနှင့် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေမှရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများ စသည်တို့ပါဝင်ကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသို့ လွှဲအပ် ကောက်ခံခွင့်ပေးထားသော အခွန်အခများသည် ကောင်းမွန်သောရင်းမြစ်များ ဖြစ်သော်လည်း ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၏ အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများအတွင်း၌ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ များသို့ လွှဲအပ်ထားသော အခွန်အခများကို မတွေ့ရှိရသဖြင့် လက်ရှိတွင် ယင်းတို့အား ကောက်ခံထားခြင်းရှိမရှိ ရှင်းလင်း သေချာမှုမရှိပါ [၄] ။ ထို့ပြင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ဖယား - ၅ သို့ ထပ်မံဖြည့်စွက်မှုများစွာရှိခဲ့ရာ ဟိုတယ်များ၊ အာမခံလုပ်ငန်းများ၊ ဓာတ်သတ္တုလုပ်ငန်းများ၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့များအပေါ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ အခွန်ကောက်ခံခွင့် ကဲ့သို့ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့ အားလုံးသည် ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများနှင့်အညီဖြစ်စေရန် လိုအပ်နေမှုကြောင့် အဆိုပါ အစိုးရများအနေဖြင့် လက်တွေ့တွင် ၎င်းတို့၏ အထက်ပါ အခွင့်အာဏာများအား မည်သို့ကျင့်သုံးသွားမည်ကို ရှင်းလင်းသေချာမှုမရှိပါ (နောက်ဆက်တွဲ - ၂ နှင့် ၃ တွင်ကြည့်ပါ) ။<sup>10</sup>

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများအကြောင်း သိရှိစေသည့် ယခင်ဖော်ပြခဲ့သော အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမှုများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံများအား အတူပေါင်းရုံးကြည့်ပါက (ပုံ - ၄) ရှိ အခြေခံမူဘောင်ကို ဖော်ပြ နေပါသည်။

<sup>၁၀</sup> တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအတွက်ဘဏ္ဍာငွေအဖြစ် စာရင်းတွင်တိတိကျကျမပါရှိသောနယ်ပယ်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအတွက် သတ်မှတ်ခွဲဝေထားရာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအင်္ဂလိပ်ဘာသာ၏ ပုဒ်မ ၂၃၁ တွင် "ပြည်ထောင်စုသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ကောက်ခံခွင့်ရှိသော ဇယား- ၅ ပါ အခွန်အခများမှအပ အခြားအခွန်အခများကို ဥပဒေနှင့်အညီကောက်ခံ၍ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေသို့ပေးသွင်းရမည်" ဟု ဖော်ပြထားသည်။



(ပုံ - ၄) ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအစိုးရများနှင့်ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာအယူအဆပိုင်းရှုမြင်သုံးသပ်မှု



*Fiscal Decentralization in Myanmar by Hamish Nixon and Cindy Joelene, June 2014 နှင့် State and Region Public Finances in Myanmar by G. Dickenson-Jones, S. Kanay De & A. Smurra တို့အား ဆီလျော်အောင်ပြင်ဆင်ထားသည်။*

(ပုံ - ၄) သည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏အခွန်ကောက်ခံမှုနှင့် အသုံးစရိတ် စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် အခြေခံသော အဓိက လုပ်ငန်းစဉ်အချို့ကို ဆွေးနွေးနိုင်ရန်အတွက် အသုံးဝင်မည့် အခြေခံ မူဘောင် တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များရှိ အမှန်တကယ် လုပ်ဆောင်နေမှုများမှ မိမိသုံးသပ်စဉ်းစားသည့် ကဏ္ဍအလိုက် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် အသုံးစရိတ်အမျိုးအစားစသည့် အကြောင်းအရင်းများစွာအပေါ် မူတည်လျက် ခြားနားမှုများရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ(DAOs)သည် အများအားဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်မှုရှိကာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတစ်ရပ် အောက်၌ ရှိမနေသော အရေးပါသည့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြပါသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် DAO များသည် အခွန်များနှင့် အခကြေးငွေများ ကောက်ခံခြင်းမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအတွက် အမှီအခိုကင်းစွာ ငွေကြေးသုံးစွဲနိုင်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ရရှိသော ရငွေများကို မြောက်မြားစွာသော စည်ပင်သာယာ ရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ကြသည့် ရေနှင့်သန့်ရှင်းရေး၊ လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းနှင့် တိရိစ္ဆာန်ထိန်းချုပ်ရေးကဲ့သို့လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် သုံးစွဲကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ်ပြည်နယ်DAOရုံးနှင့် မြို့နယ်ကော်မတီများမှတစ်ဆင့် အချို့သော ညှိနှိုင်းရသည့် အဆင့်များရှိသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် DAO များ၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိကြသည် [၆] ။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ မကြာသေးမီက ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်မှုများအရ (နောက်ဆက်တွဲ - ၁ နှင့် ၃ တွင်ကြည့်ပါ) တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် အခွန်အခအမျိုးမျိုးအား ကောက်ခံခွင့်ရရှိထားပါသည်။ သို့သော် အဆိုပါအခွန်အခများနှင့် အခကြေးငွေများအပေါ် ၎င်းတို့၏ ပြင်ဆင်ခွင့် အာဏာမှာမူ ဇယား (၂) အောက်ရှိ ပေးအပ်ထားသည့် ဥပဒေပြုခွင့် အာဏာနယ်ပယ်များအတွက် ကန့်သတ်မှုရှိပုံရပါ သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့အား ပေးအပ်ထားသည့် ဘဏ္ဍာငွေ စီးဆင်းမှုများအတွက် မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း သေချာရေရာမှု မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်[၄]။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ အခွန်အခများကို လိုက်ဖက်အောင် ပြင်ဆင်ကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းအတွက် ကန့်သတ်ထားခြင်းရှိမရှိ မသေချာပါ။ သို့သော်

ဤလေ့လာမှုအတွက် မေးမြန်းခဲ့သည့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနအရာရှိ တစ်ဦးက တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများ အနေဖြင့် အခွန်ရငွေများအား ရယူထိန်းသိမ်းထားနိုင်သော်လည်း အခွန်ဆိုင်ရာနှုန်းထားများနှင့် မူဝါဒများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကသာ ချမှတ်ပေးကြောင်း မှတ်ချက်ပေးပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ထုတ်ပြန်ထားသည့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ (ဇယား -၂) အတွင်း၌ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် ၎င်းတို့ထံ လွှဲအပ်ပေးထားသော ဌာနဆိုင်ရာပေါင်းများစွာ ရှိသော်လည်း ကိစ္စရပ် အတော် များများတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အဆိုပါ ဌာနများတာဝန်ခံရမည့် အစိုးရအဆင့်မှာ ရှင်းလင်း ပြတ်သားမှုမရှိပေ [၅] ။<sup>11</sup> ဥပမာအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား(၁)အရ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် “တိရိစ္ဆာန်မျိုးပွားရေး၊ ရောဂါကာကွယ်ရေး၊ ကုသရေးနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ”အတွက် ဥပဒေပြုတာဝန် ရှိစဉ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား(၂) အရ “ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စနစ်တကျ ထိန်းကျောင်းရေး” အတွက် ဥပဒေပြု တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့သော် အဆိုပါ တာဝန်များအနက် အတော်များများတွင် သိသာထင်ရှားသော အပြန်အလှန်မှီခိုနေမှုနှင့် ထပ်တူလုပ်ဆောင်နိုင်ခြေတို့ ရှိနေနိုင်သည်။ ဥပမာ မွေးမြူရေးကဏ္ဍ၌ တိရိစ္ဆာန်ရောဂါ ကာကွယ်ရေးမှာ တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအပေါ်တွင် မူတည် နေပါသည် [၁၈] ။

ဤစာတမ်းအနေဖြင့် ယင်းသို့ အပြန်အလှန်မှီခိုနေမှုအား အမြဲရှောင်ရှားနိုင်လိမ့်မည်ဟု အခိုင်အမာ ပြောဆိုခြင်း မပြုလိုပါ။ သို့သော် လုပ်ဆောင်ရမည့် ကဏ္ဍများ ဝေဝါးစွာ မသတ်မှတ်နိုင်စေရန် အလိုငှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ထပ်တူ ကျနေသော အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအား ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ပေးရမည့် အရေးကြီးပုံကို ဥပမာပြသနေပါသည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းက ရှုပ်ထွေးမှုကိုလည်း ရှောင်ရှား နိုင်စေမည့်အပြင် အစိုးရအဆင့်အသီးသီးတို့အား ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ထမ်းဆောင်ပြည့် မီနိုင်စေမည်လည်းဖြစ်သည်။ မရေရာမကွဲပြားမှုများအား လျော့ချနိုင်ခြင်းသည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း လုပ်ငန်း စဉ်များအား တရားဝင် ပုံမှန်မဟုတ်သော ဆက်စပ်မှုများနှင့်၊ လုပ်ကိုင်မှုနည်းလမ်းများဖြင့် လမ်းညွှန်ခံရရန် လိုအပ် နေခြင်းကိုလည်း လျော့ပါးစေနိုင်ပါသည်။

<sup>၁၁</sup> ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာတာဝန်ဝတ္တရားများ၏နှိုင်းယှဉ်စာရင်းအတွက် နောက်ဆက်တွဲ - ၁ အားကြည့်ပါ။

(ဇယား - ၂) တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများတွင်ပါဝင်မှုများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များ

ဦးစီးဌာနများနှင့် DAO များ	ဇယား - ၁ အရ ပြည်ထောင်စု လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များ	ဇယား - ၂ အရ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များ	မရေရာ မသေချာမှု
စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန	x	x	
ပျားလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန			x
ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာန	x	x	
ဗဟိုပြည်တွင်းကုန်တင်ကုန်ချကြီးကြပ်ရေးကော်မတီ	x		
သမဝါယမဦးစီးဌာန	x		
အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန	x		x
ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန			x
သစ်တောဦးစီးဌာန	x		
အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန	x		
မြို့ရွာနှင့်အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန		x	
စက်မှုသီးနှံဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန	x		
တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန			x
မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ		x	
စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ		x	
စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန	x	x	
ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	x		x
အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ			x
အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန	x		
အားကစားနှင့်ကာယပညာဦးစီးဌာန	x		
ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေးဦးစီးဌာန	x	x	
ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ		x	

Hamish Nixon, Cindy Joelene, Kyi Pyar Chit Saw နှင့် Thet Aung Lynn တို့၏ "State and Region Governments in Myanmar", Yangon: MDRI-CESD, 2013 အပေါ်အခြေခံထားသည်။

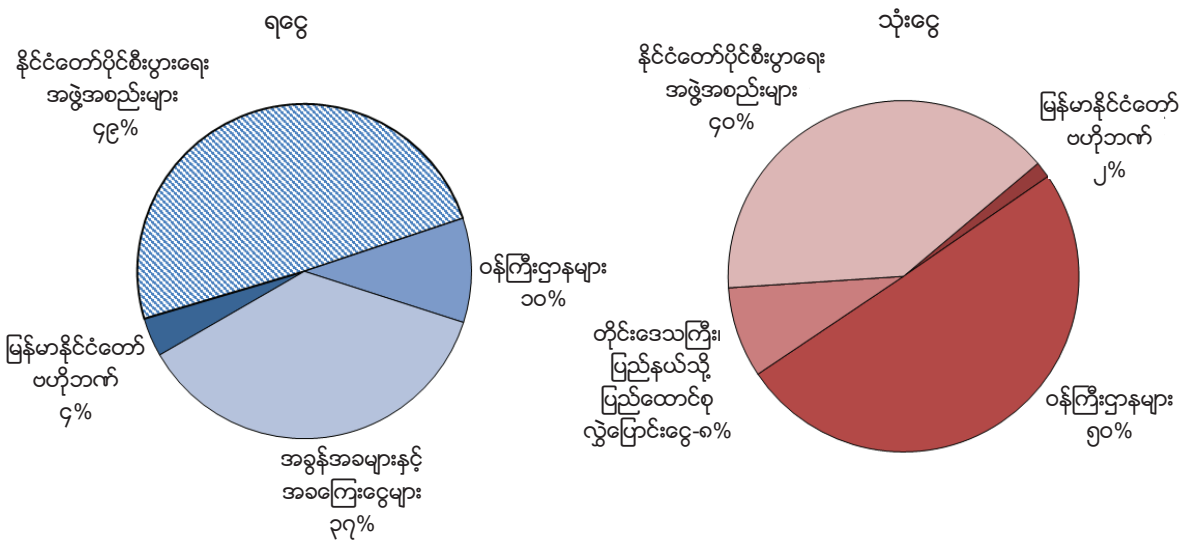
လက်ရှိတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်တွင်ရှိနေသေးသော အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် "ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့်အညီ" ဖြစ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည့် ဇယား - ၂

ပါ များစွာသော လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များဟူသော စသည့်အချက် ၂ချက်မှ ဤဥပဒေပြုခြင်းဆိုင်ရာ မရေမရာဖြစ်မှုသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံတွင် ထိန်းချုပ်မှုမြင့်မားစွာ ရှိနေဆဲဟုဖော်ပြနေပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်းကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်၏ အစောပိုင်းအဆင့်များ၌ တွေ့မြင်ရန်မျှော်လင့်ရသော်လည်း အကောင်းဆုံးမှာ အဆိုပါပြဿနာများအား အမြဲတစေဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များထားရှိသင့်ပါသည်။ ကံအကြောင်းမလှစွာပင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၂အရ အစိုးရအဆင့်အမျိုးမျိုးကြားမှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရန်တာဝန်ရှိသော နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးကဲ့သို့ အရေးပါသည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် ထိုကဲ့သို့ မရေမရာမကွဲပြားမှုများအား ပြေလည်စေရန် အနည်းငယ်မျှသာလုပ်ဆောင် နိုင်ခဲ့ရာ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယင်းခုံရုံး၏ ထိရောက်မှုနှင့် အမှီအခိုကင်းမှုမှာ မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်လာပါသည်။<sup>၂</sup>

**မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရဘဏ္ဍာများအပေါ်မြှင့်သုံးသပ်မှု**

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် နှစ်ရပ်စလုံး၌ အစိုးရ၏ သုံးငွေအများစုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ယင်း၏ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများမှတစ်ဆင့် သုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်၌ ရငွေများ၏ ထက်ဝက်ခန့်မှာ အစိုးရက ထိန်းချုပ်ထားသည့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများမှ ရရှိနေသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များမှာမူ ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ပေးအပ်မှုများအပေါ် အလွန်အမင်း မှီခို နေရပါသည်။<sup>[၁၂]</sup> အထူးသဖြင့် လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာန၊ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနများအောက်မှ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနတို့သည် ပြည်ထောင်စုသုံးငွေများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံကျော် သုံးစွဲ နေပြီး စင်စစ်တွင် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရငွေ၏ ထက်ဝက်ကျော်မှာ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာနများ အောက်ရှိနိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရငွေဆိုင်ရာ၊ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ အခွန်အခများမှ ရရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ [၁၂] ။

(ပုံ - ၅) အဓိကပြည်ထောင်စုရငွေနှင့်သုံးငွေရင်းမြစ်များ (၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်) <sup>၂၃</sup>



ရင်းမြစ် - မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)

<sup>၂၂</sup> ၂၀၁၄ ခုနှစ် ၊ ဇန်နဝါရီ (၃၀) ရက် ၊ Myanmar Times ၊ Sandar Lwin ၏ "President to test new Constitutional Tribunal with eight laws" (2014 <http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/9400-president-to-test-new-constitutional-tribunal-with-eight-laws.html>) နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ၊ ဇွန် (၁၈) ရက် ၊ Myanmar Times ၊ Ei Toe Lwin နှင့် Thomas Kean တို့၏ "Constitutional power struggle threatens judicial independence" (<http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/15083-constitutional-power-struggle-threatens-judicial-independence.html>)

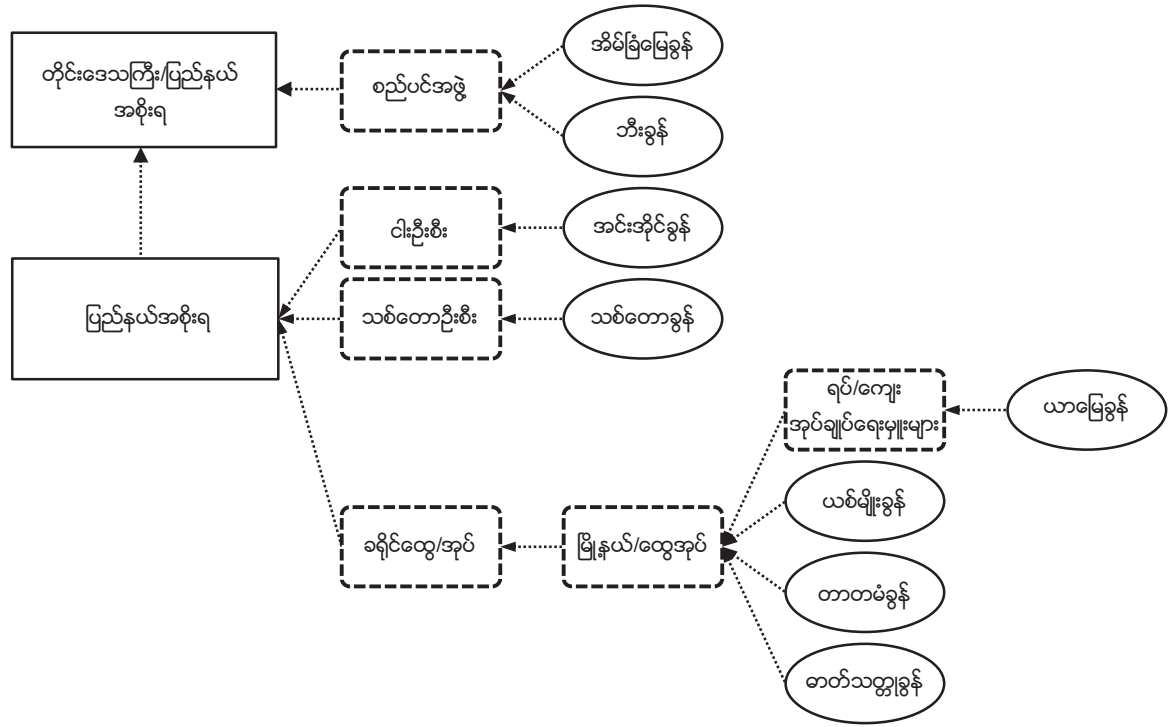
<sup>၂၃</sup> အသုံးပြုထားသောအမျိုးအစားသတ်မှတ်ချက်များမှာ သရုပ်ဖော်ပြရန်အတွက်သာဖြစ်သည်။ ရငွေသုံးငွေအပြည့်အစုံအသေးစိတ်အတွက် ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား ကျေးဇူးပြု၍အကြံဉာဏ်ရယူပါ။

အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အရ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်း၏ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန် ဦးစီးဌာနတို့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုရငွေအများစုအား ကောက်ခံပေးပါသည်။ ဥပမာ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနသည် ရငွေခွန်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်နှင့်အောင်ဘာလေ ထိဆုခွန်များအားကောက်ခံပေးပြီး အကောက်ခွန် ဦးစီးဌာနသည် သွင်းကုန်များနှင့် ပို့ကုန်များအပေါ် အခွန် စည်းကြပ်ကောက်ခံရန်အတွက် အဓိကအားဖြင့် တာဝန်ရှိပါသည်။<sup>14</sup>

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာရငွေ**

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၌ အခွန်အခများစုအား အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန(GAD)နှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ (DAO) တို့မှတစ်ဆင့် ကောက်ခံရပါသည်။ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ GAD သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြည်ထောင်စုအောက်အဆင့် အရေးပါသည့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး အခွန်အခများ ကောက်ခံခြင်းအပြင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းပေါင်းများစွာတို့၏ လုပ်ငန်းများအား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးခြင်း ကဲ့သို့လုပ်ငန်းကိစ္စပေါင်းများစွာအတွက် တာဝန်ယူထားပါသည် [၉] ။ GAD က ကောက်ခံနေသော အခွန် အခများတွင် မြေယာခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန်၊ တာတမံခွန်နှင့် ဓာတ်သတ္တုထုတ်ယူမှုအတွက်အခွန် (တစ်ခါတစ်ရံ 'သဲခွန်' နှင့် 'အုတ်ခွန်' ဟုခေါ်သည်) စသည်တို့ပါဝင်ကြပါသည် [၄]။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဦးစီးဌာနများကလည်း ကောက်ခံကြသည့် အခွန်အခများမှာ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနတို့ အသီးသီးကောက်ခံလျက်ရှိသော အင်းအိုင်ခွန်များနှင့်သစ်တောခွန်များဖြစ်ကြပါသည် (ပုံ - ၆) ။

(ပုံ - ၆) တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန်ကောက်ယူရာများ



ရင်းမြစ် - [၄]

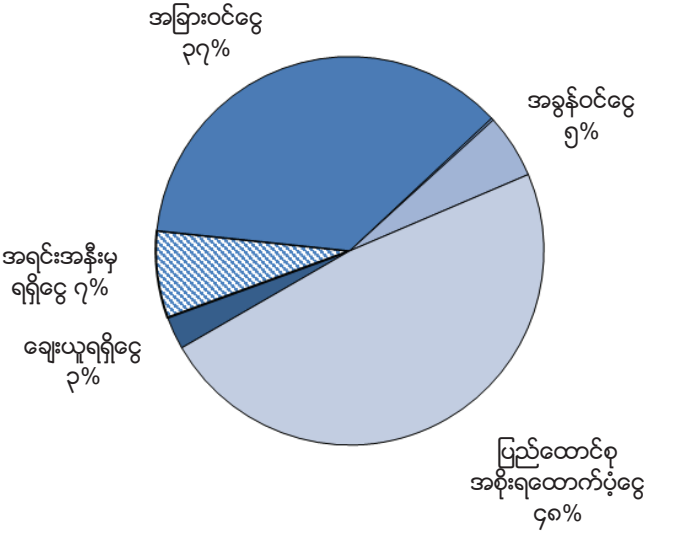
(ပုံ - ၆) တွင် မြင်နိုင်သည့်အတိုင်း အဆိုပါ အခွန်အခများသည် နောက်ဆုံးတွင် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ အသီးသီးထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ခံရသော်လည်း ယင်းပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံ အစိုးရများသည် အခွန်အခများ ကောက်ခံရန်အတွက် GAD ကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုက ချုပ်ကိုင်ထားသော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံ

၁၄ <http://www.mof.gov.mm>

များအပေါ် ကြီးမားစွာ ဆက်လက်မှီခိုနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ၏ ၄၄ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးကို DAO များက စီမံကောက်ခံပေးခဲ့ပြီး ကျန် သည့် ၅၆ ရာခိုင်နှုန်းကိုမူ မြို့နယ်အဆင့် GAD ရုံးများ၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီး ဌာနနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနများက ကောက်ခံပေး ခဲ့ပါသည်။ ၅ ရာခိုင်နှုန်းဟူသော အခွန်ရငွေသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စုစုပေါင်းဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များ၏ သေးငယ်သော အစိတ်အပိုင်းကိုသာ ကိုယ်စားပြုသော်လည်း ကောက်ယူမှုနေရာများ ကွဲပြားနေခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု၏ အခြေခံအဆောက်အအုံအပေါ် မှီခိုနေခြင်းတို့က အခွန်ကောက်ယူမှုအား လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲရာတွင် တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ ရင်ဆိုင်နေရသည့် အချို့သော ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်နေပါ သည်။

ပိုမိုပြည့်စုံသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာကားချပ်ကို (ပုံ - ၇) တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံတွင်ပြထားသလို ဘဏ္ဍာငွေများ၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို "ပြည်ထောင်စုအစိုးရထောက်ပံ့ငွေ" သို့မဟုတ် "အခြားရငွေ" အဖြစ် အမျိုးအစားခွဲခြားထားပါသည် [၄] ။ "အခြားရငွေ" ဟူသော ကျယ်ပြန့်သည့်အမျိုးအစားသတ်မှတ်ချက်အောက် ရှိအခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်သည် ပြည်သူ့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းက ရှာဖွေပေးခြင်းကြောင့် ရရှိခြင်းဖြစ် သည်။<sup>၁၅</sup> အဆိုပါ ဘဏ္ဍာငွေများ၏ ရင်းမြစ်ကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများအတွင်း ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ပြည်သူ့ ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများကြောင့်ဟု မှတ်ယူရမည့် ဘဏ္ဍာငွေအများစုသည် အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ငွေများမှ ရရှိငွေများဟု နားလည်ရပါမည်။ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းအား နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် လည်ပတ်လုပ်ကိုင်နေခြင်းမှ ရပ်တန့်လိုက်သောအခါ ထိုထောက်ပံ့ ငွေများကို ဆက်လက်မရရှိတော့ပါ[၄]။

(ပုံ - ၇) အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအမျိုးအစားသတ်မှတ်ချက်အရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ ရင်းမြစ်များ

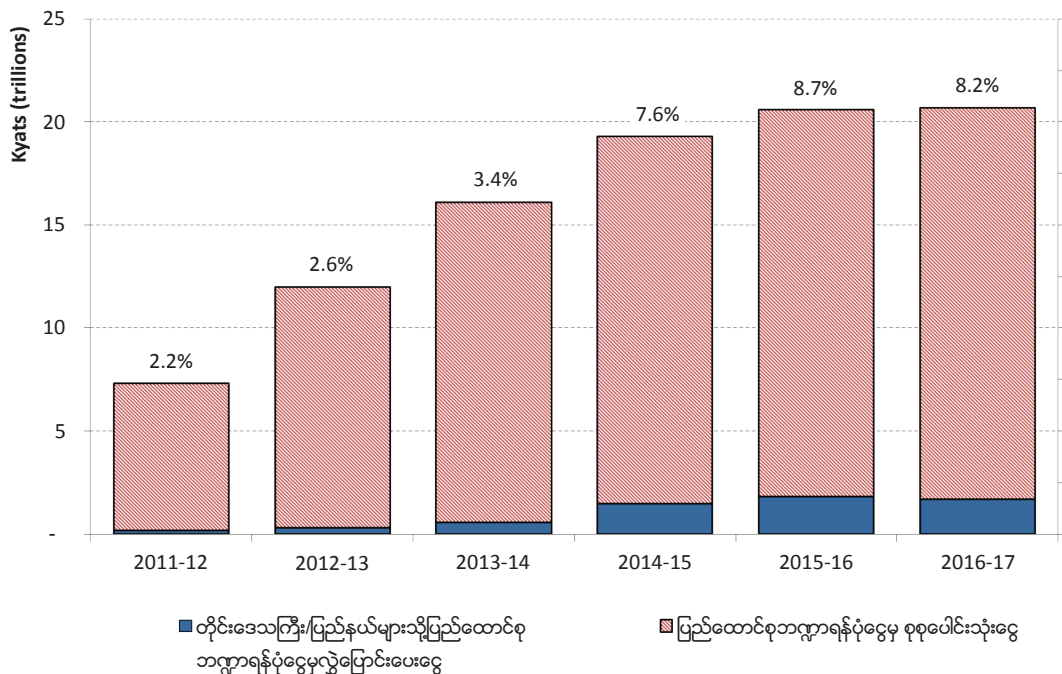


ရင်းမြစ် - [၄]

<sup>၁၅</sup> ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် အဓိကအားဖြင့် တံတားများ၊ လမ်းများနှင့်လေဆိပ်များ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အတွက်တာဝန်ရှိပါသည်။ ယင်းကို များမကြာသေးမီက အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ လမ်းများနှင့် တံတား များဟု၍အထူးပြုလုပ်ဆောင်ပေးမည့် သီးခြားဦးစီးဌာနများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုအတွင်း အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ များက ထိုသို့ပြောင်းလဲခြင်းအတွက်အကြောင်းအရင်းတစ်ခုမှာ စီမံကိန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အများပြည်သူသို့တင်ဒါခေါ်ယူမှုကို ပိုမိုအသုံးပြုနိုင်ရေး အတွက်ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားကြသည်။ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အသုံး စရိတ်များ၏အဓိကရင်းမြစ်လည်းဖြစ်နေခဲ့သည်။

(ပုံ - ၇) တွင် သရုပ်ဖော်ထားသည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေမှလွှဲပြောင်းပေးငွေများအပေါ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ မှီခိုနေမှုနှင့် အကန့်အသတ်ရှိနေသည့် ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေထားရသော ဘဏ္ဍာငွေများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးငွေနှင့် ပြည်ထောင်စု၏ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်၏ အချိုးမည့်မှုရှိကြောင်း စစ်ဆေးသိရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းအချိုးသည် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များကို အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံးမှ စီမံခန့်ခွဲနေသည့် အနေအထားကို သွယ်ဝိုက်သိရှိနိုင်ပါသည်။ ဤအပေါ် အခြေခံလျှင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသို့ ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေပေးအပ်သည့် သဘောအရ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ကျပ်ငွေ ၁၆၀ ဘီလီယံမှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ကျပ်ငွေ ၁.၆၈ ထရီလီယံသို့ ပမာဏတိုးမြှင့်လာမှုနှင့် အတူအစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်စုစုပေါင်း ကြီးမားစွာ မြင့်တက်လာမှု ရှိနေသည်။ အချိုးအစားအားဖြင့် ယင်းအချက်က အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်များအနက် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အချိုးမှာ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၂.၃ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၈.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ တိုးမြှင့်လာကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

(ပုံ - ၈) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေအသုံးစရိတ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များသို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ



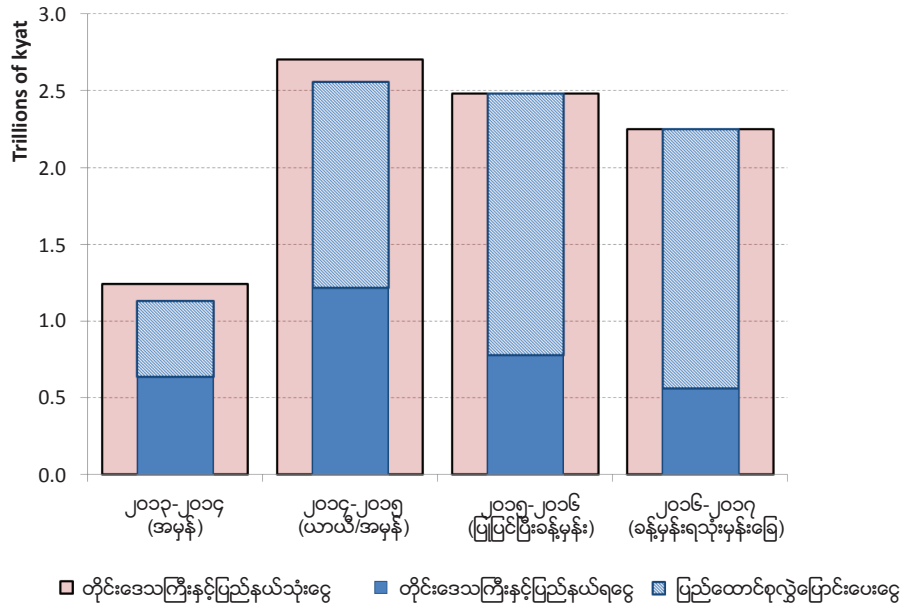
မှတ်ချက် ။ ။ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲမှုအားချန်လှပ်ထားသည်။  
ရင်းမြစ် - ထုတ်ပြန်ထားသည့် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေများ

ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် လယ်ယာမြေဧရိယာ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုအဆင့်နှင့် မြို့နယ် အရေအတွက် ကဲ့သို့သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၏ လူမှုစီးပွားရေး လက္ခဏာရပ်များအပေါ် အခြေခံကာ ခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယခင်သုတေသနများက ဖော်ပြခဲ့ကြသည် [၄] ။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများအရ ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပုံသေနည်းတစ်ရပ်ကို ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း နှစ်လတ်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင် အကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကတည်းက စတင်အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းအတည်ပြုနိုင်ခဲ့သော်လည်း ဤလေ့လာမှုအတွက် အင်တာဗျူးများ၌ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်တာဝန်ရှိသူများက ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၏ လိုငွေပြုမူပမာဏဖြင့် သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ထားကြောင်း ပြောဆိုနေကြဆဲဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ အင်တာဗျူးများတွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများက ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်

ရန် စဉ်းစားသောအချက်များတွင် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခု သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်ခု၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုအဆင့်၊ လူဦးရေ အရွယ်အစားနှင့် ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုးစုစုပေါင်း (GDP) ကဲ့သို့ လက္ခဏာရပ်များ ပါဝင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပြီးခဲ့သော နောက်ဆုံးဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် အညွှန်းကိန်း အရေအတွက်အား လယ်ယာမြေဧရိယာ၊တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်ကောက်ခံရရှိသော အခွန်အခများနှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးမှုအတိုင်းအတာ တို့ကို ထည့်သွင်းနိုင်ရန် တိုးချဲ့ခဲ့ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများ တိုးမြှင့်လာခြင်းတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း အတော်အသင့် မြန်ဆန်စွာတိုးတက်လာခြင်းနှင့် ပတ်သက်နေခဲ့ သော်လည်း (ပုံ - ၈) ထိုသို့ ခွဲဝေပေးမှုများသည် အဆိုပါ ဘဏ္ဍာငွေများအပေါ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မှု အတိုင်းအတာအား ကျိန်းသေထင်ဟပ်နေမှု မရှိကြောင်းနှင့် ယင်းတို့သည် ထုတ်ပြန်ထားသော ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေပေးအပ်သည့် ပမာဏများသာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ထုတ်ပြန်ထားသောဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းနှိုင်းယှဉ်သည့်အခါ(ပုံ-၉)တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အသုံးစရိတ်များတွင် လျော့နည်းခန့်မှန်းချက်များနှင့်အတူ ကွဲလွဲခြားနားချက်မှာ အမှန်ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ (ပုံ - ၇) နှင့် (ပုံ - ၈) တို့သည် ကွဲလွဲနေသော ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ဖော်ပြနေသော်လည်း ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများက ၎င်းတို့၏ အခွန်အကောက်ရရှိမှုအားလျော့ပေါ့ ခန့်မှန်းခြင်း၏ အကျိုးဆက် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တာဝန်ရှိသူများနှင့် မေးမြန်းပြောဆိုမှုများအရ (ပုံ -၉) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အမှန်တကယ် ကောက်ခံရရှိငွေများမှာ ခန့်မှန်းကောက်ခံရရှိငွေများထက် ပိုများလေ့ရှိပါသည်။ ထိုသို့ လျော့ပေါ့ ခန့်မှန်းခြင်း၏ နောက်ကွယ်မှ အကြောင်းပြချက် အပြည့်အစုံအားမသိရသော်လည်း ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည်မှာ 'လိုငွေ ဖြည့်တင်းပေးခြင်း' သမိုင်းကြောင်းတစ်ရပ်အား တစ်စွန်းတစ်စ ထင်ဟပ်နေခြင်းဖြစ်နိုင်ပါသည် [၁၇] ။

(ပုံ - ၉) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းမှသုံးငွေ၊ ရငွေနှင့်ပြည်ထောင်စုကလွဲပြောင်းပေးငွေ

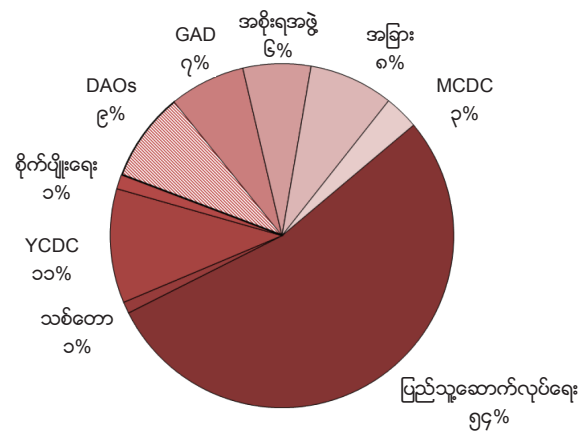


ရင်းမြစ် - ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကပေးအပ်သည့်အချက်အလက်များအပေါ်အခြေခံသည်



ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာသုံးစွဲမှု အချက်အလက်များအား စစ်ဆေးကြည့်ပါက ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အသုံးစရိတ်၏ ထက်ဝက်ကျော်ခန့်အား ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် ခွဲဝေသုံးစွဲခဲ့သည်ကို ထင်ထင်ရှားရှားမြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည်မှာ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ (YCDC) ၊ မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (MCDC)နှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ (DAOs) ကဲ့သို့ မြူနီစီပယ်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးသော အဖွဲ့အစည်းများသည် အသုံးစရိတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံအောက် အနည်းငယ် လျော့၍သာ သုံးစွဲသော်လည်း ဌာနတစ်ခုချင်းအလိုက် နောက်ထပ်အကြီးဆုံး အသုံးစရိတ်ရရှိသူမှာ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန (GAD) ဖြစ်သည်။ ဤအပိုင်း၏ အဓိက အသုံးစရိတ်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ အသုံးစရိတ်အဖြစ် ထည့်သွင်းထားမှုနှင့်အတူ စာရင်းရုံးများ၊ ဥပဒေချုပ်များ၊ စာရင်းစစ်ချုပ်များနှင့် တရားလွှတ်တော်များကဲ့သို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ပုဂ္ဂိုလ်/အဖွဲ့အစည်းများပါဝင်နေသည့် "အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေး" အပိုင်းအတွက် ၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါသည်။

(ပုံ - ၁၀) ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ရသုံးမှန်းခြေရေးဆွဲထားသည့်အသုံးစရိတ်အပိုင်းများ



ရင်းမြစ် - [၄]

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်စီမံကိန်းဖော်ထုတ်ခြင်း**

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်များစွာတို့ကို အသုံးစရိတ်များအား "ငွေလုံးငွေရင်း" သို့မဟုတ် "သာမန်" ဟူ၍ ပိုင်းခြားထားပါသည်။ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာန (MNPED) အနေဖြင့် အခြေခံအဆောက်အအုံသစ်များအား တည်ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များကို စီမံခန့်ခွဲရန် ဦးတည်နေစဉ် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ ဝန်ထမ်းလစာများ ကဲ့သို့ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်နေသည့် သာမန် အသုံးစရိတ်များအား စီမံခန့်ခွဲနေပါသည်။ ထိုသို့သော အဓိပ္ပါယ်မျိုးအပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် အဆိုပါ အသုံးစရိတ်များအား ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပေါင်းစပ်သွားချိန်တိုင်အောင် ခြားနားသော ပုံစံတစ်ရပ်ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသွားလိုရာ ယင်းသည်လည်း ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဥပဒေများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် (အကွက် - ၃ အားကြည့်ပါ) MNPED မှ ကောင်းစွာလွှမ်းမိုးနိုင်သော ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များပေါ်ပေါက်လာစေပါသည်။

(ဇယားကွက် - ၃) အမျိုးသား ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း (NCDP) သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် မှ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ နှစ်နှစ်ဆယ် လမ်းပြ မြေပုံတစ်ခုဖြစ်ကာ ယင်းအား ယခင်ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်၌ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းတွင် ငါးနှစ်စီမံကိန်းလေးရပ် ပါရှိမည်ဖြစ်ရာ ပထမငါးနှစ်စီမံကိန်းမှာ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းအား ရေးသားနေစဉ် ဒုတိယ ငါးနှစ်စီမံကိန်းဖြစ်သည့် ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ စီမံကိန်းအား အဆုံးသတ်နေပြီဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းအမျိုးအစားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဦးစားပေးမှုများအတွက် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အခြေခံတစ်ရပ်အဖြစ် NCDP အား အသုံးပြုလျက်ရှိသော ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့်အတူ NCDP ဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရေရှည်စီမံကိန်း အခြေခံမူဘောင်တစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ NCDP အား ရှေးဦးစွာရေးဆွဲခဲ့စဉ်က ပင်မအဖွဲ့ (၃) ဖွဲ့ဖြင့် ယင်းအား ထိန်းကျောင်းကြပ်မတ်သွားရန် မျှော်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါအဖွဲ့ များမှာ -

- (၁) NCDP အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မရှင် (သို့မဟုတ် စီမံကိန်းကော်မရှင်) - ပါဝင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ ဒုတိယသမ္မတ၊ သမ္မတရုံးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးများ၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များ ဖြစ်ကြသည်။
- (၂) NCDP ဝန်ကြီးဌာနတွင်းကော်မတီ - ပါဝင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများမှ ဒုတိယ ဝန်ကြီးများအားလုံးနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှ စီးပွားရေးနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။
- (၃) NCDP ထိန်းကျောင်းကြပ်မတ်ရေးအဖွဲ့ - ဤအဖွဲ့ကို NCDP အားအကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ တိုးတက်မှုများအား ဘက်ပေါင်းစုံမှ ထိန်းကျောင်းကြပ်မတ်နိုင်စေရေး စနစ်တစ်ရပ်ထူထောင်ရန်အတွက် အထောက်အကူပြု အဖွဲ့တစ်ခုအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် ဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲထားသည်။

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်း၊ သတ္တုတွင်းနှင့် စွမ်းအင်အစရှိသော နယ်ပယ်များအတွက် ကဏ္ဍ အလိုက် GDP လျာထားချက်များကဲ့သို့ ပိုမိုအသေးစိတ်ကျသော ရည်မှန်းချက်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြင့် အဆိုပါ ရေရှည် စီမံကိန်းများကို လည်ပတ်နိုင်စေမည့် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု ဥပဒေသ ဆွေးနွေးခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်ချနိုင်စေရန် NCDP နှင့် ငါးနှစ်စီမံကိန်း နှစ်ရပ်စလုံးအား အသုံးပြုကြပါသည်။ GDP လျာထားချက်ကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအတွက် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု ဥပဒေသအတွင်း၌လည်း ထည့်သွင်းချမှတ်ထားပါသည်။ အဆိုပါ ကဏ္ဍအလိုက် GDP လျာထားချက်များကို စီမံကိန်း ကော်မရှင်အစည်းအဝေးများမှတစ်ဆင့် ကွဲလွဲနေမှုများအား ပြန်လည်ညှိနှိုင်း ချိန်ညှိကြခြင်းနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တို့က ချမှတ်ကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်စီမံကိန်းများကိုမြို့နယ်စီမံကိန်းကော်မတီများထံတင်ပြလာသောခရိုင်ကော်မတီများ၏ စီမံကိန်းများအပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များတွင် ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာပင်စတင်ခဲ့ကာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် နှစ်စဉ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲမှုဥပဒေများအရ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည့် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် ငါးနှစ်စီမံကိန်း များလည်း ရှိကြပါသည်။ ဤလေ့လာမှုအတွက် အင်တာဗျူးပြုလုပ်မှုများတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များ အတွက် တူညီသော လုပ်ငန်းစဉ်ကို ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်နေသော်လည်း ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှု လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ပြည်ထောင်စု NCDP အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မရှင်နှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ကြောင်း ပြောကြားကြသည်။

ရင်းမြစ် - [၁၃]၊ [၁၉] - [၂၂]

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် ဤသို့တာဝန်ထွေးခဲ့သော မြို့နယ်အဆင့်မှ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၏ သတ်မှတ် အသုံးစရိတ် ကုန်ကျငွေစာရင်းတွက်ချက်မှုနှင့် ပြန်လည်စိစစ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှတစ်ဆင့် နောက်ဆုံး တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၌ အပြီးသတ်ရွေးချယ်မှုပြုလုပ်သည်အထိ ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစီမံကိန်းအသစ်များကို အဆင့်ဆင့် စီမံခန့်ခွဲပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစီမံကိန်းများကို မြို့နယ်စီမံကိန်းမှူး၊ မြို့နယ်

အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ လူထုအတွင်းရှိ မြို့မိမြို့ဖများနှင့် အရေးပါသည့် ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ ပါဝင်နိုင်သော တရားဝင် အဖွဲ့ တစ်ခုအောက်တွင် မြို့နယ်အဆင့်ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ကာ ကုန်ကျစရိတ်များတွက်ချက်၍ ဦးစားပေးမှု ပြုလုပ်ကြ ပါသည်။ ထို့ပြင် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအားအထောက်အကူပေးနိုင်စေရန် ယခင်နိုင်ငံတော် သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုး ရလက်ထက်တွင် မြို့နယ်အဆင့်နှင့်အောက် ကော်မတီပေါင်း များစွာဖွဲ့စည်း ထူထောင်ခဲ့ပါသည်။<sup>16</sup>

**(ဇယားကွက် - ၄) မြို့နယ်ကော်မတီများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း**

မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီ (TMC) - ယင်းကော်မတီအား မြို့နယ်အဆင့်၌ ဩဇာအကြီးဆုံးဟု ထင်မြင်သုံးသပ် နိုင်ပြီး ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဖြစ်သူက TMC တွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ ကော်မတီဝင်များမှာ ရွေးကောက်ခံပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်ကြဘဲ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန၊ ပညာရေးဌာနများနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့မှ အစိုးရအရာရှိများဖြစ်ကြသည်။ ကော်မတီသည် တစ်လလျှင်တစ်ကြိမ် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု ကော်မတီနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပါသည်။

မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီ (TDSC) - ယင်းကော်မတီသည် အဓိကအားဖြင့် အကြံပြု အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကာ မြို့နယ်ရှိ ဦးစီးဌာနများအား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်နှင့် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းရန်၊ TMC အား အကူအညီပေးရန်နှင့် မြို့နယ်၏ လိုအပ်ချက်များအား ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်စေရန်တို့အတွက် တာဝန်ရှိ သည်။ TDSC သည် TMC အား နည်းလမ်းပေါင်း များစွာဖြင့် ကူညီပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိရာ မြို့နယ်စီမံကိန်း အဆိုပြုလွှာများ၏ ကုန်ကျစရိတ်တွက်ချက်ခြင်းအပြင် ဆက်စပ် ဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်းတို့တွင်လည်း ဦးဆောင်မှုပေးခြင်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ကော်မတီဝင်များကို လူထုက ရွေးချယ်ပေးရမည့် သဘောရှိသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ဤသို့ ဘယ်နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ဖူးသလဲ မရှင်းလင်းပါ။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (TDAC) - ယင်းကော်မတီသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ သို့မဟုတ် TMC က ၎င်းတို့အား လွှဲအပ်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကဲ့သို့ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအား ရွေးချယ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်ပေးခြင်းခံရသည်။ လက်တွေ့လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သော အဆင့်တွင် TDAC ၏ လုပ်ငန်းများမှာ သာမန်အားဖြင့် မြူနီစီပါယ်ကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ စီမံကိန်းများအား ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် လူထုအား စည်းရုံးဆော်ကြရန်လည်း ၎င်းတို့ထံ၌ အခွင့်အာဏာရှိသည်။

TDAC သည် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ (DAO) ရုံးတွင် တည်ရှိပြီး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦး ၊ အတွင်းရေးမှူးတစ်ဦး (ပုံမှန်အားဖြင့် DAO အမှုဆောင်အရာရှိ) ၊ GAD မှ ဒုတိယဦးစီးမှူးများ ၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် လူထုကိုယ်စားပြု ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတို့ ပါဝင်ကြပါ သည်။

ခရိုင်စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ - GAD မှ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်သူ ဦးဆောင်နေသော ယင်းကော်မတီသည် TMC များနှင့် TDSC များအား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးကာ များစွာသောခရိုင်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများပါဝင်နေကြသည်။

ရင်းမြစ် - [၆]၊ [၉] - [၂၃]

<sup>16</sup> ယခင်နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးသိန်းစိန် မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဆင်းရဲ ခွဲဝေမှုပျောက်ရေးဗဟိုကော်မတီ (၂၀၁၁) သို့ပြောကြားသည့် ၎င်း၏မိန့်ခွန်းအတွင်းဖော်ပြထားသောဦးစားပေးမှုများနှင့်တစ်ပြေးညီ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို မောင်းနှင်နိုင်ရေး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး ကြေညာချက်အမှတ် ၂၇/၂၀၁၃ ဖြင့် ဤကော်မတီများအဖွဲ့စည်းတည်ထောင် ခဲ့ပါသည်။ သတ်မှတ်ထားသောနယ်ပယ်များတွင် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာထုတ်လုပ်မှု၊ ကျေးလက်ကုန်ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ အသေးစား ငွေစုငွေချေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျေးလက်သမဝါယမလုပ်ငန်းများ၊ ကျေးလက်လူမှုစီးပွားရေး၊ ကျေးလက်စွမ်းအင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးတို့ပါဝင်ကြပါသည်။

အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများက လူထုစီမံကိန်းအသစ်များရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှာ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (TA) ကဲ့သို့ မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူများ၊ ဌာနဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ် ရေးမှူး (VTA)<sup>17</sup> ကဲ့သို့ ဂုဏ်သရေရှိရပ်ရွာကော်မတီဝင်များ၏ လိုအပ်ချက်များအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက် အပေါ်တွင်အခြေခံလေ့ရှိကြောင်းပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ စီမံကိန်းအားရွေးချယ်ပြီးသည့်အခါ ပိုမိုရှုပ်ထွေးသော စီမံကိန်းများအနေဖြင့် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနကဲ့သို့ ဒေသတွင်းသက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနများထံမှ လိုအပ်သော အကြံဉာဏ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ရွေးချယ်ထားသော စီမံကိန်း၏ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များကို ခန့်မှန်းမှုပြုလုပ်ကြပါသည်။ ယင်းတာဝန်ဝတ္တရားအား လုပ်ဆောင်ပေးရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အဆင့် မည်သည့်ဦးစီးဌာနမျှ မရှိသောဖြစ်ရပ်များတွင် အဆိုပြုလွှာအား သင့်လျော်သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ထံသို့ ရည်ညွှန်ပေးရပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့် စီမံကိန်းများရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးမှု ပြုလုပ်ခြင်းသည် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု အစည်းအဝေးများ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လေ့ရှိသည်။ ထို့နောက် ယင်းတို့အား ခရိုင်အဆင့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ ပေးပို့ကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခရိုင်အဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး တာဝန်ရှိသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ စီမံကိန်းများအား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းထားပြီးဖြစ်စေရန်အပြင် အဆိုပြုလွှာများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီဖြစ်စေ လျက် လုပ်ပြီးသောအရာများ ထပ်မံမလုပ်မိစေရေးအတွက် စိစစ်ရပါသည်။ ဤလေ့လာမှုအတွက် အင်တာဗျူးတစ်ခုတွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးက ၎င်း၏ ဌာနအနေဖြင့် အဆိုပြုလွှာများအား ပယ်ချခွင့်ရှိထားသော်လည်း ခရိုင်အဆင့်၌ ကြီးမားသည့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုမျိုး ပြုလုပ်ခြင်းမှာ ရှားပါးကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ခရိုင်အဆင့်၌ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်သောအခါ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် စီမံကိန်းများအား ပြင်ဆင်ရန် ဝန်ကြီးများက တောင်းဆိုသောအခါ သို့မဟုတ် ထပ်နေသည့် စီမံကိန်းများအား စိစစ်တွေ့ရှိရသောအခါ၊ သို့မဟုတ် ရေကာတာတစ်ခု၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းအားကို မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်နေသောအခါကဲ့သို့ စီမံကိန်းတစ်ရပ်အား အပြောင်းအလဲလုပ်ရန် လိုအပ်နေသောအခါမျိုးတွင်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းအဆိုပြုလွှာများအား ခရိုင်အဆင့်၌ စုစည်းကြသည့်အခါ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က သဘာပတိပြုလုပ်သည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး အစည်းအဝေးများ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အဆိုပြုလွှာများကို ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ဤသို့စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ် စတင်ခြင်းမတိုင်ခင် ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်နိုင်မှု ခန့်မှန်းအတိုင်းအတာအား တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများထံသို့ ပေးအပ်ထားပြီး ဖြစ်သည်ဟု ပြည်ထောင်စုအဆင့် တာဝန်ရှိသူများက ၎င်းတို့၏ အင်တာဗျူးများအတွင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အင်တာဗျူးတစ်ခုတွင် စီမံကိန်းချထားသော ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုပမာဏအား သိရှိခြင်း မတိုင်ခင်ကပင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ စီမံကိန်းများ ပေးပို့ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တာဝန်ရှိသူများက ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရွေးချယ်ခြင်းမခံရသော စီမံကိန်းများအား နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းအတွင်း ပါဝင်နိုင်ရန် ရွှေ့ဆိုင်းထားခြင်းနှင့်အတူ စီမံကိန်းများ ဦးစားပေး အစီအစဉ်ပြုလုပ်မှုမှာ ပြည်ထောင်စုမှ ပံ့ပိုးသည့် အတိုင်းအတာအပေါ် အတည်ပြုပြီးနောက်မှသာ နောက်ဆက်တွဲစီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုစလုံးတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရဌာနများမှ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအရာရှိများက သာမန် အသုံးစရိတ်များကို စီမံခန့်ခွဲနေစဉ်တွင် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသည် ရွေးချယ်ထားသည့် စီမံကိန်းများ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းမှ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်အပိုင်းကို စီမံခန့်ခွဲပါသည်။ အဆိုပြု ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းနှင့် အပြီးသတ် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းနှစ်ခုစလုံးကို သဘောတူအတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်းမရှိမီနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံသို့ ပေးပို့ခြင်းမတိုင်ခင်တို့တွင် အစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့၊ ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်များက ဆွေးနွေးကြပါမည် [၂၄]။<sup>18</sup> အဆင့်ဆင့်သော အစိုးရတို့၏ အဓိက အခန်းကဏ္ဍများအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ကို (ပုံ - ၁၁) တွင် ပိုမိုအသေးစိတ်ကျစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

<sup>၁၇</sup> သရုပ်ဖော်ထားသည့်တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ဤလေ့လာမှုအတွင်းပြန်လည်ပြောပြခဲ့သောဆက်စပ်မှုများသည် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့်လည်အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သည်ဟု နားလည်ထားရမည်။  
<sup>၁၈</sup> တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအတွင်း အင်တာဗျူးများ၌ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာန ကိုယ်စားပြုသူသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး အစည်းအဝေးများသို့ အခြားသောဌာနများအားလုံး တက်ရောက်ရန် လိုအပ်သောအခါ၌ပင်လျှင် တက်ရောက်ရန်လိုအပ်လေ့ မရှိကြောင်းပြောကြားကြပါသည်။

**(ပုံ - ၁၁) အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းနှင့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွက်ချက်ခြင်း**

**ပြည်ထောင်စုအစိုးရ**

- အမျိုးသားစီမံကိန်းဥပဒေများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုချင်းစီ၏ မူဝါဒများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဦးစားပေး အစီအစဉ်များအား ချမှတ်ရာတွင် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ပံ့ပိုးပေးသည်။

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ**

- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ကိုယ်စားလှယ်များသည် စီမံကိန်းသဘာဝအပေါ် မူတည်ကာ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအဆင့်ဆင့်၌ စီမံကိန်းများကို အဆိုပြုနိုင်သည်။ ဥပမာ ရွေးကောက်ခံထားရသော ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ အကြံဉာဏ်များပါဝင်သော စီမံကိန်းများအတွက် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို အသုံးပြုနိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များရှိပါသည်။
- အဓိကကျသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများသည် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်နှင့်ကဏ္ဍအပေါ်မူတည်၍ အပြောင်းအလဲရှိနိုင်သော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ယင်းတို့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများ ပါဝင်ကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် သတ်မှတ်အသုံးစရိတ် ငွေခွဲဝေ သုံးစွဲမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် အရေးပါသည့်အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စီမံကိန်း ဦးစားပေး သတ်မှတ်မှုအပေါ် ဝန်ကြီးဌာန ဦးစားပေးမှုများနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များက အကြီးအကျယ်လွှမ်းမိုးတတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
- "လူမှုရေး" ကဲ့သို့ ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်ဌာန လက်ကိုင်တာဝန်ဝတ္တရားများကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများအား ပေးအပ်ထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စုအောက်အဆင့် ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းများအပေါ် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုမှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်၊ ၎င်းတို့ အလေးထား အာရုံစိုက်ရာနယ်ပယ်နှင့် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆက်ဆံရေးတို့အကြား ကွဲပြားမှုများရှိနေပါသည်။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များအား သမ္မတက အဆိုပြုစဉ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများကို ဝန်ကြီးချုပ်က အဆိုပြုပါသည်။ နှစ်ဦးစလုံးအား တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တို့က အတည်ပြုပေးရန် လိုအပ်သည်။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လုပ်ငန်းအများစုကို ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဦးစီးဌာနများက လုပ်ဆောင်ကြသည်။

**ခရိုင်များ**

- ခရိုင်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး တာဝန်ရှိသူများသည် အဓိကအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်သို့ ပေးပို့ရန် မြို့နယ်အဆင့်၌ ရေးဆွဲထားသော ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် အဆိုပြုလွှာများအား ကောက်ယူစစ်ဆေးပါသည်။
- အဆိုပြုလွှာများအား ခရိုင်အဆင့်၌ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိ ဦးစီးဌာနအပေါ် မူတည်ကာ ကွဲပြားကြသော်လည်း အဆိုပြုလွှာများအား ဌာန၏ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီစေခြင်း၊ နှစ်ခါထပ်လုပ်မိခြင်းမျိုး ရှောင်လွှဲစေခြင်း၊ ယင်းတို့သည် ခရိုင်အတွင်း အခြားစီမံကိန်းများ၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လိုက်ဖက်ညီစေရန် တစ်ခါတစ်ရံ စီမံကိန်းများကို ပြောင်းလဲခြင်းများ ခြုံငုံပါဝင်နိုင်ပါသည်။

**မြို့နယ်များ**

- ဒေသကော်မတီများ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရွာမိရွာဖများနှင့် အခြားဂုဏ်သရေရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များမှ တစ်ဆင့် ဒေသန္တရအဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲချယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ စုစည်းကောက်ယူခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့အတွက် ဗဟိုပွဲတွဲတစ်ခု ပံ့ပိုးကူညီပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။
- မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် စီမံကိန်းပေါင်းများစွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စိစစ်ရေးချယ်ခြင်း ပြုလုပ်ကြသော်လည်း အသုံးစရိတ်များအပေါ် ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမှာ ပုံမှန်သဘောအရ အကန့်အသတ်ရှိနေပြီး ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေအပေါ်သာ အလေးထားရပါသည်။
- အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန ၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှာ အဓိကကျသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး လူထုစီမံကိန်းများ စိစစ်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းခြင်းတွင် ပါဝင်သော ဒေသန္တရကော်မတီများ၌ ပါဝင်နေသည်။
- မြူနီစီပါယ်တာဝန်ရှိသူများ သို့မဟုတ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် အသေးစားလမ်းဖောက်လုပ်မှုနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အမှိုက် ကောက်သိမ်းခြင်းနှင့် အခြားစည်ပင်သာယာရေး အလုပ်များကဲ့သို့ များပြောင်လှသော လုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် အတော်ကလေး အမှီအခိုကင်းသော်ငြား လုပ်ငန်းများအပေါ်မူ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ တောင်းဆိုချက်များ လွှမ်းမိုးနေနိုင်ပါသည်။

**ကျေးရွာအုပ်စုများနှင့်ရပ်ကွက်များ**

- ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအပြင် ငွေကြေးသာမက လုပ်အားနှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများကဲ့သို့ ငွေကြေးမဟုတ်သည့် ထည့်ဝင်မှုများ ကောက်ခံခြင်းတို့တွင် အရေးကြီးသော နေရာ၌ ရှိနေကြသည်။
- ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် လူထုနှင့်အနီးကပ်ဆုံးသော၊ အသိရှိဆုံးသော အစိုးရပုံစံသဖွယ် လုပ်ကိုင်နေခြင်းကြောင့် စီမံကိန်းအသစ်များ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရာတွင်လည်း အရေးပါသည့်နေရာမှ ပါဝင်ကြလေသည်။
- စီမံကိန်းများကို ယေဘုယျအားဖြင့် နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုအတွင်းမှ ဂုဏ်သရေရှိပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်လေ့ရှိသော ကော်မတီများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲကြပါသည်။ ယင်းကော်မတီများတွင် မြို့နယ် (သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု) ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်ကြသည် သို့မဟုတ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များသာ သီးသန့်ပါဝင်နိုင်ကြသည်။

**အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့်အောက်ခြေမှအထက်သို့စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်း**

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် စီမံကိန်းရွေးချယ်မှုနှင့် ဦးစားပေးသတ်မှတ်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် မတူညီသော အဆင့် အသီးသီး၌ ထွက်ပေါ်လာသော အသုံးစရိတ်ပမာဏများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိပါက အပြီးသတ်ဖြစ်သော သတ်မှတ်အသုံးစရိတ် ငွေခွဲဝေပေးမှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အာဏာပိုင် များ၏ နှိုင်းယှဉ်လွှမ်းမိုးမှုအပေါ် အကဲဖြတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ သို့သော် အင်တာဗျူးဖြေကြားခဲ့သူများက ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစီမံကိန်းများ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိကအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး အစည်းအဝေးများ၌သာ သိရှိခဲ့ကြောင်း၊ ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့မှာ သာမန်အသုံးစရိတ်များအပေါ်တွင်သာ အခွင့်အာဏာ ပိုရှိပုံရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ဤအတိုင်းပင် စီမံကိန်း ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အချို့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများနှင့် အကြီးတန်းပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စုဦးဆောင်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ချမှတ်ထားပုံ တွေ့မြင်ရပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်၌ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဌာနများနှင့် ပြည်ထောင်စု ဦးဆောင်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု၏ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ချက်များကို ဝန်ကြီး အဆင့်ကိုသာ အပြည့်အစုံအသိပေးခြင်းခံရပါသည်။

(ဇယားကွက် - ၅) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ထည့်ဝင်သွင်းအားစုနှင့်ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေး

ပညာရေးအတွက် ငွေလုံးငွေရင်း သတ်မှတ်အသုံးစရိတ်အား အကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် ဖြန့်ကျက်ခွဲဝေ လုပ်ဆောင်မှုများလည်း ရှိပါသည်။ ယခုအခါ ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး အပိုင်းမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ပညာရေးရုံးများ၏ လက်ထဲတွင်ရှိနေပြီး ဆောက်လုပ်ရေး ကန်ထရိုက်တာ များအား ရွေးချယ်ရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရပစ္စည်းဝယ်ယူရေး ဘုတ်အဖွဲ့များမှ တစ်ဆင့် ယင်းလုပ်ငန်းအား ဆောင်ရွက်ပြီး မြို့နယ်ပညာရေးဌာနက ကြီးကြပ်မှုတွင်ပါဝင် နေပါသည်။

သို့သော် ဤသို့အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး တာဝန်များသည် ကျောင်းဆောက် လုပ်ရေး စီမံကိန်း အရေအတွက် အမျိုးအစားများစွာတို့အပေါ် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ တည်နေရာများအပေါ် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။ အောက်ခြေမှအထက်သို့ သတင်းအချက် အလက်များအား မြို့နယ်ရုံးများထံမှ တောင်းခံရယူပြီး ပညာရေးဘက်အရာရှိများက ၎င်းတို့ထံတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်မှုအချို့ ရှိကြောင်းပြောကြားကြသည်။ အဆိုပါအရာရှိများကပင် တစ်ခါတစ်ရံ တွင် စီမံကိန်းများ၏ တည်နေရာမှာ ညံ့ဖျင်းအားနည်းနေတတ်သလို ခိုင်ခံ့မှုမရှိသော ကျောင်းများအား ပြုပြင်ရန် သို့မဟုတ် ကျောင်းသားဦးရေ အလွန်များနေသော ကျောင်းများအား တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ရန် ၎င်းတို့၏ အကြံပြု တင်ပြချက်များအားကျော်ကာအသစ်ဆောက်လုပ်ရန်ရွေးချယ်မှုရှိနေသဖြင့် အောက်ခြေမှအထက်သို့ တင်ပြသော အကြံဉာဏ် သတင်းအချက်အလက်များအား အမှန်တကယ် စီမံကိန်းရလဒ်အဖြစ်သို့ အကောင်အထည် ပေါ်လာ ရေးတွင် အားနည်းချက်များစွာရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

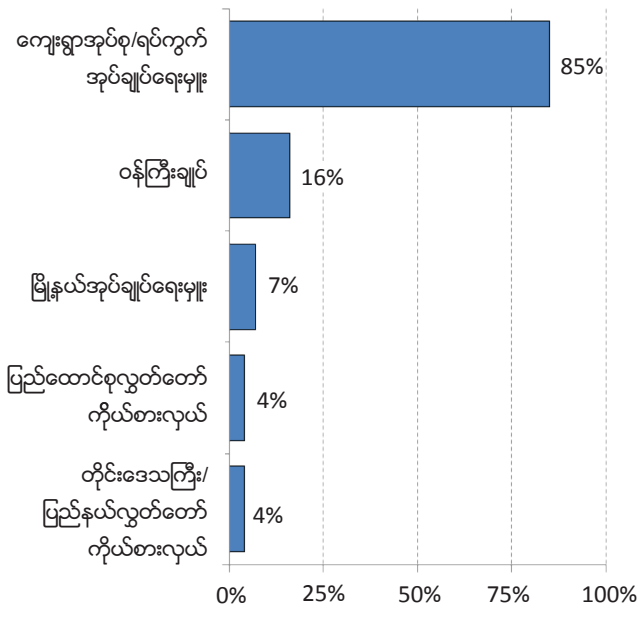
ရင်းမြစ် - [၁၇]

တာဝန်ရှိသူများနှင့်အင်တာဗျူးပြုလုပ်နေစဉ် ရွာမိရွာဖများနှင့်ဂုဏ်သရေရှိပုဂ္ဂိုလ်များ (VERP) က မှတ်ချက် ပေးပြော ကြားကြသည်မှာ အစိုးရအသုံးစရိတ်များအတွက် ဒေသ၏ ထည့်ဝင်သွင်းအားစုများရှာဖွေရေး ကြိုပမ်းမှုသည် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ မတိုင်ခင် စီမံကိန်းများအား မည်သို့ရွေးချယ်ကာ အကောင်အထည်ဖော်နေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သိသာ ထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှု တစ်ခုဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာများစွာတို့မှာမူ အစိုးရ၏ ထိပ်ပိုင်းအဆင့်များ၌သာ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် “အောက်ခြေမှအထက်သို့” (bottom-up) ဟူသော စကားရပ်ကို လုပ်ငန်းစဉ်အားရည်ညွှန်းရန် မကြာခဏ ပြောဆိုသုံးနှုန်းနေခိုက် လတ်တလောတွင် လူထု၏

ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း တိုင်ပင်နိုင်မှုအတိုင်းအတာမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိလှသလို လူထုလိုအပ်ချက်များအပေါ် စီမံကိန်းက ကိုယ်စားပြုနိုင်သည့် အတိုင်းအတာမှာလည်း ရှင်းလင်းပြတ်သားခြင်းမရှိသေးပါ။ အထူးသဖြင့် လူထုအတွင်းမှ အနည်းငယ်မျှသာလျှင် အဆိုပြုလွှာများအား ၎င်းတို့ဘာသာ ဖန်တီးဖော်ဆောင်ပြီး တင်ပြနိုင်ရန် လိုအပ်သော အသိပညာ အတတ်ပညာနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု အတွေ့အကြုံများရှိကြပါသည်။

ထိုမျှသာမက တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍများအပေါ် လူထု၏ သိရှိနားလည်မှု နည်းပါးခြင်း ဟူသောအချက်ကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ကြပ်မတ်စစ်ဆေးခြင်းတွင် ပါဝင်နေသော ရပ်/ကျေး(VTA) အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့် (ပုံ - ၁၂) တာဝန်ရှိသူများနှင့် အထိအတွေ့နည်းပါးခြင်းဟူသော အချက်နှင့် ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ လက်ရှိလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိသော်ငြားလည်း အောက်ခြေမှ အထက်သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ အကျိုးကျေးဇူးများကို ရသင့်သလောက်မရဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။ [၂၇] ။ ထို့ပြင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စု၏ ဦးစားပေးမှုများနှင့် အံဝင်ဝင်ကျမရှိလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ကန့်သတ်မည့် အလားအလာများ ရှိနေပါသည်။

(ပုံ - ၁၂) မိမိတို့၏ဒေသကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူအမည်အားသိရှိသောနိုင်ငံသားများအပေါ်ပြုလုပ်သည့်စစ်တမ်းမှအချိုး<sup>၁၉</sup>



ရင်းမြစ် - [၂၇]

**အရအသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့်အစီရင်ခံခြင်း**

ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့မှုအား အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းမှတစ်ဆင့် အတည်ပြုပြီးသောအခါ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာငွေများ လွှဲပြောင်းပေးအပ်လိုက်ပါသည်။ စီမံကိန်း တစ်ခုချင်းစီအတွက်ဆိုပါက ပုံမှန်အားဖြင့် စီမံကိန်းတိုးတက်မှုအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ ထပ်မံလွှဲပြောင်းမှုအား အတည်ပြုပေးရန် တာဝန်ရှိသည့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကဲ့သို့ တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် အာဏာပိုင်ဖြစ်သူထံ စီမံကိန်းတိုးတက်မှုများအလိုက် ဘဏ္ဍာငွေများ အချိုးကျ ထုတ်ပေးလိုက်ပါသည်။ များစွာသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများသည် အလားတူ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ကို ခန့်မှန်းထားသည့် အသုံးစရိတ်များအတိုင်း အမှန်တကယ် အသုံးပြုမှုရှိစေရန် ဌာနတွင်း ငွေစာရင်းအရာရှိများနှင့်အတူ ဘဏ္ဍာငွေများကို စီမံအသုံးပြုကြပါသည်။

<sup>၁၉</sup> လက်ရှိအချိန်တွင် လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်အား မည်သို့ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ကျင့်သုံးနေကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမသိရသော်လည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား ပြောင်းလဲခဲ့မှုအရ VTA များနှင့် WTA များအား အဆိုပါစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည် [၃၈] ။

အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို စီမံကိန်းအရွယ်အစားနှင့် အမျိုးအစားအပြင် ယင်းအတွက် ငွေကြေးရင်းမြစ် ကဲ့သို့ အချက်အလက်ပေါင်းများစွာအပေါ် မူတည်ကာ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ၏ ရွေးချယ်မှုဖြင့် ဝန်ကြီး ဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီမံကိန်းကော်မတီများ ရောနှောပေါင်းဖက်ကာ လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ ဥပမာ မြို့နယ်တစ်ခု၊ ကျေးရွာ အုပ်စုတစ်ခု သို့မဟုတ် ရပ်ကွက်တစ်ခုမှ စီမံကိန်း ကော်မတီများ အနေဖြင့် ပိုမိုသေးငယ်သော စီမံကိန်းများကို စီမံခန့်ခွဲလေ့ရှိပါသည်။ သို့သော် အရွယ်အစားကြီးမားသော စီမံကိန်းများနှင့် အထူးတလည် ကျွမ်းကျင်မှု လိုအပ်နေသော စီမံကိန်းများတွင် မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီကဲ့သို့ (အကွက် - ၄) ပို၍တရားဝင်ဆန်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်လေ့ရှိရာ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုအတွက် စီမံခန့်ခွဲပေးရန်အပြင် ငွေကြေးနှင့်ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်ပေးအပ်မှုများကို (လုပ်အား၊ အသုံးအဆောင်တန်ဆာပလာနှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများကဲ့သို့) လူထုထံမှ တောင်းခံရယူနိုင်ကြသည်။ အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း လုံလောက်မှုမရှိဟု ထင်မှတ်ရသောအခါ အဆင့်အများစုတွင် စီမံကိန်းများကို ပုဂ္ဂလိကသို့ တင်ဒါခေါ်ယူရန်အတွက် မြို့နယ်အဆင့်နှင့်အထက် တာဝန်ရှိသူများသာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြောင်း အရာရှိများက ၎င်းတို့၏ အင်တာဗျူးများအတွင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများအား မည်သို့လုပ်ဆောင်နေကြောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု အာဏာပိုင်များအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အာဏာပိုင်များ နှစ်ရပ်စလုံးနှင့် မည်သို့အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်နေပုံတို့မှာ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအပေါ်မူတည်လျက် ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံးအား တာဝန်ခံရသော ၎င်း၏ ဌာနနှင့်ပတ်သက်၍ အရာရှိတစ်ဦးက ၎င်း၏ ဌာနသည် တစ်ချိန်တည်း၌ ဝိရောဓိဖြစ်နေသော ညွှန်ကြားချက် နှစ်ရပ်စလုံးအား ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။ ယင်းအချက်က ပြည်ထောင်စု/ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ အတွင်း အလားအလာရှိသော အားနည်းချက်များအား သရုပ်ဖော်ညွှန်းနေသည့်အပြင် အစီရင်ခံမှု လမ်းကြောင်းမျိုးစုံဖြင့် ကြုံတွေ့နေရသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ ရင်ဆိုင်နေရသည့် လက်တွေ့ပြဿနာများကိုလည်း မီးမှောင် ထိုးပြနေပါသည်။

**စီမံကိန်းစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်ကြီးကြပ်ခြင်း**

ဤလေ့လာမှုအတွက် ကွင်းဆင်းအင်တာဗျူး ပြုလုပ်မှုများတွင် ဘဏ္ဍာငွေများအား ယင်းတို့ကို ခွင့်ပြုသဘောတူထား သော ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း သုံးစွဲရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် မသုံးစွဲသော ဘဏ္ဍာငွေများအား ပြန်လည်ပေးသွင်း ရမည် ဖြစ်ကြောင်း အများအားဖြင့် မှတ်ချက်ပေး ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းအချက်အား မည်မျှလောက်အထိ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ကျင့်သုံးနေကြောင်း သေချာမှုမရှိသော်လည်း ဖြေဆိုသူများက ယင်းသတ်မှတ်ချက်များကို အများ အားဖြင့် မှတ်သားသိရှိကြပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်တာဝန်ရှိသူများကလည်း ယင်းသတ်မှတ်ချက်သည် စီမံကိန်းများအား သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ပြီးစီးစေရေး ဖိအားဖြစ်စေလေ့ရှိကြောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ စီမံကိန်း အချိန်ကိုက်ပြီးစီး စေရန်အတွက် ဒေသမှတာဝန်ရှိသူများအား ပြည်သူလူထုထံမှ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ စည်းရုံးတောင်းဆိုမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ မိမိဆန္ဒအလျောက်လူထု၏ ထည့်ဝင်မှုများနှင့် ပြင်ပမှ ထည့်ဝင်သည့်/ ကောက်ခံသည့်ငွေများကို ရရှိရစဉ်သဖွယ် အင်တာဗျူးများအတွင်း ပြောဆိုကြသော်လည်း ယင်းတို့အား ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် မှတ်တမ်းသွင်းထားခြင်း မရှိသဖြင့် ယင်းတို့အား စီမံကိန်းက မည်သည့်အချိုးအစားအသုံးပြုကြောင်းရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိပါ။ ထို့ပြင် အဆိုပါထည့်ဝင်မှုများသည် စာရင်းစစ်ရုံးကဲ့သို့ တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အပြင်ဘက်တွင်ရှိနေကြောင်းကိုလည်း သိနားလည်ရပါသည် [၂၈] ။ ကွင်းဆင်း အင်တာဗျူးများအတွင်း ဖြေဆိုသူများက ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကဲ့သို့ တာဝန်ရှိသူများအား စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်ကွက်တင်ပြမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ကြသော်လည်း အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုမပြုမှာ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူ၏ အဆုံးအဖြတ်သာ ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။<sup>20</sup>

<sup>၂၀</sup> တိုင်ကြားမှု ဖြေရှင်းပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် တာဝန်ရှိသူနှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်တို့အရ ပြောင်းလဲနိုင်ကြောင်းကိုလည်း နားလည်မိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်ကြားစာများကို ဒေသကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်အမတ်ထံသို့ တိုက်ရိုက် ပေးပို့ တိုင်ကြားရန်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။



## အခန်း(၃) - ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအကြား ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံမှုများ

ဆိုရှယ်လစ်စနစ်နှင့် စစ်ဘက်အရည်အဝေးသော၊ ဗဟိုကချုပ်ကိုင်ထားသည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းမှ သွေဖည် လာသောမြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာအရွေ့မှဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေပြုအာဏာ၊ အခွန်ကောက်ခံခွင့်အာဏာတို့နှင့်အတူ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအား စတင် ကျင့်သုံးခြင်းကိုသာမက အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းများကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရ လက်ထက်တွင် ပိုမိုအလေးထားမှုကိုလည်း မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် မူဝါဒပိုင်း အလေးပေးမှု အသစ်သည် ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးမှုများအား ပိုမိုနီးစပ်စွာ ထင်ဟပ်နေသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တစ်ရပ်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး စီမံအုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း နိုင်ငံသားများ ပိုမိုပါဝင်နိုင်မှု ကိုလည်း အားပေးနေပါသည်။

ယင်းအားထုတ်မှုများတွင် ကောင်းမွန်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုအချို့ရှိနေခဲ့သော်လည်း သိသာထင်ရှားသော အောက်ခြေအဆင့် နိုင်ငံသားများ၏ ပါဝင်မှုမှာမူ ကင်းမဲ့နေဆဲဖြစ်သည်။ အခန်း (၂) တွင် မှတ်သားခဲ့ရသလို ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား တာဝန်များကို မည်သို့ ခွဲဝေထားပုံမှာ မကြာခင်ဆိုသလို မပီမပြင်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဤသို့ ပီပြင်ပြတ်သားမှုမရှိခြင်းနှင့် ခက်ခဲသောအခြေအနေများအောက်၌ အစိုးရအဆင့် အသီးသီးက ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များအား မည်သို့ ဆောင်ရွက်နေပုံနှင့် တုံ့ပြန်တတ်ပုံသာကောများကို ဤအစီရင်ခံစာ၏ ကွင်းဆင်းသုတေသန အတွင်း၌ အလေးပေးဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်မှု ဆက်ရှိနေခြင်း၊ ခေတ်မမီတော့သည့် ဥပဒေစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ၊ ဗဟိုအစိုးရနှင့် လက်အောက်ခံအစိုးရ ဖွဲ့စည်းပုံများ အကြား ပေါင်းစည်းမှုကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နည်းပါးခြင်းတို့သည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု (PFM) နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ရှုပ်ထွေးစေသော အကြောင်းအရင်းများဖြစ်ပါသည်။

### လုပ်ပိုင်ခွင့်များထပ်နေခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းပိုင်းစိန်ခေါ်မှုများ

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား - ၂ သည် အပြင်ပန်းအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရ များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်တွင်ရှိသည့် ဌာနဆိုင်ရာများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များကို ပေးအပ်နေသည်။ သို့သော်လည်း ယင်း အခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ တရားဝင်ပေးအပ်ထားသော်ငြားလည်း အဆိုပါ ဌာနဆိုင်ရာများစွာတို့မှာ သီးခြားရပ်တည်နိုင်သည့် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအဆင့် ဝန်ကြီးဌာနများ မဟုတ်ကြသဖြင့် မပြတ်မသား ဖြစ်မှုများ ဆက်လက်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ယခင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဒေသဆိုင်ရာ ဌာနခွဲများ ဖြစ်နေသော်လည်း ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ မတိုင်ခင် ရှိနေသည့် အဆိုပါ ပြည်ထောင်စု လက်အောက်ခံအဆင့်ဌာနများစွာကို ယင်းဥပဒေကပင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အာဏာပိုင်များ၏ အမည်ခံချုပ်ကိုင်မှုအောက်သို့ ပို့လိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည် [၅] ။

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအဖြစ် ၎င်း၏ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနက ခန့်အပ်ကာ အဆိုပါဝန်ကြီး ဌာနသို့ တာဝန်ခံရမည့် ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦး သို့မဟုတ် ဦးစီးဌာနမှူးတစ်ဦးက တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနများအား ဦးဆောင်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်း၌ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ ဌာနလက်ကိုင် ဦးစီးဌာန များအား စီမံညွှန်ကြားရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဦးစားပေးမှုများ ကိုက်ညီစေရေး တိုင်း ဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဤတာဝန်ခံရမှု အနေအထားနှစ်မျိုးရှိနေသော စိန်ခေါ်မှုများအပြင် အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းမှုလမ်းကြောင်း နှစ်ရပ်ရှိနေခြင်းကလည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးဌာနများ၌ ပြည်ထောင်စု ဗဟိုပြုအုပ်ချုပ်ခြင်း အလေ့အထအား ဖြစ်ပေါ်စေဖွယ်ရာရှိပါသည် [၅] ။ ယင်းအချက်သည် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လက်တွေ့လုပ်ငန်းတာဝန်များအကြား ပေါင်းစည်းမှုမရှိခြင်းကြောင့် ပိုမိုရှုပ်ထွေးသွားရပေသည်။

ဥပမာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ဇယား - ၁ အရ ပညာရေးနှင့်ကျန်းမာရေးတို့သည် ပြည်ထောင်စု၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်၌ ဆက်လက်တည်ရှိစဉ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများ သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လူမှုရေးဝန်ကြီးသို့ တာဝန်ခံရသည့် အတိုင်းအတာရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဝန်ကြီးဖြစ်သူ အနေဖြင့် ကျန်းမာရေး သို့မဟုတ် ပညာရေးနယ်ပယ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ လွှဲအပ်ထားသော အခွင့်အာဏာမရှိသော်လည်း စာသင်ကျောင်း ဆောက်လုပ်ရေးအပြင် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဆိုင်ရာ ပညာရေး မူဝါဒနှင့်ပတ်သက်သော ဒေသတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုတွင်ပါဝင်နေပါသည် [၂၉] ။

**(ဇယားကွက် - ၆) ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်သစ်တောကဏ္ဍ**

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဝါး၊ မီးသွေးနှင့် အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှု အတွက် တာဝန်ရှိပြီး အကြီးစားသစ်ထုတ်လုပ်မှုများကိုမူ ပြည်ထောင်စုအဆင့် သစ်တောဦးစီးဌာနက ကြပ်မတ် ထိန်းသိမ်းပေးလျက်ရှိရာ ဦးစီးဌာနနှစ်ရပ်စလုံးကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနကစီမံလျက်ရှိပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနများသည် သစ်တောနှင့်ဆက်စပ် နေသည့် ဒေသန္တရအခွန်အခများကိုလည်း ကောက်ခံခွင့်ရှိကြသည်။

ဝါးနှင့်မီးသွေးကဲ့သို့ ပစ္စည်းများမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၌ လက်ကိုင်ထား ရှိနိုင်သော်လည်း သစ်ထုတ်ယူခြင်းမှ ကောက်ခံသော အခွန်များနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် သစ်တောဦးစီးဌာနက စီမံ ခန့်ခွဲနေသော လယ်ယာမြေကို ငှားရမ်းထားသည့် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများထံမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်အခများကိုမူ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနသို့ ပေးပို့ရပါသည်။ သစ်တောနှင့်သက်ဆိုင်သော အချို့ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ၌ ဥပဒေပြုခွင့် အာဏာရှိသော်လည်း မည်သည့်ဥပဒေ သို့မဟုတ် မူဝါဒကိုမူ ဒေသအဆင့်၌ ရေးဆွဲခွဲခြမ်းမရှိသေးကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေကြားသူတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပေးခဲ့ပါသည်။ လူထုအစု အဖွဲ့ပိုင် သစ်တောနှင့်စပ်လျဉ်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ အပါအဝင် ဆုံးဖြတ်ချက်ပေါင်းများစွာကို ပြည်ထောင်စုက ဆက်လက်ချုပ်ကိုင်ထားဆဲဖြစ်ကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူက ထပ်မံမှတ်ချက်ပေးခဲ့ရာတွင် "မြို့နယ်သစ်တော ဦးစီးဌာနက လူထုအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစီမံကိန်းဆွဲပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဌာနတွေအတွင်းမှာတော့ အောက်ကနေ ဆွဲပြီး အထက်ကို အဆင့်ဆင့်တင်ပြရတဲ့ မူဝါဒတွေလို အရာမျိုးမရှိဘူးဗျ" ဟု အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

*ရင်းမြစ်များ - [၅]၊ [၃၀]*

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်း၌ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်ရှိပြီး ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏ တိုက်ရိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့် အောက်၌ ဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည် [၅] ။ ဤဌာနများအနေဖြင့် ပူးပေါင်းလေ့ မရှိသောအခါ ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံး၏ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုအတွင်း ပါဝင်ရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသော စိန်ခေါ်မှုများကို မြို့နယ်အစိုးရ ဦးစီးဌာနများမှ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများက ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၏ ရှုပ်ထွေးပြီး နည်းပညာဆန်သည့် သဘောသဘာဝအရ နိုင်ငံတော်အဆင့်မှ ပါဝင်နေရေး လိုအပ်ချက်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဆင့်မှ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများ ပြောကြားခဲ့စဉ် ဗဟိုဦးစီးသော စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုအတွင်း ဒေသဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုမရှိခြင်းကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ကိုယ်စားလှယ်များက ထောက်ပြခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်လွှား ပထဝီအနေအထားများ၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာအရင်း အမြစ်များနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းများသာမက ဒေသတွင်းဈေးကွက်များအကြား ရှုပ်ထွေးမှုများ ကွဲပြားနေခြင်းတို့အရ ထိုသို့ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းမှာ အလွန်အရေးကြောင်း ယင်းတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အဆင့်အရာရှိများက ရှုမြင်ကြ ပါသည်[၃၀]။ စနစ်တကျ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများနှင့်အတူ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနများနှင့် ၎င်းသုတေသနဌာနများ၏ သုတေသနနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု စွမ်းဆောင်ရည်များအား ပိုမို၍ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစားပေး သတ်မှတ်ချက်များ ပေါင်းစပ်ရာတွင် လက်ရှိစိန်ခေါ်မှုများ လျော့ချ ရာ၌ အထောက်အကူပေးနိုင်ကြောင်း အကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။

## မြန်မာနိုင်ငံ၏ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအခြေခံမူဘောင်နှင့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းပိုင်းစိန်ခေါ်မှုများ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ မတိုင်ခင်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအား ထိန်းကျောင်းနေသော အခြေခံမူဘောင်များနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် အထက်-အောက်ဒေါင်လိုက်နှင့် အဆင့် တူ ဘေးတိုက်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းကို ကန့်သတ်ထားပါသည် [၃၁] ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍများအပြင် အစီရင်ခံခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းခြင်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများအား ထင်ဟပ်နေသည့် ဥပဒေအခြေခံမူဘောင်တစ်ရပ်မရှိဘဲ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းအား အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများသည် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲမှု စည်းမျဉ်းများအား ကျင့်သုံးရာ၌ စံသတ်မှတ်ချက် မရှိခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေခဲ့ပါသည် [၃၁] ။ ထို့ပြင် မျက်မှောက်ကာလနှင့် ကိုက်ညီသည့် ရှင်းလင်း ပြတ်သားသော ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ မရှိခြင်းကလည်း အားနည်းလှသည့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာများ မှားယွင်းစွာ အသုံးချမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သဖြင့် နောက်ထပ်စိုးရိမ်မှုများ မြင့်တက်လာပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ၊ ဧပြီလထုတ် မြန်မာတိုင်းစံဂျာနယ်အရ ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှသည် တက္ကသိုလ် များ၊ ဆေးရုံများအထိ ပါဝင်သော စီမံကိန်းများအတွက် ငွေကြေးသုံးစွဲရာတွင် ကျပ်သန်းပေါင်း ၂၀၀ ကျော် မှားယွင်း အသုံးချခဲ့ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ထံသို့ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး စာရင်းစစ်ချုပ်က အစီရင်ခံ တင်ပြခဲ့သည် [၃၂] ။

(အကွက် - ၇) ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ဆက်စပ်ရာတွင် ယခင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးမှုကို အထောက်အကူပြုစေရန် ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင်များ ရေးဆွဲချမှတ်နေစဉ် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် တိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ် ဦးစီးဌာနများအကြား တာဝန်ခွဲဝေမှုများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရေး ကြိုးပမ်းခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများသည် အဓိက ဦးစားပေးသည့်အရာ တစ်ခုဖြစ်နေခဲ့ပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနများသည် အောက်ပါအရေး ကြီးသည့် ပဏာမကြိုးပမ်းမှုများအား လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် အရေးပါ အရာရောက်လှသည်မှာ အံ့ဩစရာ မရှိလှပါ။

- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ပြည်ထောင်စုက ဘဏ္ဍာငွေလွှဲအပ်မှုကို သတ်မှတ်ဆုံး ဖြတ်နိုင်ရန် ဖော်မြူလာ ပုံသေနည်းအခြေခံသည့် စနစ်တစ်ရပ် အသုံးပြုခြင်းမှတစ်ဆင့် တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအတွက် ပိုမိုမျှတပြီး ကြိုတင်မှန်းဆနိုင်သော ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ် ခွဲဝေပေးခြင်း၊
- ကာလလတ်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင် အကောင်အထည်ဖော်ရာမှတစ်ဆင့် ပိုမိုကောင်း မွန်သည့် ကာလလတ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ နှင့်
- ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေများ ပိုမိုအချိန်မှန်စွာ ထုတ်ဝေခြင်းအပြင် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအား ရှင်းပြပေးသည့် "နိုင်ငံသား ဘတ်ဂျက်" နှစ်စဉ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် ပိုမို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်း။

အသစ်ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသော အစိုးရလက်ထက်တွင် အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သွားမည့် အတိုင်းအတာကို ဤအစီရင်ခံစာ ရေးသားချိန်၌ ရေရေရာရာ မသိရသေးသော်လည်း ပြည်ထောင် စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်၊ အရင်းအမြစ်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာတို့အား သင့်လျော်ကောင်းမွန်စွာ ခွဲဝေမှုအတွက် အကိုးအကားတစ်ချို့ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းနှင့်အတူ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကြေညာစာတမ်းအတွင်း၌ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစနစ်အား ထိရောက်စွာ အသုံးချမှုကို ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနအား ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (MOF) နှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာန (MNPE) တို့အားပေါင်းစည်းခြင်းနှင့်အတူ စီးပွားရေး စီမံကိန်းချခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် အဓိကကျသည့် ဝန်ကြီးဌာနများ ပေါင်းစည်းရန်အတွက် မကြာသေးခင်က အဆိုပြုခဲ့မှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ရင်းမြစ်များ - [၄]၊ [၃၃] - [၃၅]

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးသည့် ဘဏ္ဍာငွေများ သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လာခြင်းနှင့်အတူ မူဝါဒပိုင်းနှင့် ဥပဒေပြု အာဏာပိုင်းအတွင်း၌ အလားတူ လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲမှုများ မပါရှိခဲ့ပေ။ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးမှုများ ကြီးမားစွာ မြင့်တက်လာခဲ့သော်ငြား တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ် ပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုအပိုင်းတွင် ဆက်လက်အားနည်းနေပါသည်။ ငွေကြေး ထောက်ပံ့ခြင်းမရှိပဲ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့်အတူ အခြေခံကျကျ အရေးပါသည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဟူသောအမည်ဖြင့် အရဲစွန့်ကာ အချို့သောလုပ်ငန်း တာဝန်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရ

များသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ရသည့်သဘောရှိသော်လည်း ယင်းအစိုးရများသည် အဆိုပါလုပ်ငန်းများအားပံ့ပိုးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် အသုံးစရိတ်အပေါ်တွင် လုံလောက်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှုများမရှိဘဲဖြစ်နေကြပါသည်။<sup>21</sup>

ဤကျယ်ပြန့်လှသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းပတ်ဝန်းကျင်က များစွာသော လက်တွေ့စိန်ခေါ်မှုများကို ပေးအပ်လျက် ရှိပါသည်။ ပထမဦးစွာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် အခွန်မူဝါဒ ချမှတ်ရန်နှင့် အခွန်စနစ်အား စီမံခန့်ခွဲရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ နည်းပါးနေခြင်းက ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အပ်စပ်သည့် အခွန်ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်များ ရေးဆွဲနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည်များကို ကန့်သတ်လိုက်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ အနေဖြင့် လုံလုံလောက်လောက် ဦးတည်ရည်မှန်းထားသော ဥပဒေပြုရေးနှင့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာမရှိဘဲ ၎င်းတို့အား ခွဲဝေပေးထားသည့် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များကို လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲရန် မတတ်နိုင်ကြပေ။ စင်စစ်တွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဆင့် အင်တာဗျူးဖြေကြားသူများက အချို့သော ဖြစ်စဉ်များတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများ အနေဖြင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း စီမံ ကိန်းများအား အပြီးမသတ်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် အသုံးစရိတ်ငွေခွဲဝေပေးမှုများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံသို့ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း ပြန်လည်ပေးသွင်းခဲ့ရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

**စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုနှင့်အကောင်အထည်ဖော်မှုအပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်**

စီမံကိန်း အဆိုပြုလွှာများ ရေးသားပြုစုခြင်းနှင့် ရပ်ရွာကော်မတီများအတွင်း ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများနှင့် ဂုဏ်သရေရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သောအခါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းနှင့် လူထုသဘောထားများရရှိရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ သည် နိုင်ငံသားများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ကြားသိကာ လူထု၏ ဦးစားပေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလိမ့် မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်များကို မြင့်တက်စေခဲ့ပါသည်။<sup>22</sup> သို့သော်လည်း ဒေသ၏ ဦးစားပေးမှုများနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများအကြား ချိတ်ဆက်ပေါင်းစည်းမှု မရှိကြောင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများမှ များစွာ သော အင်တာဗျူး ဖြေကြားသူများက မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိခဲ့သောသမိုင်း ကြောင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ဒေသခံဆုံးဖြတ်ချက် ချပေးနိုင်သူများ၏ ပါဝင်နိုင်မှု သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ကာလများအတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့မှုများအရ အံ့ဩစရာ မကောင်းသော် လည်း ထိုသို့ဖြစ်နေခြင်းက တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများအနေဖြင့် အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများ အပေါ် အမှန်တကယ် သြဇာသက်ရောက်ရန် ကန့်သတ်မှုများရှိနေကြောင်း ယူဆရပါသည်။

**အဆိုပြုလွှာများနှင့်ဦးစားပေးသတ်မှတ်မှုပြုလုပ်ခြင်း**

အခန်း (၂) တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုသို့ ပေးပို့ခြင်းခံရသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများတွင် ၎င်းတို့၏ စီရင်စုအတွင်းမှ ကောက်ယူထားသည့် အဆိုပြုလွှာများ ပါရှိကြပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မရှိခဲ့သည့်အပြင် တာဝန်ရှိသူများနှင့် အင်တာဗျူး ပြုလုပ်ခဲ့မှုများအရ မတူညီသည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအကြား ကွဲပြားနေမှုများကိုလည်း သိရှိခဲ့ရသည်။ အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံလူထုများအနေဖြင့် ကျေးရွာအုပ်စု ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုကော်မတီ များ (VTDCs)နှင့် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီများ (TDSCs) အတွင်း ပါဝင်ခွင့်ရရှိထားစဉ် လူထု၏ ထည့်ဝင်မှုများအား အစိုးရစီမံကိန်းရေးဆွဲမှုအတွင်းသို့ မည်သို့ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်သင့်ကြောင်း နားလည်သဘော ပေါက်မှုသည် အစိုးရနှင့် အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်း နှစ်ဘက်စလုံး၌ ဆက်လက်ကြိုးစားနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော

<sup>၂၁</sup> ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုနောက်၌ စွမ်းဆောင်ရည်ရှိစေခြင်းအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ တာဝန်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖြည်းဖြည်းချင်း လွှဲပြောင်းပေးမှုအား စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့်နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ယင်းနည်းလမ်းကို အသုံးပြုနိုင်ကောင်းအသုံးပြုနိုင်မည်ဟု အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။  
<sup>၂၂</sup> ကျေးရွာကော်မတီများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် နိုင်ငံသားများနှင့်အထိတွေ့ဆုံရာ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသားအများအစုအတွက် ပထမဆုံးထိတွေ့ဆက်ဆံရသူများအဖြစ်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ကော်မတီများသည် လူထုအစည်းအဝေးပွဲများ ကျင်းပကာ ထည့်ဝင်မှုများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှာဖွေတောင်းခံနေစဉ် အချို့သော ကျေးရွာများနှင့် မြို့နယ်များတွင် ဒေသခံလူထုက ဒေသ၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းများအပေါ် ဩဇာသက် ရောက်နိုင်ခြင်း ရှိမရှိမှာ ကော်မတီဝင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေး အပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အများ ပြည်သူနှင့် လူထုအဖွဲ့အစည်းများ တွင်ပါဝင်သူများသည် အဆိုပြုလွှာများ ပေးပို့တင်ပြနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းနည်းပါး နေဆဲဖြစ်သဖြင့် လက်ရှိအဆိုပြုလွှာပေးပို့တင်ပြမှုအပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အနေဖြင့် လူထုအတွင်း အထက်တန်းလွှာလူနည်းစုများ၏ အဆိုပြုလွှာများကိုသာ အလေးပေးနေမည်ဖြစ်ပါသည် [၂၆] ။

လုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သော အသုံးစရိတ်တွက်ချက်သည့် ယခင်အတွေ့အကြုံရှိဖူးသည့်အပြင် အလုပ်သမားနှင့် ပစ္စည်းများ၏ လက်ရှိကုန်ကျစရိတ်ကိုသိသော မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် စီမံကိန်း သတ်မှတ် ကုန်ကျစရိတ် များအား အကြမ်းပြုရာတွင် အခကြေးငွေ ရယူလိုခြင်းများရှိလာပါသည်။ ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်အဆင့်၌ ရေးသားပြုစုခဲ့ သော အချို့အဆိုပြုလွှာများသည်လည်း လူထုအတွင်း ပါဝင်သူများထံမှ ငွေကြေးမဟုတ်သည့် ထည့်ဝင်မှုများအား မိမိဆန္ဒအလျောက် ကတိပြုပေးအပ်မှုကို လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ထည့်ဝင်မှုတစ်ရပ်သည် လုပ်အားနှင့်/သို့မဟုတ် ပစ္စည်းများနှင့် တစ်ခါတစ်ရံ ငွေကြေးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် အဆိုပါ ငွေကြေးမဟုတ်သည့် ထည့်ဝင်မှုများကို စီမံကိန်းတစ်ရပ်လုံး၏ ရာခိုင်နှုန်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် အဆိုပြုလွှာအတွင်း ခန့်မှန်းထည့်သွင်းထားတတ်သည်။ စီမံကိန်း၏ သတ်မှတ်အသုံးစရိတ်နှင့် ယှဉ်ကြည့်မည်ဆိုပါက ယင်းသို့ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုပမာဏများသည် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းမှသည် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ အမျိုးမျိုးရှိကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများက ညွှန်းဆိုကြသည် [၂၆] ။

ကျေးရွာကော်မတီနှင့် မြို့နယ်ကော်မတီများသည် လူထုနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများ၊ ကော်မတီများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ အပေါ်အခြေခံကာ ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်ကောက်ယူထားသည့် သို့မဟုတ် မူကြမ်းပြုစုထားသည့် အဆိုပြုလွှာကို ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး (VTA) ၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (TA) တို့နှင့်အတူ စိစစ်သုံးသပ်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဤလုပ်ငန်းစဉ်မှာလည်း တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စု တစ်ခုချင်းစီမှ ထိပ်ဆုံး ဦးစားပေးအဆိုပြုလွှာသုံးစောင်ကို ရွေးချယ်ရန် အလို့ငှာ မဲခွဲရွေးချယ်ပွဲတစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ပြီး ရွေးချယ်ပြီးသည်များကို မြို့ နယ်မှခရိုင်သို့ပေးပို့ကြောင်း အချို့သောမြို့နယ်များမှ အင်တာဗျူးဖြေသူများက ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အဆိုပြုလွှာ များ ဦးစားပေး သတ်မှတ်မှုပြုလုပ်စဉ် ခရိုင်အဆင့်အစိုးရအဖွဲ့ စိစစ်သုံးသပ်ရန်အတွက် ပေးပို့နိုင်သော အရေအတွက်ကို ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိကြောင်း အခြားသော အင်တာဗျူးဖြေကြားသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသေးသည်။ ခရိုင်အဆင့် စိစစ်ရွေးချယ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပုံမှန်အားဖြင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနတို့မှ တာဝန်ရှိသူများပါဝင်လေ့ရှိသည် [၃၀] ။

ခရိုင်အဆင့်မှ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရထံသို့ အဆိုပြုလွှာများ ပေးပို့မှုအပေါ်မူတည်၍ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး ဦးစီး ဌာနမှ တာဝန်ရှိအကြီးတန်းအရာထမ်းပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆိုပြုလွှာများအား အကဲဖြတ်ရန်နှင့် ဦးစားပေး အစီအစဉ် ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်အခြားသောဦးစီးဌာနများမှအကြီးတန်းအရာထမ်းပုဂ္ဂိုလ်များအား ဆက်သွယ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့က အဆိုပြုလွှာများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ကြ ပြီးနောက် ပေါင်းစည်းထားသည့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအဆိုပြုလွှာအတွင်းသို့ မည်သည့် အဆိုပြုလွှာများအား ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်မည်ဟု ရွေးချယ်ပေးရန် ထုံးစံအရ ဝန်ကြီးချုပ်ထံ၌နောက်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ခွင့် အာဏာရှိပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဆင့် အင်တာဗျူးဖြေကြားသူများက အခွင့်အာဏာကို ဝန်ကြီးချုပ် က စွဲကိုင်ထားခြင်းသည် အချို့မြို့နယ်များ၏ အဆိုပြုလွှာများကို အခြားအဆိုပြုလွှာများထက် ပိုမိုဦးစားပေးမှုရရှိနေ ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု မှတ်ချက်ပြုပြောဆိုကြပါသည် [၃၀] ။

မြို့နယ်အသီးသီးမှာကဲ့သို့ပင်တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အသီးသီးအတွင်းရှိအင်တာဗျူးများက ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့ စီမံကိန်းများ ပေးပို့ရာ၌ နည်းလမ်းအသွယ်သွယ်အား အသုံးပြုနေကြောင်းဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ အချို့သော တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်နယ်များက စီမံကိန်းများအားဦးစားပေးမှုပြုလုပ်၍ အရေအတွက်ကန့်သတ်၍သာ ပေးပို့တင်ပြသော်လည်း အချို့သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များကမူ အဆိုပြုလွှာတိုင်းအား ပေးပို့တင်ပြရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည် [၃၀] ။ သို့သော်ငြားလည်း အင်တာဗျူးများအတွင်း အားလုံးက တစ်ညီတစ်ညာတည်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြသည်မှာ မည်သည့်

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကမဆို ပေးပို့တင်ပြသော စီမံကိန်းများအားလုံးကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း မရှိသည်မှာ ပုံမှန်သဘောတူ၍ဖြစ်ရာ ယင်းအချက်က ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့မှုအား အတည်ပြုပြီးပါက ဦးစားပေး သတ်မှတ်မှုပေါ်ထွက်လာရန် လိုအပ်ကြောင်းဆိုလိုနေပါသည် [၃၁] ။

ယေဘုယျအားဖြင့် မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြသည်မှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်အသုံးစရိတ်ငွေစာရင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ နောက်ဆုံးအဆင့် ရောက်ရှိသည်တိုင်အောင် မသိရှိကြသေးပါ။ ယင်း၏အကျိုးဆက်နှင့် 'လိုငွေဖြည့်တင်းပေးခြင်း' သမိုင်းကြောင်း တစ်ရပ်တို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုမှ ပိုမိုမြင့်မားသည့် ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိစေရန် အဆိုပြုလွှာအရေအတွက်များပေးပို့ ခြင်းသည် ဆွဲဆောင်မှုမကလုံး တစ်ရပ်ဖြစ်နေပါတော့သည်။ လက်ရှိအခြေခံမူဘောင်အရ ဤအချက်သည် ယုတ္တိတန် သောနည်းလမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်နေနိုင်သော်လည်း ယင်းက အသုံးစရိတ်ငွေထောက်ပံ့ခြင်းထက် တင်ဒါခေါ်ယူခြင်းကို အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းကို တစ်ခါတစ်ရံ ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံသို့ ပေးအပ်လိုက်သည်။ ဤသို့စီစဉ် မှုသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် တာဝန်ရှိသူများထံမှ နိုင်ငံရေးဖိအားကို ဖယ်ရှားလိုက်နိုင်သော်လည်း ယင်းက အောက်ခြေမှ အထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်း၊ ဒေသတွင်းမှ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးတို့ကို အားပျော့သွားစေကာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားလိုက်ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်အုပ်ချုပ်သူများအနေဖြင့် အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ အဆိုပြုလွှာများအပေါ် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရ များ၏ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ချက်များအား သဘောမတူညီပါက သို့မဟုတ် အကယ်၍ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရက အဆိုပြုလွှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသာလျှင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံသို့ ပေးပို့ရန်ရွေးချယ်ထားပါက တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများထံသို့ ကန့်ကွက်တိုင်ကြားလွှာပေးပို့နိုင်ကြသည်။ ဥပမာ မြို့နယ်အစီရင်ခံစာတွင် လမ်းအရှည် (၁၀) ကီလိုမီတာဖြစ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စုသို့ ပေးပို့မှုတွင် (၅) ကီလိုမီတာသာဖြစ်နေခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ဤ လေ့လာမှုအတွက် အင်တာဗျူးများတွင် တိုင်ကြားလွှာများကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ယင်းဌာနက TA သို့မဟုတ် VTA အား ရှင်းပြရန် ကြိုးစားရကြောင်း မှတ်သားခဲ့ရပါသည် [၃၀] ။

**ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာန အဆိုပြုလွှာနှင့်စီမံကိန်းစီမံခန့်ခွဲရေး**

မသေချာ မရေရာမှုတို့ဖြင့် ဝန်းရံထားသော အသုံးစရိတ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး တာဝန်ဝတ္တရားများသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုများ ဖန်တီးပေးလျက်ရှိပါသည်။ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်း၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အောက်၌ ကျန်ရှိဆဲဖြစ်သော ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချထားသော စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဆိုင်ရာ သာဓကတစ်ခုကို ပေးအပ်နေပါ သည်။ ဤသာဓကတွင် ၎င်းတို့၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် ဆည်မြောင်းဦးစီး ဌာနတို့အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ကျေးရွာနှင့်မြို့နယ် အဆင့်အုပ်ချုပ်သူများ ပေးပို့လာ သည့် ဒေသန္တရအဆိုပြုလွှာများအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍ၌ ပါဝင်ကြပါသည်။ ဥပမာ တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာနီးနီးကပ်ကပ်တည်ရှိနေကြပြီး အကယ်၍ အဆိုပြုလွှာများလည်း ဆင်တူနေကြသော ကျေးရွာများရှိပါက အဆိုပါ ကျေးရွာများ အားလုံးအတွက် အကျိုးပြုနိုင်မည့် တာဝန်ခံတစ်ခုကဲ့သို့ စီမံကိန်းများအား ပေါင်းစည်းလိုက်ခြင်းမျိုး ပြုလုပ် နိုင်သည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စီမံကိန်းများအတွက် ကြီးမားလှသည့်ကုန်ကျငွေနှင့် အခြားအရင်းအမြစ် လိုအပ်ချက်များရှိနေသော အခြေအနေတွင် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ခြင်း ရှုထောင့်နှစ်ရပ်စလုံးမှနေ၍ အောက်ခြေအဆင့် စီမံကိန်းအဆိုပြုလွှာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးများကို ဂရုပြုခဲ့ကြသည် [၃၀] ။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံ ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူများ သတိပြုမိကြသည်မှာ ထိုကဲ့သို့ အစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၌ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုမျိုး မရှိဟူ၍ ဖြစ်ပြီး ဒေသ၏ ဦးစားပေးမှုများမှာ အလေးထား ဖြေရှင်းပေးခြင်း မခံရဟူသော သဘောထားအမြင်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေ

ပါသည် [၃၀] ။ ဤအခြေအနေက တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်၌ ပမာဏကြီးမားသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၏ ရှုပ်ထွေးနက်နဲမှုနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်ရေးလိုအပ်ချက်အား မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။ သို့သော် စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုအတွက် အချိန်ကန့်သတ်ထားသလိုဖြစ်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းနှင့် စီမံကိန်းလည်ပတ်မှု စက်ဝန်းများ၏ လက်တွေ့စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း ယင်းအခြေအနေက သရုပ်ဖော်နေပြန်ပါသည်။

**(ဇယားကွက် - ၈) စီမံကိန်း လိုအပ်ချက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ**

စာသင်ကျောင်းဆောက်လုပ်ခြင်းက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲ တင်ပြခြင်းဆိုင်ရာ အသုံးပြုနည်းလမ်းများ၏ အသုံးဝင်သည့် သာဓကတစ်ရပ်ကို ပေးပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် သဘောတူခွင့်ပြုချက်လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ ဒေသအတွင်း ကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေနှင့် အခြားကျောင်းများ အနီးအပါးတွင် ရှိခြင်းကဲ့သို့လိုအပ်ချက်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာ လိုအပ်ချက်များအလိုက် ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင်အပေါ် မူတည်လျက်ရှိသည့် ကျောင်းများဆောက်လုပ်ရန်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ငွေကြေးခွင့်ပြုပေးခြင်းတို့နှင့်အတူ ကျောင်းဆောက်လုပ်မှုအတွက် စီမံကိန်းချခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးလုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်သည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသို့ ခွဲဝေရောက်ရှိသွားပြီဖြစ်သည်။ ဤအခြေခံမူဘောင် ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် လက်ရှိ ရှိနေသည့်စာသင်ကျောင်းနှင့် အဝေးတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးအရေအတွက် အများအပြားရှိနေသော ကျေးရွာများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဦးစားပေးမှုရရှိမည်ဖြစ်ပါသည် [၁၇] [၃၀] ။

အဆိုပါ လိုအပ်ချက်များ ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များအကြား ကောင်းစွာဆက်သွယ်ထားပုံရသည်ဟု ယူဆရသော်လည်း အောက်ခြေလူထု အဆင့်၌ ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်ထားပုံ မရသေးပေ။ ယခင်သာဓကဖြစ်သည့် ငွေကြေးအရင်းအနှီး အများအပြား သုံးစွဲရပြီး နည်းပညာအလွန် လိုအပ်သော တာဝန်နှင့် ဆည်မြောင်းတည်ဆောက်ခြင်းတို့နှင့် မတူဘဲ စာသင်ကျောင်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်းမှာ ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါးပြီး သိသာထင်ရှားသည့် လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု မကြာခဏ ပါဝင်လေ့ရှိရာ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင်ဖြစ်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံ ယင်းသို့ဆောက်လုပ်ခြင်းကို နှစ်စဉ် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့်ခွဲဝေသုံးစွဲခွင့်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအပြင်မှ လူထုအဖွဲ့အစည်းများက လုပ်ဆောင်ကြသည်။

ဤဖြစ်ရပ်က လူထု၏ မြင့်မားသော လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိမှုများကို လက်တွေ့သရုပ်ဖော်ပြနေစဉ် တစ်ခါတစ်ရံတွင် စီမံကိန်း ထပ်နေခြင်းများနှင့် မလိုအပ်ဘဲ ထပ်လုပ်မိခြင်းများကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြို့နယ်များနှင့်ကျေးရွာများအနေဖြင့် ကျောင်းဆောက်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့ စီမံကိန်းတစ်ခုအား အကယ်၍ မလိုအပ်ဟု ၎င်းတို့ ခံစားရပါက ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမျိုးရှားပါသည်။ ယင်းအချက်က လိုအပ်နေခြင်းမရှိသည့် စာသင်ကျောင်း ငယ်များအား အလွန်များပြားလာစေပြီး ဘဏ္ဍာငွေများကို ပိုမိုအရေးကြီးနေသော အခြားစီမံကိန်းများမှ လမ်းလွှဲသလိုဖြစ်နေကြောင်း ဘဏ္ဍာငွေ လျော့နည်းကုန်ဆုံးမှု ရှောင်ရှားနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အချို့သော တာဝန်ရှိသူများက မှတ်ချက်စကားဆိုကြသည်။

*ရင်းမြစ်များ - [၂၆]၊ [၃၀]*

**ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မသေချာမရေရာမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်း စိန်ခေါ်မှုများ**

အောက်ခြေမှ အထက်ပိုဆန်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံ မူဘောင်ဆီ ဦးတည်နေသော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ ရှိနေသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် လက်ရှိအသုံးချနေသော တရားဝင် ပုံမှန်လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပုံမှန်မရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များစွာတို့သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်ခွဲမှု သမိုင်းတစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံနေရပြီး ကိစ္စရပ်များစွာတွင် ၎င်းတို့သည် ဒေသ၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ လိုက်ဖက်မှု မရှိဘဲ



ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေသမှ တာဝန်ရှိနေသူများ၏ “စွမ်းဆောင်ရည်” မှာလည်း အားနည်းမှုတစ်ရပ်အဖြစ် မကြာခင် ရည်ညွှန်းထောက်ပြခံနေရစဉ် ယင်းအချက်အား ပြုပြင်နိုင်ရန် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် ဝန်ထမ်းများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်တန်းတို့မှာလည်း နည်းပါးလှကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်မိပါသည်။ ထိုမျှသာမက ဒေသတွင်းရှိ “စွမ်းဆောင်ရည်” နှင့်ပတ်သက်သော တိုင်တန်းမှုများသည်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် လိုအပ်ချက်များ<sup>၂၃</sup>နှင့် မသင့်လျော်သည့် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ်တွင် အမှန်တကယ် ထင်ဟပ်နေနိုင်ပါသည်။

ခြုံငုံကြည့်လျှင် များစွာသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့် တာဝန်ရှိများသည် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းတာဝန်များကို လုပ်ဆောင်ရန် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပုံမှန်မဟုတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် တာဝန်ပေးခံနေရပြီး ယင်းသည် ထိခိုက်နစ်နာနိုင်ခြေများစွာကို ပေးအပ်နေသည်ဟု မြင်တွေ့ရပါသည်။ ဥပမာ ပြည်ထောင်စုမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသို့ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်းသို့ တစ်လ သို့မဟုတ် ယင်းထက်ပို၍ ကျော်လွန်ကာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများရှိကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကုမ္ပဏီများနှင့် တရားဝင်မဟုတ်သော သဘောတူညီချက်များ ပြုလုပ်ကောင်းပြုလုပ်ကြမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိခြင်း မရှိမီ စီမံကိန်းများအား စတင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက စီမံကိန်းများအား သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ပြီးစီးကြမည်မဟုတ်ပေ [၃၀] ၊ [၃၆] ။

ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များ နှစ်ရပ်စလုံးတွင် ပိုင်းခြားထားမှု ရှင်းလင်းပြတ်သားခြင်း မရှိခြင်းသည် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအပေါ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကြီးကြီးမားမား ထိန်းချုပ်ထားမှု အတိုင်းအတာအား ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေကြောင်း ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ဖွဲ့စလုံးမှ တာဝန်ရှိသူများအား လက်ခံစေပါသည်။ ဤသို့ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုလမ်းကြောင်းများ ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေခြင်းကြောင့် အစိုးရအချင်းချင်းကြား ဆက်ဆံမှုများမှာ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် စီမံကိန်းဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များရှိပြီး ဖြစ်သော်လည်း ယင်းတို့ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ ဆက်သွယ်အသိပေးတတ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် တင်ပြထားသည့် စီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံတွင် မေးခွန်းများ ပေါ်ပေါက်စေသည် [၃၁] ။ စီမံကိန်းအဆိုပြုလွှာများ၏ ကုန်ကျစရိတ်တွက်ချက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားဝင်လမ်းညွှန်ချက်များ မရှိခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်မှု နည်းပါးခြင်းတို့သည်လည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရအား စီမံကိန်းအကဲဖြတ်မှုနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှု ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များအား မလိုအပ်ဘဲ ထပ်လုပ်မိစေခြင်းနှင့် အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲ တင်ပြမှုကို အလျော့ပေးခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည် [၃၁] [၃၇] ။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် စီမံကိန်းရွေးချယ်မှု၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုနှင့်အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်မှုတို့အား ထိခိုက်နိုင်ဖွယ်ရာရှိသည့် များပြားလှသည့် လူသားအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဦးစီးဌာနများစွာသည် စီမံကိန်း အဆိုပြုလွှာများအား စိစစ်အကဲဖြတ်ရန်နှင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နေမှုအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် လိုအပ်နေသည်။ သို့သော် မကြာသေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အဆင့်နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော လေ့လာမှုတစ်ရပ်တွင် များစွာသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတို့တွင် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် အဆင့်တိုးမြှင့်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးနေကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ယင်းဌာနများအနေဖြင့် ဝန်ထမ်းများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှု ဖွံ့ဖြိုးစေသည့်

<sup>၂၃</sup> အင်တာဗျူဖြေကြားသူများ ပြောကြားခဲ့သည်မှာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် PFMနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်း ရှိတဲ့နေ့ကြာသကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်မှု အားနည်းကြောင်းဟုဆိုခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဝန်ထမ်းများသည် စာရင်းထိန်းသိမ်းမှု အခြေခံစည်းမျဉ်းများအား လက်ကိုင်ထားနေကြစဉ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်အား တည်မတ်ထိန်းကျောင်းနေသည့် ရှုပ်ထွေးသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပြင် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းပြုစုခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်လည်း ၎င်းတို့အကျွမ်းဝင်မှုမရှိကြောင်း ၂၀၁၄ ခုနှစ် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုတစ်ခုက ဝေဖန်ခဲ့သည် [၃၉] ။

အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း အများအပြားပေးအပ်နိုင်ခြင်း မရှိကြပေ။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဤအချက်က ဝန်ထမ်းများအား ထူးချွန်လာစေရန် ဆွဲဆောင်မှုကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနည်းပါးခြင်း တို့ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ [၈] ။

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအတွင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်အစီရင်ခံမှုအတွင်းရှိ ယခင်သိမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော စိန်ခေါ်မှုများအား ဖြေရှင်းခြင်းမှာ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံး စာရင်းဇယားများ သို့မဟုတ် တရားဝင် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်၌ မပါဝင်သော လုပ်ငန်းပမာဏကြောင့် ထပ်မံရှုပ်ထွေး သွားရပါသည်။ မိမိတို့ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအတွက် လူထုအဖွဲ့အစည်းများမှ ထည့်ဝင်သည့် ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများ (in-kind contributions) ကို ခန့်မှန်းမှုပြုကြသော်လည်း တရားဝင် တွက်ချက်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် အစီရင်ခံခြင်းတို့ မပြုလုပ်ကြပါ။ အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် အဆိုပါ မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင်မှုများသည်<sup>24</sup> အချို့သော အိမ်ထောင်စုများအပေါ် အပိုဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး တင်ထားလိုက်သလို ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်နေခြင်းအရ စီမံကိန်းအတော်များများ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အမှန်တကယ် ကုန်ကျစရိတ်များအား လတ်တလော မသိရှိနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ လူထုထည့်ဝင်မှုများ အပေါ် ကြပ်မတ်စစ်ဆေးနိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စာရင်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များက မရရှိထားသဖြင့် ယင်းတို့အား ပြင်ပမှ ကြပ်မတ်စစ်ဆေးနိုင်ရေးအတွက် နည်းလမ်းမှာ မသေချာလှပေ။

ဒေသဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများအတွက် ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများ တောင်းခံရန်နှင့် စက်ပစ္စည်း ကိရိယာ၊ စက်ယန္တရားတို့အား ငှားရမ်းခြင်းမှတစ်ဆင့် ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများအား ထောက်ပံ့ပေးခြင်းတို့မှာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဖြစ်နေကြောင်းလည်း ဒေသဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အင်တာဗျူးမေးမြန်းခဲ့သော စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ တာဝန်ရှိသူများက အကယ်၍ စီမံကိန်းများ အချိန်မီ ပြီးစီးရန်လိုအပ်သည့် အရာများ မရှိပါကစက်ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် ဝန်ထမ်းအင်အားကဲ့သို့ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကို စီမံကိန်း အမြန်ပြီးစီးစေရေး ၎င်းတို့က ငှားရမ်းနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါအရင်းအမြစ်များအနေဖြင့် တစ်ကြိမ်လျှင် (၉) လ အထိ ငှားယူခြင်းခံရကြောင်း ဆိုကြသော်လည်း ယင်းကဲ့သို့ထည့်ဝင်မှုများမှာ စာရင်းမှတ်တမ်း သွင်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းမခံရကြောင်း နားလည်သိရှိခဲ့ရပါသည်။ အခြားသော ကိစ္စရပ်များတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် အားကစားပွဲများအပြင် အဆင့်မြင့် အရာရှိကြီးများနှင့် အခြားအရေးကြီး ဧည့်သည်များအား ဂုဏ်ပြုဧည့်ခံရန် သို့မဟုတ် ဖျော်ဖြေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ ခွင့်ပြုဘဏ္ဍာငွေ အသုံးစရိတ်အတွင်း ထည့်သွင်းသုံးစွဲရန် မတတ်နိုင်သော အသုံးစရိတ်များကို ကျခံပေးရပါသည်။ အကျိုးဆက်တစ်ခုအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ အသုံးစရိတ်တစ်ရပ်ကို ယင်းအတွက် ရည်ရွယ်ထားခြင်း မရှိသော ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်း အမျိုးအစား တစ်မျိုးအောက်၌ သို့မဟုတ် ကုန်ကျစရိတ်အား ကာမိစေရန် ပြင်ပမှ ထည့်ဝင်သည့်/ကောက်ခံသည့် ငွေစာရင်းအောက်၌ ထားရှိလိုက်ရပါသည်။<sup>25</sup>

<sup>၂၄</sup> အချို့သော အခြေအနေများတွင် ထိုသို့သော တရားဝင်ပုံမှန်သဘောမဟုတ်သည့် အခွန်အခများမှာ တရားဝင် ပုံသေကားကျ စနစ်များထက်စာလျှင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးရရှိစေသည့် ပိုမိုထိရောက်သော နည်းလမ်းတစ်ရပ်အား အမှန်တကယ် ကိုယ်စားပြုနိုင်ကြောင်းကိုလည်း သိမှတ်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။

<sup>၂၅</sup> အမည်မဖော်ထားသည့်အခွန် (no-name taxes) ဆိုသည်မှာ သဘောတူခွင့်ပြုထားသော ဘဏ္ဍာငွေအသုံးစရိတ်မှ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပေးချေခြင်းမပြုနိုင်သော ငွေကြေးသုံးစွဲမှုများကို ကာမိစေရန် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၏ နောက်ပိုင်း၌ကောက်ယူသော ဘဏ္ဍာငွေအတွက် အသုံးပြုလေ့ရှိသော အသုံးအနှုန်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ယင်းအသုံးအနှုန်းကို တစ်ခါတစ်ရံ မိမိဆန္ဒအလျောက်ထည့်ဝင်သော ငွေကြေးများအတွက်လည်း သုံးစွဲတတ်သည်။

# အခန်း(၄) -သုံးသပ်ချက်၊ အကြံပြုချက်များနှင့် ရှေ့ဆက်ပြုလုပ်နိုင်သော သုတေသန

အုပ်ချုပ်သူအစိုးရများသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တည်ငြိမ်ရေးနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာရေးကို ဆောင်ကြဉ်းရရှိ စေမည့် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား ပံ့ပိုးပေးခြင်းမှတစ်ဆင့် မိမိနိုင်ငံသားတို့၏ ဘဝများအတွင်းများစွာအရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍများမှပါဝင်နိုင်ကြသည်။ သို့သော် အများပြည်သူသုံးကုန်စည်များအား မည်သို့ထောက်ပံ့သင့်ကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော မေးခွန်းများမှာ ဆက်လက်အငြင်းပွားစရာဖြစ်နေနိုင်ရာ ထို့အတူပင် လူထုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုနိုင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိနေ သည့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ငွေကြေးရိုက်နှိပ်ခြင်းနှင့် ကြွေးမြီထားရှိခြင်းကဲ့သို့ အခြားသောနည်းလမ်းများနှင့်အတူ ကုန် စည်များနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အစိုးရက ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးမှု နည်းလမ်းများမှာလည်း အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အကျိုးဆက်တစ်ခုအဖြစ် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရ၏ ထိရောက်သော ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုမှာ စီးပွား ရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အလွန်အရေးကြီးသော ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အရာတစ်ခုဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထက်မှအောက်သို့ အမိန့်ပေးသည့် ဖွဲ့စည်းပုံမှာ ရှည်ကြာလှသော သမိုင်းကြောင်းရှိခဲ့ပြီး လက်ရှိ တည်ဆဲဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံများစွာတို့အား ဗဟိုထိန်းချုပ်ထားခြင်းအပေါ် ဆက်လက် မှီတည်နေခြင်းကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည် [၇][၈]။ သို့သော် လွန်ခဲ့သောနှစ်ကာလ၌ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီးနောက်တွင် ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ခံအစိုးရများထံသို့ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များ ပိုမိုပေးအပ်လိုက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဒေသန္တရ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုကို အားပေးသည့် မူဝါဒများအား အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှာ လွန်ခဲ့ သော နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းဖြစ်သော်လည်း ယင်းတို့သည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊ အခွန်များ ကောက်ခံခြင်းနှင့် မြောက်မြားစွာသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းများသို့ သွင်းအားစုထောက်ပံ့ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်စေခဲ့ပါသည်။

တရားဝင်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများစွာကို ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ရရှိပါသည်။ ၎င်းတို့၏ တရားစီရင်ရေးအာဏာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာတို့သည် အဓိကအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား - ၂ မှ ဆင်းသက်လာပြီး ၎င်းတို့၏ အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ယူခွင့်ကို ဇယား - ၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များကို သာမန် 'ကဏ္ဍများ' အောက်၌သာ ဖော်ပြထားပုံရပြီး ယင်း ကဏ္ဍများ၏ အောက်တွင်မူ တိကျသည့် အမျိုးအမည်များအား ထည့်သွင်းထားသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများသို့ လွှဲအပ်ထားသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာများတွင် ယစ်မျိုးခွန်၊ လမ်းတံတားဖြတ်သန်းခများ၊ မှတ်ပုံတင်ကြေးများနှင့် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေများစသည့် အမျိုးအမည်များပါဝင်ကြသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား - ၂ သည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများအား များစွာသော ဥပဒေ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များပေးအပ်ထားပုံရစဉ် ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ မရှင်းလင်းခြင်း၏ အကျိုးဆက်တစ်ခု အဖြစ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ထွေပြားခြင်းနှင့် အထက်မှအောက်သို့အမိန့်များအား မျှော်လင့်ခြင်းတစ်ရပ်တို့ ဆက်ရှိနေသေးရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များသည် တရားဝင်ပြည်ထောင်စုမှ ရှင်းလင်းပေးချက်များအား လိုအပ် နေသကဲ့သို့ များစွာသော လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များသည်လည်း ပြည်ထောင်စုက ထိန်းချုပ်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ တစ်ဆင့် ဆက်လက်အကောင် အထည်ဖော်သွားရန် လိုအပ်နေပါသည်။

ယခင်နှစ် ဩဂုတ်လ၌ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု စတင်ခြင်းနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်သည် မတ်လ၌ ကုန်ဆုံးပါသည်။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်များစွာတို့ကို အသုံးစရိတ် များအား "ငွေလုံးငွေရင်း" သို့မဟုတ် "သာမန်" ဟူ၍ ပိုင်းခြားနိုင်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာန (MNPED) သည် အခြေခံအဆောက်အအုံသစ်များ တည်ဆောက်ခြင်းကဲ့သို့

ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များအား စီမံခန့်ခွဲကြောင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (MOF) မှာ သာမန်အသုံးစရိတ်များအား စီမံခန့်ခွဲပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နေခြင်း၏ အကျိုးဆက်တစ်ခုမှာ ငွေလုံးငွေရင်းဆိုင်ရာ အရအသုံးမှန်းခြေစာရင်း များစွာသည် ပြည်ထောင်စု၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် နှစ်စဉ်စီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့် လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသော MNPED ၏ အမျိုးသားဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း (NCDP) အပေါ်အခြေခံ နေခြင်းဖြစ်ပါ သည်။

NCDP ၏ အလေးအနက် လမ်းညွှန်မှုခံယူရသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအပြင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ဝင်ငွေအတော် များများကို ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုမှတစ်ဆင့်ရရှိကြရာ ယင်းသို့လွှဲပြောင်းရရှိမှုသည် စုစုပေါင်းအစိုးရသုံးငွေအပြင် ကိုယ် တိုင်ရှာဖွေရယူသော ဘဏ္ဍာငွေနှစ်ရပ်စလုံးတို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်များအရ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနက ကောက်ခံပေးလျက်ရှိသည့် လက်ရှိတိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အခွန်ရငွေသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အခွန် ရငွေစုစုပေါင်း၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်းသာလျှင်ရှိပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးသည့် အစောပိုင်းအဆင့်များကို ထောက်ဆလျက် ယင်းသို့ဖြစ်နေခြင်းမှာ မျှော်လင့်မထားသည့် အရာမဟုတ် သော်လည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရအပေါ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အာဏာပိုင်များ၏ အလွန်အမင်း မှီခိုနေမှုကို ယင်းအချက်က အားဖြည့်ကူညီပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

# အကြံပြုချက်များ

**ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးအတွင်း၌ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ မျှော်မှန်းကဏ္ဍအား တရားဝင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေသင့်ပါသည်။**

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအရ ခွဲဝေပေးသော ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်များ တွင် တိုးမြှင့်မှုများရှိလာသော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု သမိုင်းကြောင်းက ပုံသွင်းထားသည့် ယခင်လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များနှင့် တရားမဝင် နားလည်မှုယူခြင်းများစသည့် အခြေခံအကြောင်းများကြောင့် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် တိုင်းဒေသကြီး နှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ မှီခိုနေမှုသည် လုပ်ဆောင်နေသော အစိုးရအာဏာပိုင်များကို ဆက်လက်တည်ရှိနေစေပါ လိမ့်မည်။ ယင်းသည် မျှော်လင့်မထားသည့် အရာမဟုတ်သော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်း၏ လက်ရှိအဆင့် အား ထောက်ခံကြည့်ပါက ထိုသို့ဖြစ်နေမှုသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လိုအပ်ချက်များအတွက် အများပြည်သူသုံး ကုန်စည်များနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးနေမှုကို လိုအပ် ချက်နှင့် အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်စေနိုင်စွမ်းရှိခြင်းမှ တားမြစ်နိုင်ပေသည်။

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍများအား တရားဝင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်စေခြင်းမှာ အလွန်အရေး ပါနေစဉ် ဤအချက်တွင် လက်ရှိအဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ ဆက်စပ်အခြေအနေအားထည့်သွင်း စဉ်းစားပေးရန်မှာလည်း အရေးကြီးလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်သက်ဆိုင် နေသူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းကာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နေကြသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများအားပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ်မှုပြုရန်အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင်လက်ရှိမပြတ်မသားဖြစ်နေမှုများအား ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကာလရှည်ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပေးသည့် လမ်းစဉ်တစ်ရပ်ကိုလည်း ချမှတ်သင့်ပြီး ကာလရှည် စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အာဏာရရှိရေးတို့ကို အထောက်အကူပြုသင့်ပါသည်။**

ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုအပေါ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ ဩဇာသက်ရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများမှာ တိုင်း ဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်နှင့် ကဏ္ဍများအလိုက် ခြားနားနိုင်ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သော အခွင့်အာဏာ၏ လက်တွေ့အတိုင်းအတာ၌ ကွာခြားမှုအချို့ ရှိနေသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဇယား - ၁ နှင့် ၂ အတွင်းရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များအား ပိုင်းခြားထားမှုမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာငွေ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းများတွင်ပါရှိသော အသုံးစရိတ်များစွာနှင့် ပတ်သက်၍ မရေမရာ ဖြစ်နေသည် ဟု ယခင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော သုတေသနများကညွှန်ပြနေပါသည်။

ဤအချက်အား အသိအမှတ်ပြုလျက် အဆိုပါ ကဏ္ဍများအပေါ်မှ လက်ရှိပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်တို့ ၏ အခွင့်အာဏာများကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်အပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် လွှတ်တော်တို့ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ အာဏာများအား မည်သို့ပိုမိုရှင်း လင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်စေရန်လည်း အသေးစိတ် စိစစ်သုံးသပ်မှုတစ်ရပ်အား ပြုလုပ်ရန် အကြံပြုအပ်ပါသည်။

**ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပါဝင်နေသော တာဝန်ရှိသူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အား မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် အစိုးရ အချင်းချင်းကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံမှုများအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ပေးထားသော ခေတ်မမီတော့သည့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား အသစ်ပြင်ဆင် မွမ်းမံပေးရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ လိုအပ်နေပါသည်။**

ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် အများအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်၌ "စွမ်းဆောင်ရည် နည်းပါးခြင်း" ကို ပြည်ထောင်စု/တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံ ခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုတွင် အားနည်းချက်တစ်ခုအဖြစ် ကိုးကားညွှန်းဆိုနေကြစဉ် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်း စည်းကမ်း

များအား မူကြမ်းရေးရန်၊ နားလည်သိရှိရန်နှင့် လိုက်နာရန် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တာဝန်ရှိသူများ၏ အရည်အချင်း နည်းပါးနေမှုကို အားလုံးနီးပါးက စိုးရိမ်နေကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ထင်ဟပ်နေမှုများသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် သမိုင်းကြောင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသန္တရ အစိုးရဌာနများအနေဖြင့် အထက်-အောက်အမိန့်ပေးမှုများမှ တစ်ဆင့် လည်ပတ်ခဲ့ကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပေရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့အပြင်ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်စွမ်းနှင့် လွတ်လပ်စွာ မူကြမ်းရေးသားနိုင်စွမ်းသည် ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြုနေသော လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လိုအပ်ချက်တို့အား ထင်ဟပ်နေ စေရန် ဥပဒေ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်ဖက်ညီအောင်ပြင်ဆင်နိုင်ရေး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ အခွင့်အာဏာပေးအပ်မှုအတွက် အရေးကြီးနေပါသည်။

**နှစ်စဉ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလည်ပတ်မှုစက်ဝန်းအား ဝန်ကြီးဌာနအချင်းချင်းကြား ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှု၊ လူထုနှင့်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနိုင်မှုနှင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ပေါင်းစည်းနိုင်ရေးတို့အတွက် အချိန်ပိုမိုရရှိစေရန် တိုးချဲ့သင့်ပါသည်။**

ယေဘုယျအားဖြင့် ဤလေ့လာမှု၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အင်တာဗျူးမေးမြန်းခဲ့သော တာဝန်ရှိသူများက အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း၊ လူထုနှင့်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနေမှု အတွင်းနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ဝန်ကြီးဌာနအချင်းချင်းကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းနေမှုအတွင်းသို့ ပေါင်းစည်းထည့်သွင်း သင့်နေခြင်းမှတစ်ဆင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း သဘောတူကြပါသည်။ သို့သော် အများအားဖြင့် တာဝန်ရှိသူများက အဆိုပါ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း လက်တွေ့အဟန့်အတားတစ်ရပ်အဖြစ် တိုတောင်း သည့် နှစ်စဉ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းလည်ပတ်မှုစက်ဝန်းကို ကိုးကားညွှန်းဆိုကြသည်။ အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်း အများစုအတွက် ထိုသို့သောအခြေအနေတွင် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း အတွက် ရရှိနိုင်သော အချိန်မှာ (၆) လ ဖြစ်ရာ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအား အလွန် တိုတောင်းသည့် ယင်း၏လည်ပတ်မှုစက်ဝန်းက တားဆီးဟန့်တားခြင်း မပြုနိုင်စေရန်အပြင် ဝန်ကြီးဌာန အချင်းချင်းကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းနိုင်ရေးအတွက်နှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား စိစစ်သုံးသပ်မည့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လွှတ်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကဲ့သို့ အရေးပါသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အချိန်ပိုမိုရရှိစေရန်အတွက် အရအသုံး ခန့်မှန်း ခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အချိန်ကာလအား တိုးမြှင့်နိုင်ရေး ကြိုးပမ်းသွားရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။<sup>26</sup>

**ကာလလတ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းအား တိုက်တွန်းရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုသည် "လိုငွေ ဖြည့်ဆည်းမှု" အား ထင်ဟပ်နေသည်ဟူသော အတွေးအမြင်မျိုးကို တားမြစ်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်း ပေးမှုများဆိုင်ရာ နှစ်စဉ်နှင့်နှစ်လတ်ညွှန်ပြသော ခန့်မှန်းခြေများကို စီမံကိန်းစတင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံး လုပ်ငန်းစဉ်စတင်ချိန်တို့တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ပေးအပ်သင့်ပါသည်။**

GDP လျာထားချက်၊ ဆင်းရဲခွဲတေမှု၊ လယ်ယာမြေဧရိယာနှင့် လူဦးရေအစရှိသော အညွှန်းကိန်းများ အသုံးပြုခြင်းမှ တစ်ဆင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် လိုအပ်ချက်များအပေါ် အခြေခံကာ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများအား ခွဲဝေနိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများရှိကြောင်း ပြည်ထောင်စုအဆင့် တာဝန် ရှိသူများက အင်တာဗျူးများတွင် ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများတွင် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ လွှဲပြောင်းပေးမှုများကို တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်ခု၏ လိုငွေပြုမှုအပေါ် အခြေခံသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြသည်။

<sup>၂၆</sup> အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာငွေများကို ဖွန်လှည့်သာလျှင် ရရှိရာ မိုးရာသီ အစပိုင်းဖြစ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာအကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် အဟန့်အတားဖြစ်နိုင်ကြောင်း အင်တာဗျူး ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ပြောဆိုမှုများက အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများအကြား နားလည်မှုလွှဲမှားနေခြင်းကို ထင်ဟပ်လျက်ရှိစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းနှစ်ရပ်စလုံးအား တွဲဖက်အသုံးပြုနေဖွယ်ရာရှိစဉ် လိုငွေပြုမှုအတွက်ငွေကြေး စိုက်ထုတ်ပေးရေးမျှော်လင့်မှုနှင့် အတူ စီမံကိန်းရေးချယ်မှုသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လိုအပ်ချက်များအရ စစ်မှန်စွာ ဦးစားပေးရေးချယ်ခြင်းအစား မြောက်မြားစွာသော အဆိုပြုလွှာများ ပေးပို့ခြင်းကို အားပေးရာရောက်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အနာဂတ် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးအပ်မည့် ပမာဏနှင့်ပတ်သက်၍ သေချာမှု မရှိခြင်းက ကာလလတ်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုတွင် ပါဝင် လုပ်ဆောင် မည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းကို လျော့ကျစေဖွယ်ရာရှိသဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံး လည်ပတ်မှု စွမ်းရည်ထိခိုက်ခြင်း၊ နှစ်အလိုက်စီမံကိန်းများအပြီးသတ်နိုင်မှုကို ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေပေးမှုများအား အလွန်အကျွံ သုံးစွဲခြင်းတို့ကို အားပေးခြင်းများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

ဤသည်ကို ထောက်ဆလျှင် ကာလရှည်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုအတွင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများပါဝင် လာစေရေး အားပေးတိုက်တွန်းရန်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရရှိနိုင်သော ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များအပေါ် တိကျပြည့်စုံစွာ စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းကို အားပေးတိုက်တွန်းရန် နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲလည်ပတ်မှု စက်ဝန်းများ၏ အစပိုင်း၌ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ဘဏ္ဍာ ငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများအတွက် ကာလလတ်ခန့်မှန်းခြေ စာရင်းများ ပေးအပ်ရန် အကြံပြုအပ်ပါသည်။

**နှစ်အလိုက် ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ စာရင်းပြုလုပ်ခြင်းနှင့်အတူ စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပိုမိုနီးကပ်စွာ ပေါင်းစည်းနိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။**

ကိစ္စရပ်များစွာတို့တွင် ဘဏ္ဍာငွေတောင်းခံခြင်းများမှာ နှစ်အလိုက်ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုကို လိုအပ်သောအခါ၌ပင်လျှင် လာမည့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းနှစ်အတွက်သာ ပြုလုပ်ကြကြောင်း အင်တာဗျူး ဖြေဆိုသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ယင်း၏ ရလဒ်တစ်ခုအနေဖြင့် နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း လည်ပတ်မှုစက်ဝန်းနှင့် ကိုက်ညီစေရန် အလို့ငှာ စီမံကိန်း များကို တစ်ခါတစ်ရံ အလောတကြီးဆောင်ရွက် ရခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူများက မှတ်ချက်စကားဆိုကြသည်။ ထို့ပြင် နှစ်အလိုက်ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှု လိုအပ်နေသော စီမံကိန်းများမှာ ပုံမှန်အားဖြင့် နှစ်တစ်နှစ်စီအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ဖူလုံမှုရှိရန် သတ်မှတ်ခံထားရသောကြောင့် အနာဂတ်ကာလ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု မရေမရာဖြစ်ခဲ့သော် ယင်း၏ စီမံကိန်း ပြီးဆုံးမှုအတွက် ခြိမ်းခြောက်နေပါသည်။

အချို့သော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများသည် နှစ်အမျိုးမျိုးအလိုက် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းခန့်မှန်းချက်များကို ကာလရှည် စီမံကိန်းများအတွက် ပြုစုတွက်ချက်ကြကြောင်း နားလည်သော်လည်း ပေါင်းစည်းထားသော ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အဆိုပါ ခန့်မှန်းချက်များကို အခြားသော အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မျှဝေလေ့မရှိကြပေ။ အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် ကာလလတ် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းများ ပြုစုရေးဆွဲ နိုင်သည့် စွမ်းရည်မရှိကြောင်း သိမှတ်ထားရန် အရေးကြီးသော်လည်း အကယ်၍ သင့်လျော်မှန်ကန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ မည်ဆိုပါက ပိုမိုရှင်းလင်းသည့် ကာလလတ်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများအား ပိုမို ကောင်းမွန်စွာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့ကို အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်ပါ သည်။

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ MOF နှင့် MINPED တို့၏ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တက်ရောက်လာသည့် အစိုးရသစ်က ၎င်းတို့အားပေါင်းစည်းလိုက်ခြင်းအခြေအနေတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သင့်လျော်သည့် ကာလရှည်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲမှု ပြုလုပ်နိုင်စေရေး အလားအလာကောင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် လက်ရှိစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအား ဖြည်းညင်းစွာ ပေါင်းစည်းမှုပြုသွားရန် အကြံပြုတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဆိုင်ရာအချက်အလက်ကောက်ခံမှုအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၏ တာဝန် ဝတ္တရားများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက အစိုးရ၏ အစီအမံများနှင့် ရရှိနိုင်ရေးဒီဇိုင်းဆွဲထားပြီးဖြစ်သော ရလဒ်များအပေါ် အချက်အလက်များ ကောက်ခံခြင်းတို့အကြား ကောင်းမွန်စွာ ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြင့် ထိုကဲ့သို့ မူဝါဒတစ်ရပ်ကို ပြည့်စုံ သွားစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

**သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ၏ တာဝန်ခံမှုအပေါ် တွန်းအားပေးရန်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း လူထု၏ပါဝင်မှုပိုမိုတိုးတက်လာစေရန် တိုင်တန်းမှုများ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ် လည်ပတ်မှု ယန္တရား အား ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေသင့်ပါသည်။**

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် စီမံကိန်းကြပ်မတ်စစ်ဆေးရေးနှင့် အကဲဖြတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှု ယန္တရားများ သည် အထူးဖွဲ့စည်းထားသည့် စီမံကိန်းအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒေသဆိုင်ရာကော်မတီများနှင့် စာရင်းစစ်ရုံးကဲ့သို့ အနည်းငယ် သော လုပ်ငန်းစဉ်ယန္တရားများအပေါ် ကြီးကြီးမားမား အားထားနေရပါသည်။ ထို့ပြင် လက်တွေ့ဖြစ်ရပ်က ဖော်ပြသည်မှာ တရားဝင် တိုင်တန်းမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက် တာဝန်ရှိသူများအဖို့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရန် မည်သည့်တာဝန်မျှ မရှိသလိုဖြစ်နေတတ်ခြင်းနှင့်အတူ တရားဝင်တိုင်တန်းမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှုယန္တရားများသည် အထူးသဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်၌ အားနည်းမြဲအားနည်းနေပါသည်။ အကယ်၍ သင့်လျော်စွာ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါက တရားဝင် တိုင်တန်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှု ယန္တရားတစ်ရပ်သည် ပိုမိုကြီးမားကျယ်ပြန့်သော လူထု၏ပါဝင်မှုအား မြှင့်တင်နိုင်မည့် အပြင် ပိုမိုသင့်လျော်သည့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ကြပ်မတ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းတို့ကို တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းအတွက် နောက်ထပ်လုပ်ငန်းစဉ် လည်ပတ်မှု ယန္တရားတစ်ရပ်အဖြစ် အသုံးချနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

**အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ရှေ့နောက်မည်သည့် ညွှန်ကြားချက်များ မရရှိစေရေး သတင်း အချက်အလက် မျှဝေခြင်းနှင့် အစိုးရအချင်းချင်းကြား ဆက်သွယ်မှုအား ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေသင့်ပါသည်။**

ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံမှ ဝိရောဓိဖြစ်နေသော ညွှန်ကြားချက်များ သည် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်များဖြစ်ကြသည့်အပြင် စီမံကိန်းများတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ထပ်မံသွားစေမည့် အလားအလာများကို သာမက အသုံးစရိတ်များအား ထိရောက်သွက်လက်စွာ ခွဲဝေပေးနိုင်မည့် အလားအလာများကိုလည်း ဖန်တီးနေ ကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေကြားသူများက ပြောဆိုကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများ အကြား ကွဲပြားခြားနားသည့် ဦးစားပေးမှုများ ရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ ညွှန်ကြားချက်များပေးအပ်ခြင်းမပြုလုပ်မီ အဆိုပါ ကွဲပြားခြားနားမှုများကို ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်စေရန် အတွက် ထိရောက်သင့်လျော်သည့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် လည်ပတ်မှု ယန္တရားများ လိုအပ်နေပါသည်။

**အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်း ရေးဆွဲတင်ပြခြင်း အစီအစဉ်များကို အားပေးတိုက်တွန်း နေစဉ်တွင် ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းသို့ စစ်မှန်သည့် လူထုဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုနှင့် သဘောထားများ ရောက်ရှိနေစေ ရေး နောက်ထပ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ လိုအပ်နေပါသည်။**

အောက်ခြေမှ အထက်ပိုဆန်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်းဆိုင်ရာ လက်ရှိနည်းလမ်းသည် သိသာရှင်းလင်းစွာပင် လားရာဘက် မှန်ကန်သည့်အဆင့်တစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း ဦးစားပေး သတ်မှတ်ချက်ပြုလုပ်ခြင်းမှာ တစ်ခါတစ်ရံတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အထက်ပိုင်းအဆင့်များ၌ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေး မှူးများ ရွေးကောက်ခံဖြစ်လာခြင်းဟူသော အရွေ့ကဲ့သို့ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအတွင်း၌ အရေးပါသည့် တိုးတက်မှု ပေါင်းများစွာရှိနေခဲ့စဉ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းသို့ စစ်မှန်သည့်လူထု၏ သဘောထားများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရေး အားပေးတိုက်တွန်းမှုဆိုင်ရာ မက်လုံးများမှာ လက်ရှိတွင်နည်းပါးနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရသည် [၁၀] ။

ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များကလည်း ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ နားလည်သဘောပေါက်မှု နည်းပါးနေကြောင်းနှင့် ယင်းအချက်က အောက်ခြေလူထုအဆင့်၌ ပြည်သူ များစွာတို့ကို ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမှ ဟန့်တားသလို ဖြစ်နေနိုင် သည်ဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အင်တာဗျူး မေးမြန်းခဲ့သည့် တာဝန်ရှိသူ အများအပြားသည် အများ



ပြည်သူ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုအတွက် လမ်းဖွင့်ထားပြီး ယင်း၏ အရေးပါမှု အပေါ်သတိပြုမိစဉ် အများပြည်သူတိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုမှာ စီမံခန့်ခွဲရန် ခက်ခဲကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုမျှသာမက အဆိုပြု လွှာတစ်စောင် သို့မဟုတ် မကျေနပ်မှု တရားဝင်တိုင်ကြားစာချည်း သက်သက်ရေးသားခြင်းနှင့် အောင်မြင်စွာ တင်သွင်းနိုင်ရေး စည်းကမ်းချက်များစွာတို့မှာ ပညာရေး၊ ငွေကြေး၊ လူမှုရေးစသည် နောက်ခံချို့တဲ့အားနည်းသည့် အချို့သော လူထု၏ ပါဝင်မှုအပေါ် ဟန့်တားနေဖွယ်ရှိရာ တစ်ဖန် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးခွဲဝေမှုများအပေါ် လူထု၏ လိုအပ်ချက်များက လွှမ်းမိုးသက်ရောက်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာကိုလည်း လျော့ချလျက်ရှိပါသည်။

အစိုးရနှင့်ပြည်သူလူထုအကြား ခွဲခြားထားမှုကို ပြန်လည်ထိစပ်ပေးရာတွင် ရေရှည်ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကို လိုအပ်နိုင် ခြေရှိသော်လည်း လက်ရှိအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ် အဖြစ် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ကြပါသည်။ ဥပမာ 'Citizen's Budget' တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာစေခြင်းမှတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပိုမိုထိတွေ့ ပါဝင်နိုင်အောင်ပြုလုပ်ရေး ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ နည်းလမ်းမှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်ပြီး လူထု၏ သိရှိနားလည်မှု ပိုမိုတိုးတက် လာစေရေးအတွက် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်၌လည်း လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်ပါသည်။ တရားဝင် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကော်မတီပြင်ပမှ လူထုဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုကို တိုက်တွန်းအားပေးရန်နှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများနှင့် တာဝန်ရှိသူများ၏ တာဝန်ခံမှုအား တိုက်တွန်းအားပေးနေသည့် စနစ်များကို ဖန်တီးဖော်ဆောင်သွားရန်လည်း ကြိုးပမ်း အားထုတ်နိုင်ပါသည်။ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးရန် 'မိမိဆန္ဒအလျောက်ထည့်ဝင်မှုများ' အားကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုခြင်းကဲ့သို့ လက်ရှိဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် အခြေခံကာ ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော်နေမှုနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး ကိစ္စရပ်များအတွင်း ကြီးမား ကျယ်ပြန့်စွာ လူထုပါဝင်နိုင်ရေး တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းဆိုင်ရာ လက်တွေ့ကျသည့် လမ်းကြောင်းများအပေါ် ထောက်ပံ့ ပေးနိုင်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

**ဝန်ကြီးဌာနအချင်းချင်းနှင့် အစိုးရအချင်းချင်းကြား သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် လည်ပတ်မှု ယန္တရားများအား တိုးချဲ့သင့်သည်။**

အဆင့်ပေါင်းများစွာ၌ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများအရ ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ် လုပ်ငန်းဆောင်တာအဖြစ် သတင်း အချက်အလက်များစွာအား ပုံမှန်အားဖြင့် ကောက်ယူနေကြသည်ဟု ပြောဆိုကြပါသည်။ သို့သော် အဆိုပါ ကောက်ယူ ထားသည့် အချက်အလက်များကို အခြားသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် မျှဝေခြင်းမျိုး ရှားပါးကြောင်း သိရသည်။ ဤအချက်က စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံကိန်းများအား ဦးစားပေး အစီအစဉ်ပြုလုပ်ခြင်းတို့တွင် သာမက စီမံကိန်း အဆိုပြုလွှာများနှင့် အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများ၏ ငွေကြေးတောင်းခံမှုများအပေါ် အကဲဖြတ်ခြင်း တို့တွင်လည်း အစိုးရအဆင့်အားလုံးတို့အတွက် စိန်ခေါ်မှုများ ပေးလျက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အချက်အလက်များ မျှဝေပေးခြင်းတို့သည် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့်အဖွဲ့အစည်းများစွာနှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအကြားရှိ တွဲဆက်ချည်နှောင်ထားမှု ပိုမိုခိုင်မာတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုလည်းပေးအပ်နိုင်ရာ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် အကျိုးရလဒ်များအား ပိုမိုကောင်းမွန်သော ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အခြားသော အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ပြည်သူလူထုပါဝင်မှု၏ အရည်အသွေးကို တိုးတက်စေရန်အလို့ငှာ အစိုးရအတွင်းနှင့် အများပြည်သူ နှစ်ရပ်စလုံးအတွင်း အချက်အလက်ကောက်ယူမှုအား စံသတ်မှတ်ရန်နှင့် ယင်း၏ ပျံ့နှံ့ ရောက်ရှိမှုအား ချဲ့ထွင်ရန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

**ငွေကြေးမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများနှင့် မိမိဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင်မှုများအား ထိရောက်ပြီးပွင့်လင်း မြင်သာကာ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် အကျိုးရှိရှိ အသုံးချမှုကို အားပေးနေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှုယန္တရားများအား အဆိုပါ ထည့်ဝင်မှုများအနေဖြင့် အကြီးမားဆုံး အကျိုးကျေးဇူးအလို့ငှာ အသုံးချနေခြင်းဖြစ်စေရန်နှင့် အိမ်ထောင်စုများအတွက် အပိုဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ရပ် ဖြစ်မနေစေရန်အတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးသင့်ပါသည်။**

အများပြည်သူထံမှ ငွေကြေးနှင့်လုပ်အားမှစကာ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရဦးစီးဌာနများထံမှ စက်ယန္တရားနှင့် လောင်စာဆီ အထိ ပါဝင်နေသော မိမိဆန္ဒအလျောက် ဝိုင်းဝန်းထည့်ဝင်ခြင်းများမှတစ်ဆင့် ကျန်ရှိနေသော အရင်းအမြစ်များအတွက် ပြည်သူလူထုက ထောက်ပံ့ပေးလိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်နှင့်အတူ စီမံကိန်းများအတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တစ်ခုဟု မြို့နယ်အဆင့်နှင့် အောက်အင်တာ ဗျူးများ၌ ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။

ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် လူထု၏ နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးအပြင် အဆိုပါ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ အနေဖြင့် ရွေးကောက်ခံများ ဖြစ်ရမည်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်တို့က မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင်ထားကြသည့် အရာများအား အသုံးချရာတွင် တာဝန်ခံမှု ပိုမိုကြီးမားလာရေးကို အားပေးနေသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအား ပံ့ပိုးပေးနိုင်သော်လည်း အိမ်ထောင်စုများနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးအပေါ် ယင်းတို့၏ ယေဘုယျ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ လတ်တလောတွင် သိသာရှင်လင်းမှုမရှိသေးပါ [၃၈] ။ ထို့ပြင် ကျေးရွာစာရေးဝန်ထမ်းဖြစ်သူသည် သာမန်အားဖြင့် ကျေးရွာဘဏ္ဍာငွေ၏ ဝင်ငွေထွက်ငွေကြီးကြပ်မှုအတွက် တာဝန်ရှိသူဖြင့် တရားဝင်ပုံမှန်နှင့် တရားဝင်ပုံမှန်မဟုတ်သော ရန်ပုံငွေဘဏ္ဍာများ သုံးစွဲမှုအပေါ်မှ ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မှာ မရှင်းမလင်းရှိနေဆဲဖြစ်သည်။<sup>၂၇</sup> အဆိုပါ မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင်မှုများ၏ ပုံသေကားကျမရှိမှုမှာ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစွာရှိ သော်လည်း တစ်ချိန်တည်းတွင် စာရင်းစစ်ရုံးကဲ့သို့ ပြင်ပကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှု ယန္တရားများ၏ အပြင်ဘက်၌ ထိုသို့ တရားဝင်ပုံမှန်မဟုတ်သည့် အခွန်အခများရှိနေခြင်းက ယင်းတို့၏ ထိရောက်သော စီမံခန့်ခွဲမှု အပေါ်ခြိမ်းခြောက်နိုင်ပါသည်။

**အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲတင်ပြခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အမည်မဖော်ပြ သော ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းစဉ် လည်ပတ်မှု ယန္တရားတို့ အား သုံးသပ်သင့်ပါသည်။**

မကြာသေးခင်က ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အားထုတ်မှုများရှိသော်လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု သမိုင်းကြောင်းသည် လက်ရှိအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းစဉ်အမျိုးမျိုးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနေပါသည်။ ဥပမာ ဒေသန္တရ အစိုးရ ဌာနများရှိ လုပ်ငန်းစဉ် အများအပြားသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှုနှင့် လုံးလုံးလျားလျား နေသားတကျဖြစ်နိုင်သေးစဉ် အဆင့်မြင့်အာဏာပိုင်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောဆိုရန် လူအများအနေဖြင့် တွန့်ဆုတ်နေကြဆဲဖြစ်သည်ဟု အင်တာဗျူးဖြေကြားသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရဌာနများအနေဖြင့် အစိုးရ၏လုပ်ငန်းဆောင်တာများအား ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အဆင့်အများစုအပေါ် ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ၌အများပြည်သူ၏ ပါဝင်မှုမှာလည်း နည်းပါးနေပုံပေါ်ပါသည်။

အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လူထု၏စစ်မှန်သော ပါဝင်မှုကို အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းမှာ အချိန်ယူရမည် ဖြစ်နေစဉ် ပိုမိုထိရောက်ကောင်းမွန်သည့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် အောက်ခြေမှအထက်သို့ စီမံကိန်း ရေးဆွဲတင်ပြခြင်းတို့ကို အားပေးနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှုယန္တရားများစွာမှာ “bottom-up” မှ သတင်းအချက်အလက်ရယူခြင်း ထက်စာလျှင် “top-down” မှ သတင်းအချက်အလက်ရယူရာတွင် ပိုမို သင့်တော်ဖွယ်ရာမြင်တွေ့ရသည်။ အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပါဝင်မှုမှာ ကုသုံးတစ်ရပ်မဟုတ်ကြောင်း နားလည်သိမှတ်ထားဖို့ အရေးကြီးသော်လည်း အချို့သော လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှု ယန္တရားများအနေဖြင့် ဦးတည်ထားသည့် လူထု၏ ပါဝင်မှုအားမြှင့်တင်ပေးခြင်းအပြင် အဆင့်မြင့် အာဏာပိုင်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် ဆောင်ရန်ရှောင်ရန်များကို သတိထားဆင်ခြင်ပြီး ပြန်လည်တုံ့ပြန်

<sup>၂၇</sup> ကျေးရွာစာရေးဝန်ထမ်းသည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနက ခန့်အပ်သူဖြစ်ရာ သို့အတွက်ကြောင့် အပြီးသတ်အားဖြင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးထက်စာလျှင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနသို့ တာဝန်ခံရသည်။ အချို့သော ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု ဖြစ်စဉ်များသည် ဒေသဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး တစ်ယောက်၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအကြားရှိ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှု အဆင့်အပေါ်တွင်လည်း အကျိုးသက်ရောက်နိုင်ပါသည်။

ဆွေးနွေးစေခြင်းဖြင့် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်နိုင်မှု ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန် လာနိုင်ခြေရှိသည်ဟု တွေ့မြင်ရပါသည်။

**ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများက လုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ငန်းများနှင့် ယင်းတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို အများပြည်သူ သိရှိအောင်ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။**

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုလျော့ချထားသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ဆီ အောင်အောင်မြင်မြင် ဦးတည်ချီတက်နေသည့် အပိုင်းတွင် ပြည်သူလူထု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် အခွန်ဘဏ္ဍာ ငွေများအား မည်သည့် နေရာတွင် မည်သို့သုံးစွဲလျက်ရှိသည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ကြရန် လိုအပ်လျက်ရှိရာ ထို့အတွက်ကြောင့် ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာအရင်းအမြစ်များအား မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့အကောင်းဆုံးစီမံကြမည်ဟု ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်သည့်အခါ ၎င်းတို့အားကောင်းစွာ အသိပေးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ အသုံးစရိတ်များ၏ အစိတ်အပိုင်းကြီးကြီးမားမားကို အနည်းငယ်မျှသော အဖွဲ့အစည်းများက အသုံးပြုနေကြရာ အဆိုပါ အသုံးစရိတ်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်တစ်ဝှမ်း မည်သို့ထိရောက် မြန်ဆန်အကျိုးရှိစွာ ခွဲဝေပေးနေကြောင်းအကဲဖြတ်ရန်အတွက် အချက်အလက်များအား ရရှိနိုင်မှုမှာလည်း အကန့်အသတ် ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ကိစ္စအားဖြေရှင်းရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် ယင်းတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို အများပြည်သူ သိရှိအောင်ပြုလုပ် ပေးရန် အကြံပြုတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

**တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် လက်ရှိ မှတ်တမ်းတင်ထားရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား ပိုမိုရယူအသုံးပြုခွင့် ပေးအပ်သင့်ပါသည်။**

ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၌ ရငွေများ၊ အသုံးစရိတ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပိုမိုအသေးစိတ်ကျသော သတင်းအချက်အလက်များကို ကောက်ယူကြောင်း ဤလေ့လာမှုအတွက် အင်တာဗျူးများမှ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် “မည်မျှသုံးစွဲခဲ့သနည်း” ဟုသာ မေးမြန်းခြင်းမျိုးမှ ပိုမို၍အကျိုးများမည့် “ဘဏ္ဍာငွေများအားမည်သို့ ကောင်းစွာသုံးစွဲနေသနည်း” ဟုသာ မေးခွန်းမျိုး ပြောင်းရွှေ့ မေးမြန်းစေရေး သုတေသနဆောင်ရွက်သူများအား တိုက်တွန်းရန်အလို့ငှာ ရငွေများ၊ အသုံးစရိတ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များအား ရရှိနိုင်အောင် ပြုလုပ်သင့်ရာ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်သွားရမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများအတွက် လိုအပ်နေသည့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော လမ်းညွှန်မှုအားပေးအပ်နိုင်ရန် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အသေးစိတ် ဝေဖန်ဆန်းစစ်မှုအား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

**တင်သွင်းထားသည့် ၊ အတည်ပြုထားသည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းနှစ်ရပ်စလုံးအား အများပြည်သူထံသို့ ထုတ်ပြန်သင့်ပါသည်။**

အစိုးရ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ပို၍ အချိန်မီဖြစ်သော နည်းလမ်းပုံစံတစ်ရပ် အပြင် ပိုမို၍ အသေးစိတ်ကျစွာ ထုတ်ပြန်သင့်ကြောင်း အကြံပြုတိုက်တွန်းထားသော်လည်း လွှတ်တော်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်က တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းအဆိုပြုလွှာများအတွင်း မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့ပြင်ဆင်ချက်များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက်ရ ရှိအောင်ပြုလုပ်ပေးရန်လည်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

# ရှေ့ဆက်ပြုလုပ်နိုင်သောသုတေသန

## တရားဝင်စနစ်မကျမဟုတ်သော အုပ်ချုပ်မှု၊ မိမိဆန္ဒအလျောက်ထည့်ဝင်မှုများနှင့် အမည်မဖော်သည့်အခွန်

လတ်တလောအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် စီမံကိန်းများအား လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ပြီးစီးစေရန်အတွက် မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက်ထည့်ဝင်သော ငွေများနှင့် အမည်မဖော်သည့် အခွန် ထည့်ဝင်မှုများအပေါ် မှီခိုအားထားနေရပါသည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ ထည့်ဝင်မှုနှင့် ၎င်းတို့၏ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှု၊ သုံးစွဲမှုတို့ကို သတ်မှတ်ထိန်းကျောင်းပေးနေသော လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိလှပေ။ ထိုကဲ့သို့ တရားဝင်ပုံမှန် မဟုတ်သော အခွန်အခများနှင့် ထည့်ဝင်မှုများအား ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ အသုံးပြုမှုသည် လူထု၏ လိုအပ်ချက်များအား တုံ့ပြန်ပေးခြင်းနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးအား မောင်းနှင်ခြင်းဆိုင်ရာ အရေးပါသည့် လုပ်ငန်းစဉ်လည်ပတ်မှု ယန္တရားတစ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော်လည်း ဒေသတွင်းမှ စည်းရုံးရရှိသော အရင်းအမြစ်များ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ယင်းတို့၏ တရားဝင်မဟုတ်သည့် အနေအထား များကြောင့် ဖြစ်လာသည့် အန္တရာယ်ဆိုးကျိုးများက အလေးသာသွားခြင်းရှိမရှိ ရှင်းလင်းသေချာမှုမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် သုတေသနအသစ်အတွက် အကျိုးများမည့် နယ်ပယ်တစ်ခုအဖြစ် ဤသို့အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

အဆိုပါ သုတေသနနှင့် သက်ဆိုင်သော မေးခွန်းများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်နိုင်ကြသည်။

- တရားဝင်ပုံမှန်မဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများသည် မည်သည့်အချိန်တွင် မည်သို့သော အတိုင်းအတာအထိ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုခံကြရသနည်းနှင့် ယင်းအား လက်ရှိတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသုံးစရိတ် ပမာဏများနှင့် မည်သို့နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မည်နည်း။
- မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင်သောငွေများနှင့် အမည်မဖော်သည့် အခွန်ကို မည်သို့စီမံခန့်ခွဲကြသနည်း။
- အဆိုပါ ထည့်ဝင်မှုများသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် မည်သို့ဆက်စပ်မှုရှိသနည်း။
- အစိုးရ၏ ထိရောက်သော အကျိုးရှိမှုနှင့် ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် ထည့်ဝင် မှုများတွင် မည်သည့် သွယ်ဝိုက်ပါဝင်မှုမျိုးရှိသနည်း။

## တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ လုပ်ငန်းများနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေမှုအတွင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ဦးစီးဌာနများ နှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရေးပါသောနေရာမှ ပါဝင်နေခြင်းအပေါ် ထောက်ခံကြည့်လျှင် ယင်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်ဆက်ဆံမှုများအား ပိုမို အသေးစိတ်ကျကျ စဉ်းစားထားခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိနိစ္စရူဝ အစိုးရလုပ်ငန်းဆောင်တာများဖြစ်သော စီးပွားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအချက်များအား နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရေးအတွက် မျက်စိဖွင့်ပေးပါလိမ့်မည်။

ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်ဦးစီးဌာနများတစ်လွှား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးခြင်းနှင့် ဖြန့်ကျက်ခွဲဝေပေးခြင်းဆိုင်ရာ သင့်လျော်သည့် အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် နည်းလမ်းတကျစဉ်းစားသုံးသပ်မှု ပေးထားခြင်းနှင့် အတူ ဤလေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများအကြား ဥပဒေ ပြုခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲခြင်းနှင့်ရှာဖွေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပိုင်ခြားထားမှုများအပေါ် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်း တစ်ရပ်အတွက်အခြေခံအဖြစ်လည်းအသုံးဝင်နိုင်ပါသည်။

အဆိုပါ သုတေသနနှင့် သက်ဆိုင်သော မေးခွန်းများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်နိုင်ကြသည်။

- မည်သည်တို့သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်တွေ့လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဖြစ်ကြသနည်းနှင့် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို မည်သို့ သိရှိနိုင်သနည်း။
- အဆိုပါ လက်တွေ့အသုံးဝင်သော တာဝန်ပေးအပ်မှုများသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မည်သို့ ဆက်စပ်နေသနည်းနှင့် မည်သည့်နေရာတွင် မရေမရာမပြတ်သားမှုများ ရှိနေသနည်း။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်အရ မကြာသေးမီက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဦးစီးဌာနများ မည်သို့စီမံခန့်ခွဲခဲ့သနည်း။
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကို အခြားသော ဦးစီးဌာနများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်းအပြင် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများနှင့် မည်သို့စီမံကိန်း ချမှတ်ကာ ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ကြသနည်း။

**တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ အခွန်ကောက်ခံမှု ပင်ကိုစွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို လေ့လာခြင်း**

လတ်တလောတွင် စုစုပေါင်းနှင့်တစ်ဦးကျ အခွန်ကောက်ခံရရှိမှုများမှာ တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအကြား၌ သိသာထင်ရှားစွာ ကွာခြားနေပါသည်။ ထိုသို့ ကွဲခြားနေမှုများအတွက် အကြောင်းအရင်းများအပေါ် အသေးစိတ်လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှာ ဤသုတေသန၏ နယ်ပယ်အပြင်ဘက်တွင် ရှိနေပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ကျယ်ပြန့်လှသည့် လေ့လာသင်ယူစရာများကို လှစ်ဟပြနိုင်သဖြင့် ယင်းသို့ ကွဲပြားခြားနားမှုများ အကြောင်းအရင်းများအား ပိုမိုအသေးစိတ်ကျကျစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်ရန် အကြံပေးအပ်ပါသည်။

အဆိုပါ သုတေသနနှင့် သက်ဆိုင်သော မေးခွန်းများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်နိုင်ကြသည်။

- လက်ရှိ ဘဏ္ဍာငွေကောက်ခံရရှိမှုနှင့် ဆက်စပ်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များအား ကိုးကားခြင်းနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အလားအလာရှိသော အခွန်ကောက်ခံမှုအတွက် ပင်ကိုစွမ်းဆောင်နိုင်ရည်မှာ မည်မျှရှိသနည်း။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အခွန်ကောက်ခံခြင်းအဆင့်၌ အခွန်လျော့ပေါ့ပေးမှု အခြေအနေဆိုသည်မှာအဘယ်နည်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ပြည်နယ်များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခွန်အမျိုးအစားများအကြား ကွဲပြားခြားနားနေမှုများကို မည်သည့်အချက်များက ရှင်းပြနိုင်သနည်း။
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများသည် အခွန်နှုန်းထားများအား လွတ်လပ်စွာသတ်မှတ်ရန် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ကောင်းစွာအသုံးပြုကြသနည်း။
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် အခွန်ကောက်ခံမှုဇယားများနှင့် ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ် ထားပုံများအတွက် အပြောင်းအလဲများ အကောင်အထည်ဖော်သည့်အခါ မည်သည့်အချက်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြသနည်း။

## အခန်း (၅) - အကိုးအကား

---

- [၁] E. Dabla-Norris, "The Challenge of Fiscal Decentralisation in Transition Countries," *Comparative Economic Studies*, vol. 48, no. 1. Nature Publishing Group, pp. 100–131, 01-Mar-2006.
- [၂] M. Sato, "Fiscal Decentralization In Asia Revisited: A Theoretical Foundation," Hitotsubashi University. Tokyo, 2004.
- [၃] J. Burnley and T. Donnelly, "Deepening Democracy in Myanmar," no. September. Oxfam, Yangon, Myanmar, 2015.
- [၄] G. Dickenson-Jones, S Kanay De, and A. Smurra, *State and Region Public Finances in Myanmar. Yangon, Myanmar: The Asia Foundation, the Centre for Economic and Social Development and the International Growth Centre, 2015.*
- [၅] H. Nixon, C. Joeline, Kyi Pyar Chit Saw, Thet Aung Lynn, and M. Arnold, *State and Region Governments in Myanmar. Yangon, Myanmar: The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, 2013.*
- [၆] M. Arnold, Ye Thu Aung, S. Kempel, and Kyi Pyar Chit Saw, "Municipal Governance in Myanmar - An overview of Development Affairs Organizations," *The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, Myanmar, 2015.*
- [၇] Government of Myanmar, "Framework for Economic and Social Reforms." *Nay Pyi Taw, Myanmar, 2013.*
- [၈] D. Hook, Tin Maung Than, and K. N. B. Nihn, "Conceptualizing Public Sector Reform in Myanmar." *The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, 2015.*
- [၉] Kyi Pyar Chit Saw and M. Arnold, *Administering the State in Myanmar: An Overview of the General Administration Department. Yangon, Myanmar: The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, 2014.*
- [၁၀] Zaw Oo, C. Joeline, P. Minoletti, Phoo Pwint Phyu, Kyi Pyar Chit Saw, Ngu Wah Win, I. Porter, M. Oye, and A. Smurra, "Fiscal Management in Myanmar," *ADB Economics Working Paper Series*, no. 434. Asian Development Bank, Manila, the Philippines, p. 50, 2015.
- [၁၁] R. Simson, N. Sharma, and I. Aziz, "A Guide to Public Financial Management Literature," London: Overseas Development Institute. 2011.
- [၁၂] Zaw Oo, A. Bonnerjee, Phoo Pwint Phyu, and G. Dickenson-Jones, "Making Public Finance Work for Children in Myanmar - An Overview of Public Finance Trends 2011-12 to 2014-15." *UNICEF Myanmar and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, Myanmar, 2014.*
- [၁၃] World Bank, "Republic of the Union of Myanmar: Public Financial Management Performance Report - Report No. 75897-MM," Washington DC, 2012.

- [၁၄] M. Holmes and A. Evans, "A review of experience in implementing Medium Term Expenditure Frameworks in a PRSP context: a synthesis of eight country studies," London: Overseas Development .... London, UK, 2003.
- [၁၅] T. Litman, "Lessons from Katrina and Rita: What major disasters can teach transportation planners," *Journal of Transportation Engineering*. 2006.
- [၁၆] K. Fukasaku and L. De Mello, "Fiscal decentralization and macroeconomic stability: The experience of large developing and transition economies," Paper prepared for the 8th International Forum on Latin American Perspectives. Paris, 1997.
- [၁၇] H. Nixon and Cindy Joelene, "Fiscal Decentralization in Myanmar: Towards a Roadmap for Reform." The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, 2014.
- [၁၈] M. W. Mark C Eisler, Michael R F Lee, John F. Tarlton, Graeme B. Martin, John Beddington, Jennifer a. J. Dungait, Henry Greathead, Jianxin Liu, Stephen Mathew, Helen Miller, Tom Misselbrook, Phil Murray, Valil K. Vinod, Robert Van Saun, "Agriculture: Steps to sustainable livestock," *Nature*, vol. 507. Macmillan Publishers Limited, 2014.
- [၁၉] MNPED, "National Comprehensive Development Plan - A Prosperous Nation Integrated into the Global Community 2030." Ministry of National Planning and Economic Development, Nay Pyi Taw, Myanmar, 2014.
- [၂၀] Wunna Htun, "Briefing on Myanmar National Planning Law (2014-2015)." ActionAid Myanmar, Yangon, 2014.
- [၂၁] L. Rieffel and J. W. Fox, "Too Much, too Soon? The Dilemma of Foreign Aid to Myanmar/Burma." Nathan Associates Inc., Arlington, Virginia, 2013.
- [၂၂] Business Standard, "Myanmar's second five-year plan to target economy," Business Standard. [Online]. Available: [http://www.business-standard.com/article/news-ians/myanmar-s-second-five-year-plan-to-target-economy-115121700177\\_1.html](http://www.business-standard.com/article/news-ians/myanmar-s-second-five-year-plan-to-target-economy-115121700177_1.html). [Accessed: 28-Mar-2016].
- [၂၃] P. Minoletti, "Gender Budgeting in Myanmar (forthcoming)." ActionAid, Care, Oxfam and WON, Yangon, Myanmar, 2016.
- [၂၄] World Bank, "Republic of the Union of Myanmar - Public Financial Management Performance Report : Executive summary." The World Bank, Washington DC.
- [၂၅] BBC, "Burma's parliament opens new session - BBC News," BBC News- Asia Pacific, 31-Jan-2011. [Online]. Available: <http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-12321085>. [Accessed: 07-Feb-2015].
- [၂၆] B. Robertson, C. Joelene, and L. Dunn, "Local Development Funds in Myanmar." The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, Myanmar, 2015.
- [၂၇] The Asia Foundation, "Myanmar 2014: Civic Knowledge in a Changing Society." The Asia Foundation, Yangon, Myanmar, 2014.

[၂၈] SPDC, The Auditor General of the Union Law (The State Peace and Development Council Law No. 23 / 2010 ). 2010.

[၂၉] L. Dunn, "Civil Society's Engagement with Subnational Governance in Myanmar (forthcoming)." The Asia Foundation and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, Myanmar, 2016.

[၃၀] "Field Interview - Subnational Government." .

[၃၁] "Field Interview - Union Government." .

[၃၂] Si Thu Lwin, "Over K200 million in state funds misused," The Myanmar Times, 01-Apr-2013. [Online]. Available: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/mandalay-upper-myanmar/6180-mandalay-auditor-general-finds-funds-misused.html>. [Accessed: 02-May-2015].

[၃၃] Aye Thidar Kyaw, C. Trautwein, and Chan Mya Htwe, "NLD proposes merging economic ministries into powerhouses," The Myanmar Times, Yangon, Myanmar, 18-Mar-2016.

[၃၄] NLD, "National League for Democracy 2015 Election Manifesto (Authorised Translation)." National League for Democracy, Yangon, 2015.

[၃၅] Government of Myanmar, "Framework for Economic and Social Reforms," vol. 2013. Nay Pyi Taw, Myanmar, 2013.

[၃၆] World Bank, "Myanmar's Public Expenditure Review: Realigning the Union Budget to Myanmar's Development Priorities." The World Bank, Washington DC, 2015.

[၃၇] World Bank, "Myanmar's Public Expenditure Review: 2015," 2015.

[၃၈] Win Ko Ko Latt, "Preparations begin for ward, village administrator vote," The Myanmar Times, 10-Dec-2012. [Online]. Available: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/nay-pyi-taw/3528-preparations-begin-for-ward-village-administrator-vote.html>. [Accessed: 28-Apr-2015].

[၃၉] TAF, VNG, and CESD, "Public Financial Management in Myanmar." The Asia Foundation, VNG International and the Centre for Economic and Social Development, Yangon, Myanmar, 2014.



**အခန်း (၆) - နောက်ဆက်တွဲများ**

**နောက်ဆက်တွဲ - ၁ ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ဖြည့်စွက်မှုများအပါအဝင် - ဇယား ၁ နှင့် ၂ - ဥပဒေပြုစာရင်းများနှင့်ယှဉ်ခြင်း**

ဇယား - ၂ အတွင်းသို့ထပ်မံဖြည့်စွက်သည့်အရာများအား (\*) ဖြင့် အမှတ်အသားပြုထားပါသည်။

ပြင်ဆင်ချက်များအားတိကျစွာဘာသာပြန်ဆိုမှုဖြစ်စေရန် အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးပမ်းအားထုတ်ထားသော်လည်း ယင်းပြန်ဆိုချက်များမှာ တရားဝင်အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်များအားကိုယ်စားမပြုကြောင်းကို ကျေးဇူးပြု၍မှတ်သားစေလိုပါသည်။ မူရင်းစာသားများကိုးကားကြည့်ရှုပေးပါရန်လည်း စာဖတ်သူများအားတိုက်တွန်းအကြံပြုအပ်ပါသည်။

ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)	
<ul style="list-style-type: none"> <li>(က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နယ်မြေအစိတ်အပိုင်းများ ကာကွယ်ရေး၊ ယင်းသို့ ကာကွယ်ရေးအတွက် စီမံပြင်ဆင်ခြင်း၊</li> <li>(ခ) ကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊</li> <li>(ဂ) ဇီဝနှင့်ဓာတု စသည့်လက်နက်များ အပါအဝင် လက်နက်ခဲယမ်း မီးကျောက်များနှင့် ပေါက်ကွဲစေတတ်သည့်ပစ္စည်းများ၊</li> <li>(ဃ) အကုမ္ပဏီစွမ်းအင်၊ အကုမ္ပဏီလောင်စာ၊ အကုမ္ပဏီရောင်ခြည်နှင့် ယင်းတို့ကို ဖြစ်ထွန်းစေသော ဓာတ်သတ္တုပင်ရင်းအခြေအမြစ်များ၊</li> <li>(င) စစ်ကြေညာခြင်းနှင့်စစ်ပြေငြိမ်းခြင်း၊</li> <li>(စ) နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊</li> <li>(ဆ) ရဲတပ်ဖွဲ့။</li> </ul>	

<b>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - နိုင်ငံခြားရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</b>	
<p>(က) သံတမန်ရေးရာ၊ ကောင်စစ်ရေးရာနှင့် အခြားရေးရာဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်များ၊</p> <p>(ခ) ကုလသမဂ္ဂ၊</p> <p>(ဂ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ၊ ဒေသဆိုင်ရာနှင့် နှစ်ပြည်ထောင်ဆိုင်ရာညီလာခံများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အစည်းအဝေးများ၊ အသင်းများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ယင်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အထမြောက်စေရေး၊</p> <p>(ဃ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာစာချုပ်များ၊ သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ နှစ်ပြည်ထောင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ စာချုပ်များကို ချုပ်ဆိုရေးနှင့် အထမြောက်စေရေး၊</p> <p>(င) နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များနှင့် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းသက်သေခံလက်မှတ်များ၊</p> <p>(စ) ပြည်ဝင်ခွင့်စီမံ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပြုရေး၊ နေထိုင်ခွင့်ပြုရေး၊ နိုင်ငံမှထွက်ခွာခွင့်ပြုရေး၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်နယ်ဒဏ်ပေးရေး၊</p> <p>(ဆ) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည် လွှဲအပ်ပေးရေးနှင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံမှထောင်းဆိုရေး ။</p>	<p>(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊</p> <p>(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၊</p> <p>(ဂ) မြေယာခွန်၊</p> <p>(ဃ) ယစ်ချိုးခွန် (မှူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သည့်ဆေးဝါးများမပါ)၊</p> <p>(င) အဆောက်အအုံနှင့်မြေခွန်၊ ရေခွန်၊ လမ်းမီးခွန်၊ ဘီးခွန်စသည့် စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊</p> <p>(စ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များ၏ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(ဆ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်လစွည်းများ ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း။</p>
<b>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီမံကိန်းဌာန - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</b>	
<p>(က) ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊</p> <p>(ခ) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ</p> <p>(ဂ) ငွေစက္ကူထုတ်လုပ်ရေး၊ ဒင်္ဂါသွန်းလုပ်ရေး၊</p> <p>(ဃ) မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်နှင့် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊</p> <p>(င) နိုင်ငံခြားသုံးငွေထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ရေး၊</p> <p>(စ) အရင်းအနှီးနှင့်ငွေကြေးဈေးကွက်၊</p> <p>(ဆ) အာဖေလုပ်ငန်း၊</p> <p>(ဇ) ဝင်ငွေခွန်၊</p> <p>(ဈ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊</p> <p>(ည) တံဆိပ်ခေါင်းခွန်၊</p>	<p>(က) တိုင်းဒေသကြီး အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊</p> <p>(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၊</p> <p>(ဂ) မြေယာခွန်၊</p> <p>(ဃ) ယစ်ချိုးခွန် (မှူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သည့်ဆေးဝါးများမပါ)၊</p> <p>(င) အဆောက်အအုံနှင့်မြေခွန်၊ ရေခွန်၊ လမ်းမီးခွန်၊ ဘီးခွန်စသည့် စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊</p> <p>(စ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များ၏ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(ဆ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်လစွည်းများ ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း။</p>

<p>(၄) အကောက်ခွန်၊</p> <p>(၅) အောင်ဘာလေထီ၊</p> <p>(၆) အခွန်အယူခံခြင်း၊</p> <p>(၇) ပြည်ထောင်စု၏ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(၈) ပြည်ထောင်စုပိုင် ပစ္စည်းများ ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊</p> <p>(၉) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများထုတ်ချေးခြင်း၊</p> <p>(၁၀) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊</p> <p>(၁၁) ပြည်တွင်းပြည်ပမှငွေချေးယူခြင်း၊</p> <p>(၁၂) ပြည်ထောင်စုအတွက်ပစ္စည်းရယူခြင်း၊</p> <p>(၁၃) ပြည်ပမှငွေကြေးအကူအညီနှင့်အထောက်အပံ့ ။</p>	<p>(၉) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ထုတ်ချေးခြင်း၊</p> <p>(၁၀) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ ပြည်တွင်း၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊</p> <p>(၁၁) ဒေသန္တရပီမံကိန်း၊</p> <p>(၁၂) အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း၊</p> <p>(၁၃) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အရင်းအနှီး၊ (*)</p> <p>(၁၄) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အာမခံလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(၁၅) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဝင်ငွေခွန်၊ (*)</p> <p>(၁၆) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ (*)</p> <p>(၁၇) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်တွင်းပြည်ပမှငွေချေးယူခြင်း၊(*)</p> <p>(၁၈) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပစ္စည်းရယူခြင်း၊(*)</p> <p>(၁၉) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပြည်ပမှငွေကြေးအကူအညီနှင့်အထောက်အပံ့ ရယူခြင်း၊ (*)</p> <p>(၂၀) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပစ္စည်းရယူခြင်း၊ (*)</p>
--	--

ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - စီးပွားရေးကဏ္ဍ	ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)
<p>(က) စီးပွားရေး၊</p> <p>(ခ) ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊</p> <p>(ဂ) သမဝါယမ၊</p> <p>(ဃ) ကော်ပိုရေးရှင်း၊ ဘုတ်အဖွဲ့ ၊ လုပ်ငန်း၊ ကုမ္ပဏီ ၊ အစုစပ် ၊</p> <p>(င) သွင်းကုန်၊ ထုတ်ကုန်နှင့် ယင်းကုန်ပစ္စည်းများ၏ အရည်အသွေးသတ်မှတ်ခြင်း၊</p> <p>(စ) ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်း၊</p> <p>(ဆ) ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်း ။</p>	<p>(က) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် စီးပွားရေးကိစ္စများ၊</p> <p>(ခ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ၊</p> <p>(ဂ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် သမဝါယမကိစ္စများ၊</p> <p>(ဃ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်းလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(င) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်း ။ (*)</p>
ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးကဏ္ဍ	ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)
<p>(က) မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊</p> <p>(ခ) မြေလွတ်၊ မြေလယ်နှင့် မြေရိုင်းများဖော်ထုတ်ခြင်း၊</p> <p>(ဂ) ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်း၊</p> <p>(ဃ) မြေတိုင်း၊</p> <p>(င) ပြည်ထောင်စုကစီမံခန့်ခွဲသည့် ဆည်မြောင်း၊ တာတမံနှင့် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေး လုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(စ) မိုးလေဝသ၊ ဇလဗေဒနှင့် မြေငလျင်တိုင်းတာရေး၊</p> <p>(ဆ) စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊</p> <p>(ဇ) စက်မှုလယ်ယာ၊</p> <p>(ဈ) စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန၊</p> <p>(ည) ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် မိုးသတ်ဆေးထုတ်လုပ်ရေး၊</p> <p>(ဋ) ပင်လယ်ငါးလုပ်ငန်း၊</p> <p>(ဌ) တိရိစ္ဆာန်ပျိုးပွားရေး၊ ရောဂါကာကွယ်ရေး၊ ကုသရေးနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ။</p>	<p>(က) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊</p> <p>(ခ) အပင်နှင့် သီးနှံဖျက်ပိုးမွှားရောဂါကာကွယ်ရေးနှင့်နိမ်နင်းရေး၊</p> <p>(ဂ) ဓာတ်မြေဩဇာ စနစ်တကျ သုံးစွဲရေးနှင့် သဘာဝမြေဩဇာများ စနစ်တကျ ထုတ်လုပ် သုံးစွဲရေး၊</p> <p>(ဃ) စိုက်ပျိုးရေးဈေးနှင့်စုငွေများ၊</p> <p>(င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော ဆည်မြောင်း၊ တာတမံ၊ ရေကန်၊ ရေနုတ်မြောင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေးလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(စ) ရေချိုငါးလုပ်ငန်း၊</p> <p>(ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စနစ်တကျထိန်း ကျောင်းရေး၊</p> <p>(ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် မြေလွတ်၊ မြေလယ်နှင့် မြေရိုင်းများဖော်ထုတ်ခြင်း၊ (*)</p> <p>(ဈ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ (*)</p>

	<p>(ည) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(ဋ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပင်လယ်ကမ်းနီးငါးလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(ဌ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မိုးလေဝသလုပ်ငန်း ။ (*)</p>
ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့်သစ်တောကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)	
<p>(က) ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေအရ ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်လောက်အောင် လောင်ကျွမ်းစတတ်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားသော အခြား အရည်အခဲ စသည်များ၊</p> <p>(ခ) ပြည်ထောင်စုလျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး၊</p> <p>(ဂ) သတ္တုများ၊ သတ္တုတွင်းများ၊ သတ္တုတွင်း အလုပ်သမားဘေးကင်းရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေး၊</p> <p>(ဃ) ကျောက်မျက်ရတနာ၊</p> <p>(င) ပုလဲ၊</p> <p>(စ) သစ်တော၊</p> <p>(ဆ) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ သဘာဝအပင်များနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ အပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး၊</p>	<p>(က) ပြည်ထောင်စုက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် အကြီးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေးမှ အပ မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် အလတ်စားနှင့်အသေးစား လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး၊</p> <p>(ခ) ဆားနှင့်ဆားထွက်ပစ္စည်း၊</p> <p>(ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ကျောက်မျက်ရတနာ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ သွေးခြင်း၊</p> <p>(ဃ) ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း၊</p> <p>(င) အပန်းဖြေစခန်းများ၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်၊</p> <p>(စ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် မိမိထုတ်လုပ်သောသယံဇာတများကို အချိုးအစားသတ်မှတ်ပေးရေး၊ (*)</p> <p>(ဆ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုအသေးစားနှင့် လက်လုပ်လက်စားလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(ဇ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်က ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုတွင်းအလုပ်သမားဘေးကင်းရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေး၊ (*)</p>

	<p>(၅) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျောက်မျက်ရတနာအသေးစားနှင့် လက်လုပ်လက်စားလုပ်ငန်း၊ (*)</p> <p>(ည) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျွန်းနှင့် အုပ်စု (၁) အမျိုးအစားတွင်ပါဝင်သော သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ သယံဇာတ၊ တမလန်းမှအပ ကျန်သစ်များ၊ (*)</p> <p>(ဋ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ သဘာဝအပင်များနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ အပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး။ (*)</p>
<p>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</p>	
<p>(က) ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကဆောင်ရွက်မည့်စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(ခ) စက်မှုဇုန်များ၊</p> <p>(ဂ) ထုတ်လုပ်သည့်ပစ္စည်းများအတွက် အခြေခံစံချိန်စံညွှန်းများ</p> <p>(ဃ) သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ၊ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာသုတေသန</p> <p>(င) အလေးတင်တောင်း၊ အတိုင်းအတာစသည်တို့ကိုစံပြခြင်းနှင့် မူပိုင်ခွင့်များ၊ တီထွင်မှု မူပိုင်ခွင့်များ၊ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များ၊ စက်မှုဆိုင်ရာ ဒီဇိုင်းများစသည့် အသိဉာဏ် ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ။</p>	<p>(က) ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများမှအပ အခြားစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(ခ) အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ၊</p> <p>(ဂ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အ တွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စက်မှုဇုန်များ။ (*)</p>
<p>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့်ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</p>	
<p>(က) ပြည်တွင်းရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊</p> <p>(ခ) ရေကြောင်းလမ်းများပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး၊</p> <p>(ဂ) ရေအရင်းအမြစ်နှင့်မြစ်ချောင်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊</p> <p>(ဃ) ပင်လယ်ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊</p> <p>(င) ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဆိပ်ကမ်းကြီးများ၊</p> <p>(စ) မီးပြတိုက်၊ မီးပြသင်္ဘောနှင့် မီးပြအစီအမံများ၊</p> <p>(ဆ) သင်္ဘောတည်ဆောက်ရေး၊ ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး၊</p>	<p>(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆိပ်ကမ်းများ၊ သင်္ဘော ဆိပ်များ၊ ဆိပ်ခံများ၊</p> <p>(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် လမ်းများ၊ တံတားများ၊</p> <p>(ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းသာ သွားလာသည့် ပုဂ္ဂလိကယာဉ်များ စနစ်တကျ ပြီးဆုံးနိုင်ရေး၊</p> <p>(ဃ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အ တွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေကြောင်းလမ်းများပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ (*)</p>

<p>(၈) လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊  (၉) လေကြောင်းပျံသန်းရေး၊ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လေယာဉ်ကွင်းတည်ဆောက်ရေး၊  (၁၀) ကုန်းလမ်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊  (၁၁) မီးရထား၊  (၁၂) ပြည်ထောင်စုကစီမံခန့်ခွဲသည့် လမ်းမကြီးများ၊ တံတားကြီးများ၊  (၁၃) စာတိုက်၊ ကြေးနန်း၊ တယ်လီဖုန်း၊ ဖက်စ်၊ အီးမေးလ်၊ အင်တာနက်၊ အင်ထရော့နက်နှင့် အလားတူဆက်သွယ်ရေးများ၊  (၁၄) ရုပ်မြင်သံကြား၊ ဗီလီတုဆက်သွယ်ရေး၊ အသံလွှင့်အသံဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် အလားတူဆက်သွယ်ရေးများ၊ အိမ်ရာနှင့်အဆောက်အအုံများ။</p>	<p>(င) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေအရင်းအမြစ်နှင့် မြစ်ချောင်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ (*)  (စ) ပြည်ထောင်စုက စီမံခန့်ခွဲသည့် လုပ်ငန်းများမှအပ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရက ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသော စက်လှေနှင့် သင်္ဘောငယ်များ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပြင်ဆင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ (*)  (ဆ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ (*)  (ဇ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အိမ်ရာနှင့်အဆောက်အအုံများ၊ (*)</p>
<p>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - လူမှုရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</p>	
<p>(က) ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာ၊ သင်ပြနည်းစနစ်၊ သုတေသန၊ စီမံကိန်း၊ စီမံချက်နှင့်စံများ၊  (ခ) တက္ကသိုလ်၊ ဒီဂရီကောလိပ်၊ သိပ္ပံစသည့်သင်တန်းများနှင့် အဆင့်မြင့်ပညာ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၊  (ဂ) ပြည်ထောင်စုကသတ်မှတ်သည့်စာမေးပွဲများ၊  (ဃ) ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းများနှင့်သင်တန်းများ၊  (င) အမျိုးသားအားကစား၊  (စ) အမျိုးသားကျန်းမာရေး၊  (ဆ) တိုင်းရင်းဆေးပညာနှင့် တိုင်းရင်းဆေးဝါးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊  (ဇ) ကုသိုလ်ဖြစ်စေရေးများနှင့်ဆေးခန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများနှင့်ဆေးခန်းများ၊  (ဈ) မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး၊  (ည) ကြက်ခြေနီအသင်း၊  (ဋ) အစားအသောက်၊ ဆေးဝါး၊ ဆေးပစ္စည်းနှင့် အလှကုန်စသည်တို့ တုပ ရောနှောထုတ်လုပ် ရောင်းချခြင်းမှကာကွယ်ရေး၊  (ဌ) ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ အခြေအနေမဲ့များအား စောင့်ရှောက်ရေး၊  (ဍ) ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကိစ္စရပ်များ၊</p>	<p>(က) ပြည်ထောင်စုကချမှတ်ထားသည့် တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့်မဆန့်ကျင်သော တိုင်းရင်းဆေးဆိုင်ရာကိစ္စများ၊  (ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများ၊  (ဂ) မီးဘေးနှင့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊  (ဃ) ကုန်တင်ကုန်ချလုပ်ငန်း၊  (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် -  (၁) ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များထိန်းသိမ်းရေး၊  (၂) ပြတိုက်နှင့်စာကြည့်တိုက်များ၊  (၃) ဇာတိရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဗီဒီယိုရုံ၊  (ဆ) ဓာတ်ပုံ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုစသည့်ပြပွဲများ၊  (ဇ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အခြေခံပညာကျောင်းများစီမံရေးကိစ္စရပ်များ၊ (*)  (ဈ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုသိုလ်ဖြစ်စေရေးရုံများနှင့်ဆေးခန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံများနှင့် ဆေးခန်းများ၊ (*)</p>

<p>(ပ) မီးသတ်တပ်ဖွဲ့၊</p> <p>(ဏ) အလုပ်လုပ်ချိန်၊ နားချိန်၊ အလုပ်ပိတ်ရက်များနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေး၊</p> <p>(တ) ဝါကိဇ္ဇာပဋိပက္ခ၊</p> <p>(ထ) လူမှုဖူလုံရေး၊</p> <p>(ဒ) အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းများ၊</p> <p>(ဓ) ပြည်ထောင်စုကစီမံခန့်ခွဲသည့် -</p> <p>(၁) ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု သို့မဟုတ် သမိုင်းဝင်ဒေသများ၊ အဆောက် အအုံများ၊ အထိမ်းအမှတ်များ၊ မှတ်တမ်းများ၊ ကျောက်စာများ၊ မင်္ဂလာများ၊ ပေပုရိုက်များ၊ လက်ရေးစာများ၊ လက်ရာများ၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ၊ ရှေး ဟောင်းသုတေသန လုပ်ငန်းများ၊</p> <p>(၂) ပြတိုက်များ၊ စာကြည့်တိုက်များ ။</p> <p>(န) စာပေ၊ သဘင်၊ ဂီတ၊ ရိုးရာပန်း၊ ရုပ်ရှင်၊ ဗီဒီယို၊</p> <p>(ပ) မွေးဖွားခြင်းနှင့် သေဆုံးခြင်းဆိုင်ရာမှတ်ပုံတင်ရေး ။</p>	<p>(ည) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အစားအသောက်၊ ဆေးဝါး၊ ဆေးပစ္စည်းနှင့် အလှကုန်စသည်တို့ တပု ရောနှောထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်းမှ ကာကွယ်ရေး၊ (*)</p> <p>(ဋ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ အခြေအနေမဲ့များအား စောင့်ရှောက်ရေး၊ (*)</p> <p>(ဌ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကိစ္စရပ်များ၊ (*)</p> <p>(ဍ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာပေ၊ သဘင်၊ ဂီတ၊ ရိုးရာပန်း၊ ရုပ်ရှင်နှင့် ဗီဒီယိုလုပ်ငန်းများ ။ (*)</p>
<p><b>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</b></p>	
<p>(က) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး၊</p> <p>(ခ) ရွာမြေ၊ မြို့မြေစီမံခန့်ခွဲရေး၊</p> <p>(ဂ) အိမ်ခြံမြေ၊ မြေငှား၊</p> <p>(ဃ) မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သောဆေးဝါး၊</p> <p>(င) နိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက်ချက်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စများ၊</p> <p>(စ) အသင်းအဖွဲ့များ၊</p> <p>(ဆ) အကျဉ်းထောင်၊</p> <p>(ဇ) နယ်စပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊</p> <p>(ဈ) သန်းခေါင်စာရင်း၊</p> <p>(ည) နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားပြုခြင်း၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်မှရစ်ခြင်း၊ ရုတ်သိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးနှင့်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်း၊</p> <p>(ဋ) ဘွဲ့ထူး၊ ဂုဏ်ထူး ။</p>	<p>(က) စည်ပင်သာယာရေး၊</p> <p>(ခ) မြို့ရွာနှင့် အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊</p> <p>(ဂ) ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်များနှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆောင်ရွက်ခွင့်များ၊</p> <p>(ဃ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ယစ်မျိုးစီမံခန့်ခွဲခွင့်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ (*) နှင့်</p> <p>(င) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် နယ်စပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း များ။ (*)</p>



<p>ဇယား ၁ (ပြည်ထောင်စု) - တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ - ဇယား ၂ (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး)</p>	<p>(က) တရားစီရင်ရေး၊  (ခ) ရှေ့နေများ၊  (ဂ) ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့်ကျင့်ထုံးများ၊  (ဃ) ပဋိညာဉ်၊ အနုညာတ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရေး၊ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသော နစ်နာချက်များ အပါအဝင် တရားမဥပဒေများနှင့် ကျင့်ထုံးများ -  (င) လူမွဲအဖြစ်ခံယူခြင်း၊ ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းနှင့် ယုံမှတ်အပ်နှံထားသဖြင့် စီမံပိုင်ခွင့် ရှိသူ များ၊ အမွေထိန်းနှင့်ပစ္စည်းထိန်း၊ မိသားစုဆိုင်ရာဥပဒေများ၊  (၂) အုပ်ထိန်းသူများနှင့်အုပ်ထိန်းခံရသူများ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း၊ အမွေ ဆက်ခံရေး၊  (င) သက်သေခံဥပဒေ၊  (စ) ကာလစည်းကမ်းသတ်၊  (ဆ) အမှုတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း၊  (ဇ) သီးခြားသက်သာခွင့်၊  (ဈ) နိုင်ငံခြားစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ၊  (ည) ပင်လယ်ရေကြောင်းစီရင်ပိုင်ခွင့်၊  (ဋ) ပင်လယ်စားပြုမှုများ၊ နိုင်ငံတကာ ပင်လယ်ပြင် သို့မဟုတ် ကောင်းကင်ယံ၌ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကိုဖောက်ဖျက်၍ မြေပြင် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ပင်လယ်ပြင် သို့မဟုတ် ကောင်းကင်ယံ၌ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုများ ။</p>
---	--

ရင်းမြစ် ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ / ဥပဒေအမှတ် (၄၅/၂၀၁၅) ။

**နောက်ဆက်တွဲ - ၂။ ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေဇယား (၅) - တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ကောက်ခံရမည့် အခွန်အခများ**

- ၁။ မြေယာခွန်၊
  - ၂။ ယစ်မျိုးခွန်၊
  - ၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် ဆည်များ၊ တာတမံများကိုအရင်းခံသည့် ရေခွန်၊ တာတမံခွန်နှင့် ထိုဆည်များ၊ တာတမံများ၏ရေအားဖြင့်ထုတ်လုပ်ရရှိသည့် လျှပ်စစ် ဓာတ်အားသုံးစွဲခ၊
  - ၄။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ကစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် လမ်းများ၊ တံတားများဖြတ်သန်းခ၊
  - ၅။ (က) ရေချိုလုပ်ငန်းအပေါ်တွင်စည်းကြပ်ကောက်ခံသည့်ဘဏ္ဍာတော်ကြေး၊  
(ခ) သတ်မှတ် ထားသောအကွာအဝေးအတွင်း ပင်လယ်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအပေါ်တွင်စည်းကြပ်ကောက်ခံသည့် ဘဏ္ဍာတော်ကြေး၊
  - ၆။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ကုန်လမ်း၊ ရေလမ်းသုံးယာဉ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စည်းကြပ်သောအခွန်၊
  - ၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ပိုင်ပစ္စည်းများ ရောင်းရငွေနှင့်ငှားရမ်းခများ၊ ယင်းပစ္စည်းများမှ ရရှိသော အခြားအကျိုးအမြတ်များ၊
  - ၈။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် သတ်မှတ်ကောက်ခံသည့် အခကြေးငွေများ၊ အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
  - ၉။ တိုင်းဒေသကြီးတရားလွှတ်တော် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်အပါအဝင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ တရားရုံးများက ချမှတ်သည့် ဒဏ်ငွေများ၊ ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကောက်ခံသည့် အခွန်အခများနှင့် အခြားရငွေများ၊
  - ၁၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများထုတ်ချေးသဖြင့်ရရှိသော အတိုးများ၊
  - ၁၁။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဖြင့်ရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊
  - ၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ သစ်တောများမှ အောက်ပါပစ္စည်းများထုတ်ယူသည့်အတွက် ကောက်ခံသည့်အခွန်အခများ -  
(က) ကျွန်းနှင့်သတ်မှတ်သောသစ်မာများမှအပ ကျန်သစ်များအပေါ်တွင်ကောက်ခံသည့်အခွန်၊  
(ခ) ထင်း၊ မီးသွေး၊ ကြိမ်၊ ဝါး၊ ငှက်သိုက်၊ ရှားစေး၊ သနပ်ခါး၊ ထင်းရှူးဆီ၊ သစ်မွှေး၊ ပျားထွက် ပစ္စည်းများ စသည်တို့အပေါ်ကောက်ခံသည့်အခွန်၊
  - ၁၃။ မှတ်ပုံတင်ကြေး
  - ၁၄။ ပွဲခွန်၊
  - ၁၅။ ဆားခွန်၊
  - ၁၆။ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှရရှိသည့်ဘဏ္ဍာငွေများ၊
  - ၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိစည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထည့်ဝင်ငွေများ၊  
၁၈။ ပိုင်ရှင်မပေါ်သောသွင်းထားငွေများနှင့်ပစ္စည်းများ၊  
၁၉။ ရတနာသိုက် ။
- ရှင်းမြစ် ။ ။ ၂၀၀၈ခုနှစ်ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ(တရားဝင်အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်)

# နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ။ ။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်မှု ကဏ္ဍအဖြစ် ဇယား ၅ အတွင်း ဖြည့်စွက်မှုများ

ပြင်ဆင်ချက်များအား တိကျစွာဘာသာပြန်ဆိုမှုဖြစ်စေရန်အတွက် အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးပမ်းအားထုတ်ထားသော်လည်း ယင်းပြန်ဆိုချက်များမှာ တရားဝင်အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်များအားကိုယ်စားမပြုကြောင်းကို ကျေးဇူးပြု၍မှတ်သားပေးပါ။

- ၂၀။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အရင်းအနှီးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၁။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အာမခံလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၂။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဝင်ငွေခွန်ဆိုင်ရာအခွန်အခများ၊
- ၂၃။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၄။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အကောက်အခွန်ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၅။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၆။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၇။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၈။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ပင်လယ်ကမ်းနီးငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၂၉။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၀။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုနှင့်သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၁။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျောက်မျက်ရတနာဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၂။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် ကျွန်းနှင့် အုပ်စု (၁) အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်သော သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ သယံဇာတ၊ တမလန်းမှအပ ကျန်သစ်အမျိုးအစားများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အခွန်အခများ၊
- ၃၃။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊

- ၃၄။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် စက်လှေ၊ သင်္ဘောငယ်များတည်ဆောက်ရေးနှင့် ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၅။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၆။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် အိမ်ရာနှင့်အဆောက်အအုံများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၇။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းနှင့်သင်တန်းများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၈။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများနှင့်ဆေးခန်းများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊
- ၃၉။ ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိ သည့် စာပေ၊ သဘင်၊ ဂီတ၊ ရိုးရာပန်း၊ ရုပ်ရှင်၊ ဗီဒီယိုဆိုင်ရာ အခွန်အခများ၊

ရင်းမြစ် ။ ။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်၊ ဥပဒေအမှတ် (၄၅/၂၀၁၅) ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၄ ။ ။ ပြည်ထောင်စု ရည်ညွှန်းအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေ စာရင်း လုပ်ငန်း အချိန်ပြဇယား

ပြည်ထောင်စုအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းဆိုင်ရာရည်ညွှန်းလုပ်ငန်းအချိန်ပြဇယား

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အချိန်
၁	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြက္ခဒိန်နှင့် ရငွေ၊ သုံးငွေဆိုင်ရာ အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်များ(ceilings)ထုတ်ပေးခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ပထမပတ်
၂	ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများက စုစုပေါင်း (aggregate) အဆိုပြုလွှာများနှင့် ခန့်မှန်းခြေများကို ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ပထမပတ်
၃	ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနမှ သာမန်သုံးငွေများစည်းခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းကိရိယာ ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီမှ စက်ယန္တရားများ ဝယ်ယူမှုအတွက် အသုံးစရိတ်နှင့် ကိရိယာတန်ဆာပလာ အသုံးစရိတ်များ၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့်စိစစ်ရေး ကော်မတီမှ ငွေလုံးငွေရင်း အရ/အသုံးစရိတ်များနှင့် စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနမှ ငွေလုံးငွေရင်း ရသုံး စာရင်းများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့်ပေါင်းစည်းခြင်း	အောက်တိုဘာလ၊ ပထမပတ် - အောက်တိုဘာလ၊ စတုတ္ထပတ်
၄	စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးကစိစစ်မှုပြုခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ စတုတ္ထပတ်
၅	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုပြီးနောက် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများက ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနထံသို့ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ပထမပတ်
၆	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်
၇	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုပြီးနောက်ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနထံသို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြန်လည်ပေးပို့ခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊တတိယပတ်
၈	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊စတုတ္ထပတ်
၉	ဒုတိယသမ္မတကစိစစ်မှုပြုပြီးနောက်ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနထံသို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊စတုတ္ထပတ်
၁၀	ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနက တစ်ပေါင်းတည်း စုစည်းခြင်း (compilation)။	ဒီဇင်ဘာလ၊ပထမပတ်
၁၁	ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံသို့ တင်ပြခြင်း။	ဒီဇင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်
၁၂	အစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့ထံသို့ တင်ပြခြင်း ။	ဒီဇင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်

၁၃	လွှတ်တော်အမတ်များ စိစစ်သုံးသပ်ရန်အတွက် စီမံကိန်းနှင့် မြို့နယ် အလိုက် အသေးစိတ် ပြည်ထောင်စု အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများ ပေးအပ်ခြင်း။	ဒီဇင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၄	စီမံကိန်းနှင့်မြို့နယ်အလိုက် အသေးစိတ်ပြည်ထောင်စုအရ အသုံးခန့်မှန်း ခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများကို ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသို့ ပေး အပ်ခြင်း။	ဒီဇင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၅	လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများကို တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်သော(consolidated) ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းအဖြစ်သို့ မူ ကြမ်းပြုစုခြင်း။	ဇန်နဝါရီလ၊ ပထမပတ်
၁၆	ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့ကိုယ်စား စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးက ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းခြင်း။	ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက် မတိုင်ခင်
၁၇	ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း။	ဖေဖော်ဝါရီလ ဒုတိယပတ် နောက်ပိုင်း
၁၈	နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ အား လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း။	မတ်လ စတုတ္ထပတ်မတိုင်ခင်

ရင်းမြစ် ။ ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်တွင် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပေးအပ်သောအချက်အလက်များ အပေါ်အခြေခံထားသည်။

ပြည်ထောင်စုနောက်ဆက်တွဲအရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းဆိုင်ရာရည်ညွှန်းလုပ်ငန်းအချိန်ပြဇယား

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အချိန်
၁	နောက်ဆက်တွဲ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြက္ခဒိန်အား ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများသို့ တင်ပြခြင်း။	ဩဂုတ်လ၊ ပထမပတ်
၂	ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများက စုစုပေါင်း အဆိုပြုလွှာများနှင့် ခန့်မှန်းခြေများကို ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြခြင်း။	ဩဂုတ်လ၊ ဒုတိယပတ်
၃	ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနက ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်အောင် စုစည်းခြင်း။	ဩဂုတ်လ၊ တတိယပတ် - စက်တင်ဘာပထမပတ်
၄	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ ပထမပတ်
၅	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုပြီး နောက်ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနထံ သို့ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၆	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၇	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက စိစစ်မှုပြုပြီး နောက်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနထံသို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ စတုတ္ထပတ်
၈	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ စတုတ္ထပတ်
၉	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုပြီးနောက် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနထံသို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ပထမပတ်
၁၀	ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနက တစ်ပေါင်းတည်း စုစည်းခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ပထမပတ်
၁၁	ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်ထံသို့ ပေးပို့ခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ဒုတိယပတ်
၁၂	အစိုးရ အဖွဲ့ထံသို့ ပေးပို့ခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ဒုတိယပတ်
၁၃	လွှတ်တော်အမတ်များ စိစစ်သုံးသပ်ရန်အတွက် စီမံကိန်းနှင့် မြို့နယ်အလိုက် အသေးစိတ်ပြည်ထောင်စုနောက်ဆက်တွဲ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများ ပေးအပ်ခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၄	စီမံကိန်းနှင့်မြို့နယ်အလိုက် အသေးစိတ် ပြည်ထောင်စု နောက်ဆက်တွဲ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းအဆိုပြုလွှာများကို ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသို့ပေးအပ်ခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၅	လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုနောက်ဆက်တွဲ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း အဆိုပြုလွှာများကို တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုနောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေ သုံးစွဲရေး ဥပဒေကြမ်းအဖြစ်သို့ မူကြမ်းပြုစုခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ တတိယပတ်

၁၆	ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ကိုယ်စား စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ပြည်ထောင်စု နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရ ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ၂၁ ရက် မတိုင်ခင်
၁၇	ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၈	နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုနောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေအား လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ စတုတ္ထပတ် နောက်ပိုင်း

ရင်းမြစ် ။ ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်တွင် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပေးအပ်သော အချက်အလက်များ အပေါ်အခြေခံထားသည်။



နောက်ဆက်တွဲ - ၅ ။ ။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ရည်ညွှန်းအရ အသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လုပ်ငန်းအချိန်ပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်ညွှန်းလုပ်ငန်း အချိန်ပြဇယား

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အချိန်
၁	ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းပြက္ခဒိန်ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်မှုများဆိုင်ရာအမြင့်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကသတ်မှတ်ပေးခြင်း ။	စက်တင်ဘာလ၊ပထမပတ်
၂	ပြည်ထောင်စုကပေးအပ်မည့် ထောက်ပံ့ပေးငွေများကို စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကကြေညာခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်
၃	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနထံသို့ အဆိုပြုလွှာများ ပေးပို့ခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊တတိယပတ်
၄	ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနရုံးချုပ်ထံသို့ အဆိုပြုလွှာများ ပေးပို့ခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ပထမပတ်
၅	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးထံသို့ အဆိုပြုလွှာများ ပေးအပ်ခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်
၆	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊စတုတ္ထပတ်
၇	ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံ သို့ပေးပို့ခြင်း။	ဒီဇင်ဘာလ၊ဒုတိယပတ်
၈	ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထံ သို့ပေးပို့ခြင်း။	ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၅ ရက်မတိုင်ခင်
၉	ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများအား ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က သဘောတူခြင်း။	ဖေဖော်ဝါရီလ၊ဒုတိယပတ်နောက်ပိုင်း
၁၀	ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများအား ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့က အတည်ပြုပေးခြင်း။	ဖေဖော်ဝါရီလ၊ဒုတိယပတ်နောက်ပိုင်း
၁၁	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်သို့ ပေးပို့ခြင်း။	ဖေဖော်ဝါရီလ၊ဒုတိယပတ်နောက်ပိုင်း
၁၂	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က အတည်ပြုပေးခြင်း။	ဖေဖော်ဝါရီလ၊ဒုတိယပတ်နောက်ပိုင်း

ရင်းမြစ် ။ ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်တွင် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပေးအပ်သောအချက်အလက်များအပေါ်အခြေခံထားသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် နောက်ဆက်တွဲ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်ညွှန်းလုပ်ငန်းအချိန်ပြဇယား

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အချိန်
၁	ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းပြက္ခဒိန်ထုတ်ပေးခြင်း။	ဇူလိုင်လ၊ တတိယပတ်
၂	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ ခြင်းများ။	ဩဂုတ်လ၊ ပထမပတ်
၃	ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်) ထံသို့ ပေးပို့ခြင်း။	ဩဂုတ်လ၊ တတိယပတ်
၄	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ ပထမပတ်
၅	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုခြင်း။	စက်တင်ဘာလ၊ စတုတ္ထပတ်
၆	ဒုတိယသမ္မတက စိစစ်မှုပြုပြီးနောက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်မှ ပြန်လည်တင်ပြခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ပထမပတ်
၇	ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံသို့ တင်ပြခြင်း။	အောက်တိုဘာလ၊ ဒုတိယပတ်
၈	ပြည်ထောင်စု အစိုးရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ထံသို့ တင်ပြခြင်း။	အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်မတိုင်ခင်
၉	ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ သဘောတူခြင်း။	နိုဝင်ဘာလ၊ တတိယပတ်
၁၀	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်မှ သဘောတူ အတည်ပြုခြင်း။*	နိုဝင်ဘာလ၊ တတိယပတ်နောက်ပိုင်း

\* နောက်ဆက်တွဲ ဘဏ္ဍာရေးရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ပါဝင်မှု မှာ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အပေါ်မူတည်၍ ကွာခြားနိုင်ပါသည်။

ရင်းမြစ် // ၂၀၁၆ ခုနှစ် ၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်တွင် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပေးအပ်သော အချက်အလက်များ အပေါ်အခြေခံထားသည်။